

DARS

Letno
poročilo
2014

Ljubljana, april 2015

I.

Poslovno poročilo

II.

Računovodsko poročilo

DARS

I. Poslovno poročilo

Vsebina

I.	Poslovno poročilo	5
I.1	Pismo uprave	8
I.2	Poročilo o delu nadzornega sveta za leto 2014	10
I.3	Podatki o družbi in ključni poslovni podatki	12
I.4	Poslanstvo, vizija, vrednote in strateške usmeritve, politika integriranega sistema vodenja	18
I.5	Predstavitve poslovnih aktivnosti družbe	22
I.6	Avtoceste in hitre ceste v RS ter prometne obremenitve	28
I.7	Pomembni poslovni dogodki v poslovnem letu 2014	32
I.8	Poslovno tveganje	34
I.9	Finančna tveganja	37
I.10	Analiza poslovanja	39
I.11	Vlaganja v razvoj in obnavljanje avtocest	41
I.12	Aktivnosti družbe na področju raziskav in razvoja	42
I.13	Integrirani sistem vodenja	43
I.14	Notranja revizija	46
I.15	Družbena odgovornost	47
I.15.1	Promet in skrb za varnost	47
I.15.2	Ravnanje z okoljem	50
I.15.3	Upravljanje človeških virov	52
I.15.4	Zadovoljstvo uporabnikov in komuniciranje	55
I.16	Pričakovani razvoj družbe	57
I.17	Dogodki po datumu bilance stanja	58
I.18	Izjava o upravljanju DARS d. d.	59
II.	Računovodsko poročilo	63

Kratice in okrajšave

ABC	Avtomatsko brezgotovinsko cestninjenje
AC	Avtocesta
ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
BCP	Banka cestnih podatkov
CP	Cestninska postaja
DARS d. d.	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d. d.
DLN	Državni lokacijski načrt
DPN	Državni prostorski načrt
DRSC	Direkcija Republike Slovenije za ceste
EBITDA	Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization
ECS	Elektronski cestninski sistem
IdP	Idejni projekt
ITS	Inteligentni transportni sistemi
Koncesijska pogodba	Koncesijska pogodba za upravljanje in vzdrževanje avtocest v Republiki Sloveniji
MMP	Mednarodni mejni prehod
MZI	Ministrstvo za infrastrukturo
NPIA	Nacionalni program izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji
PGD	Projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja
PIC	Prometno-informacijski center za državne ceste
PLDP	Povprečni letni dnevni promet
PPT	Prosti prometni tok
PZI	Projekt za izvedbo
R3	Motorna vozila z dvema ali tremi osmi, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kilogramov, in skupine vozil z dvema ali tremi osmi, pri katerih največja dovoljena masa vlečnega vozila presega 3.500 kilogramov.
R4	Motorna vozila z več kot tremi osmi, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kilogramov, in skupine vozil z več kot tremi osmi, pri katerih največja dovoljena masa vlečnega vozila presega 3.500 kilogramov.
RS	Republika Slovenija
RNC	Regionalni nadzorni center
SDH	Slovenski državni holding, d. d.
SNVP	Sistem za nadzor in vodenje prometa
SRS	Slovenski računovodski standardi 2006
ZDARS	Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS-UPB1) (Uradni list RS, št. 20/2004)
ZDARS-1	Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 97/2010-ZDARS-1)
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/2009 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US in 82/13)
ZJN	Zakon o javnem naročanju
ZUJF	Zakon o uravnoteženju javnih financ (Uradni list RS, št. 40/2012)

I.1. Pismo uprave

Spoštovani,

Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji (DARS d. d.) je povezala večino Slovenije z avtocestnim sistemom. Danes upravljamo več kot 600 kilometrov avtocest in hitrih cest, ki predstavljajo manj kot deset odstotkov dolžine celotnega državnega cestnega omrežja. Na slovenskih avtocestah in hitrih cestah je bila realizirana skoraj polovica celotnega prometa v državi.

Za DARS d. d. pomenita izgradnja in upravljanje sistema in prometa pomembno odgovornost. Danes odgovorno povezujemo strokovnost, izkušnje, znanje in cilje s pričakovani uporabnikov, njihovo varnostjo in pretočnostjo avtocestnega sistema. Pomembne vezi pri tem so naša skupna, jasno začrtana pot, določen

cilj, odgovornost in posledično tudi rast vsakega zaposlenega. Cilj je vzpostaviti boljši sistem korporativnega upravljanja kapitalskih naložb države in odlično poslovanje družbe, skladno s Kodeksom korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države in Priporočilom in pričakovanji Slovenskega državnega holdinga d. d. kot upravljavca kapitalskih naložb Republike Slovenije in skladno z nedavno sprejetim etičnim kodeksom ravnanja DARS, ki predstavlja skupek visokih moralnih, etičnih in delovnih vrednot, ki odražajo vizijo in poslanstvo družbe na vseh področjih delovanja.

Odličnost poslovanja se kaže v rezultatih poslovanja v letu 2014, ko je družba dosegla rekorden dobiček. Čisti dobiček družbe za leto 2014 je znašal 70,4 milijona

evrov in je bil v primerjavi s poslovnim izidom enakega obdobja leta 2013 večji za kar 49 odstotkov. V poslovnem letu 2014 so prihodki družbe DARS d. d. znašali 365,4 milijona evrov, kar je 12 odstotkov več kot leta 2013. Uspešno poslovanje družbe v letu 2014 je rezultat uspešno izvedenih načrtovanih aktivnosti vodstva in zaposlenih v izvedbo sprememb za pridobivanje dodatnih prihodkov, zmanjševanje stroškov in reprogramiranje finančnih obveznosti. Poleg rekordnega dobička beležimo bistveno nižje stroške. Trend rasti prihodkov, čistega poslovnega izida in padanja odhodkov ter stroškov DARS d. d. ob hkratnem trendu rasti prihodkov in padanja stroškov in odhodkov na kilometer avtocest, tudi v načrtih za leto 2015, so okvirni rezultati, ki kažejo, da gremo v pravo smer.

V primerjavi s sorodnimi podjetji v sosednjih državah družba DARS d. d. dosega najnižje stroške materiala, storitev in dela na tekoči kilometer avtocest.

V letu 2013 uspešno izpeljana finančna konsolidacija nam je v letu 2014 odprla vrata za pričetek oz. nadaljevanje prizadevanja za varen in pretočen avtocestni sistem ter za varnost uporabnikov nujnih projektov. Pridobili smo gradbeno dovoljenje za prvo etapo avtocestnega odseka Draženci - Gruškovje, sklenili pogodbe in pričeli nameščati protihrupne zaščite, po stečaju dveh gradbenih podjetij smo po najhitrejših možnostih izvajali končna dela v predoru Markovec. Pomemben korak k večji pretočnosti so s tujimi upravitelji podpisani sporazumi o sodelovanju, s

katerim smo se avtocestni upravljavci dogovorili o medsebojnem sodelovanju na področju upravljanja prometa, izmenjave prometnih informacij ter reševanja izrednih dogodkov.

DARS d. d. odgovorno vzpostavlja finančno stabilnost z upravljanjem dolga, ki je zavarovan z državnimi poroštvii. Dodatna odgovornost družbe je tako skrbeti za zmanjševanje tveganj in odličnost poslovanja. V DARS d. d. se zavedamo, da je avtocestno omrežje v 21. stoletju le ena od možnih oblik transporta, zato se bomo v prihodnje usmerili v zagotavljanje novih cestnih in obcestnih standardov, ki bodo omogočali dodaten priliv sredstev za obnovo in za razvoj, hkrati pa bodo kot pomemben in viden dokaz razvoja Slovenije le-to ustrezno pozicionirale

v konkurenčnem boju s sosednjimi državami, torej bo DARS d. d. v določenem smislu nosilec oz. pobudnik ekonomskega in infrastrukturnega razvoja Slovenije.

Ključni izzivi v prihodnosti bodo projekti, ki strateško odgovarjajo na izzive naslednjega desetletja. Uresničevali jih bomo odgovorno, osredotočeno in okoljsko učinkovito.

Izvajanje strategije je neločljivo povezano z visoko kulturo podjetja in odgovornostjo. Cilj je dolgoročnost. Vlaganje v dolgoročnost je zaupanje. Zaupanje uporabnikov je naša obljuba.

Franc Skok
član uprave

mag. Matjaž Knez
predsednik uprave

Marjan Sisinger
delavski direktor/član uprave

I.2. Poročilo o delu nadzornega sveta za leto 2014

1. Sestava nadzornega sveta DARS d. d.

V skladu s točko 7.3.1 Statuta DARS d. d. nadzorni svet DARS d. d. sestavlja šest članov. Dva člana nadzornega sveta sta predstavnika zaposlenih.

V letu 2014 so nadzorni svet sestavljali sledeči člani:

- Dušan Hočevar, član od 25. maja 2012, predsednik od 7. junija 2012 do 27. avgusta 2014;
- Ivan Križnič, član od 25. maja 2012, namestnik predsednika od 7. junija 2012 do 27. avgusta 2014;
- mag. Silva Savšek, članica od 25. maja 2012 do 27. avgusta 2014;
- Robert Čehovin, član od 25. maja 2012 do 27. avgusta 2014;
- Vito Meško, član/predstavnik zaposlenih od 29. aprila 2004;
- Marjan Sisinger, član/predstavnik zaposlenih od 1. maja 2012 do 6. maja 2014;
- Rožle Podboršek, član/predstavnik zaposlenih od 28. maja 2014;
- mag. Robert Ličen, član od 27. avgusta 2014, predsednik od 9. septembra 2014;
- Andraž Lipolt, član od 27. avgusta 2014, namestnik predsednika od 9. septembra 2014;
- Gregor Lukan, član od 27. avgusta 2014;
- Gregor Osojnik, član od 27. avgusta 2014.

2. Delovanje nadzornega sveta

Člani nadzornega sveta DARS d. d. pri svojem delu upoštevamo Etični kodeks Združenja nadzornikov Slovenije in spoštujemo njegova načela.

Nadzorni svet DARS d. d. se je v letu 2014 sestal na enajstih rednih sejah, imel štiri dopisne seje in eno izredno sejo. Od tega je bilo v novi sestavi pet rednih sej. Člani so se redno udeleževali sej, kar dokazuje podatek, da so bili na vseh sejah prisotni vsi člani nadzornega sveta.

Člani so na sejah aktivni in sodelujejo v razpravah z namenom, da se vsa morebitna različna stališča pojasnijo in uskladijo do stopnje, ko so strokovno, zakonsko in strateško usklajena. Usklajenost delovanja nadzornega sveta potrjuje podatek, da je bila v letu 2014 večina sklepov sprejeta soglasno. Razprave so dokaz, da se člani

sveta temeljito pripravijo na seje, saj v nasprotnem primeru ne bi mogli aktivno in strokovno sodelovati pri obravnavi posameznih točk dnevnega reda.

Nadzorni svet DARS d. d. je v skladu s točko 7.3.7 Statuta DARS d. d. dal enajst soglasij za posle v posamični vrednosti tako nad 2,5 milijona evrov kot tudi - od 27. 8. 2014, ko se je spremenila točka Statuta - nad 1,5 milijona evrov. Na podlagi sklepa nadzornega sveta iz leta 2010, da je potrebno tudi za sklenitev aneksa k pogodbi, h kateri je nadzorni svet že dal soglasje, ponovno pridobiti soglasje nadzornega sveta, je nadzorni svet v letu 2014 dal osem soglasij.

Na februarski seji je nadzorni svet dal soglasje k Poslovnemu načrtu DARS d. d. za leto 2014.

Na marčevski seji je nadzorni svet dal predhodno soglasje k investicijskemu programu za izgradnjo avtocestnega odseka Draženci – MMP Gruškovje.

Na aprilski seji je nadzorni svet sprejel poročilo o rezultatih preverjanja Letnega poročila družbe za leto 2013 in obravnaval revidirano Letno poročilo DARS d. d. za leto 2013, ki je bilo pripravljeno v skladu s 57. in 60. členom ZGD. Po potrditvi Letnega poročila za leto 2013 je nadzorni svet predlagal skupščini razrešnico upravi in nadzornemu svetu. Prav tako je nadzorni svet sprejel sklep, da predlaga skupščini družbe, da skladno z 230. in 293. členom Zakona o gospodarskih družbah odloča o bilančnem dobičku in ga v celoti nameni za druge rezerve iz dobička. Na isti seji se je seznanil s letnim planom službe za notranjo revizijo za leto 2014 in poročilom o delu službe za notranjo revizijo za leto 2013.

Na junijski seji se je nadzorni svet seznanil s poročilom o nujenju pomoči Republiškem štabu civilne zaščite za odpravo posledic žledu.

Na avgustovski seji se je nadzorni svet seznanil z nerevidiranim polletnim poročilom za obdobje januar–junij 2014.

Samoocenjevanja nadzorni svet družbe v letu 2014 ni opravil zaradi menjave članov v avgustu. Samoocena bo opravljena v letu 2015.

Nadzorni svet se je tekoče seznanjal z analizo poslovanja, finančnimi poročili, poročili o stanju projekta ECS v PPT in z delovanjem nove hčerinske družbe DELKOM.

2.1. Komisije nadzornega sveta DARS d. d.

Revizijska komisija

Nadzorni svet je v septembru 2014 imenoval nove člane revizijske komisije. Delo komisije koordinira njen predsednik, g. Gregor Lukan. Predsednik, namestnik, g. Gregor Osojnik, in član, g. Rožle Podboršek, prihajajo iz vrst nadzornega sveta, četrta članica, ga. Andreja Cedilnik, pa je izvedenska članica, izbrana iz registra strokovnjakov, ki ga objavlja Slovenski inštitut za revizijo.

V letu 2014 se je revizijska komisija v stari sestavi sestala na treh rednih sejah, eni dopisni in dveh izrednih sejah. Komisija, imenovana v septembru 2014, pa se je sestala na dveh rednih sejah.

Komisija nadzornega sveta za kadrovske zadeve in vrednotenje uprave

V začetku septembra 2014 je nadzorni svet imenoval nove člane v kadrovsko komisijo. Za predsednika komisije je bil imenovan mag. Robert Ličen, za namestnika predsednika g. Andraž Lipolt in za člana g. Vito Meško.

V letu 2014 se je komisija v stari sestavi sestala na dveh rednih sejah. Komisija, imenovana v septembru, se v letu 2014 ni sestala.

2.2. Organizacija dela

Nadzorni svet DARS d. d. ima v skladu s poslovníkom sekretarko nadzornega sveta, ki je iz vrst zaposlenih in je za delo, ki ga opravlja za nadzorni svet, odgovorna izključno predsedniku nadzornega sveta. Sekretarka koordinira delo nadzornega sveta in njegovih komisij, skrbi za to, da strokovne službe DARS d. d. pravočasno pripravijo gradivo za seje nadzornega sveta in njegove komisije, ter opravlja druge naloge, določene v Poslovníku nadzornega sveta.

Nadzorni svet se največkrat sestaja na izpostavi DARS d. d. v Ljubljani. Kadar je zaradi obravnave določene tematike potreben ogled na terenu, se nadzorni svet sestane na terenu.

Tak način dela zagotavlja optimalno učinkovitost delovanja nadzornega sveta.

3. Potrditev Letnega poročila in predlog uporabe bilančnega dobička za leto 2014

Nadzorni svet DARS d. d. je Letno poročilo DARS d. d. za leto 2014 obravnaval v okviru zakonskega roka. Seznanil se je z revizijskim poročilom in mnenjem pooblaščenega revizorja o pregledanih računovodskih izkazih za poslovno leto 2014.

Nadzorni svet DARS d. d. je na podlagi določil 64. in 230. člena ZGD-1 v kontekstu celovite obravnave letnega poročila ter predloga uprave in na temelju revidiranih računovodskih izkazov družbe ugotovil, da čisti dobiček družbe za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2014 znaša 70.354.171 evrov. Preneseni dobiček znaša 15.393.340. Ugotovljeni čisti dobiček se razporedi po sledečem ključu:

- 3.517.709 evrov v zakonske rezerve;
- 16.709.116 evrov v statutarne rezerve;
- 25.063.673 evrov v druge rezerve iz dobička po sklepu uprave in nadzornega sveta DARS d. d.

Ugotovljeni bilančni dobiček na dan 31. decembra 2014 znaša 40.457.013 evrov.

O bilančnem dobičku bo odločala skupščina družbe.

Nadzorni svet DARS d. d. je na seji dne 21. 4. 2015 sprejel sklep o potrditvi revidiranega Letnega poročila DARS d. d. za leto 2014. To po 282. členu ZGD-1 pomeni, da nadzorni svet DARS d. d. soglašča z revidiranim poročilom in s tem tudi sprejema Letno poročilo DARS d. d. za leto 2014.

Nadzorni svet DARS d. d. ocenjuje, da sta uprava DARS d. d. in nadzorni svet DARS d. d. v letu 2014 delovala dobro in v korist družbe, kar je razvidno tudi iz doseženih poslovnih rezultatov, in predlaga skupščini, da jima skladno z 293. členom ZGD-1 podeli razrešnico.

mag. Robert Ličen
predsednik nadzornega sveta

I.3. Podatki o družbi in ključni poslovni podatki

NAZIV	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d. d. DARS d. d.
SEDEŽ	Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje Tel.: (03) 426 40 71 Faks: (03) 426 40 71
IZPOSTAVA	Dunajska 7, 1000 Ljubljana Tel.: (01) 300 99 00 Faks: (01) 300 99 01
SPLETNI STRANI	www.dars.si www.promet.si
LETO USTANOVITVE	1993
REGISTRSKI VLOŽEK	1/06158/00, Okrožno sodišče v Celju
USTANOVITELJ	Republika Slovenija
DELNIČAR	Republika Slovenija
MATIČNA ŠTEVILKA	5814251000
IDENTIFIKACIJSKA ŠTEVILKA ZA DDV	SI92473717
OSNOVNI KAPITAL	2.319.866.345,16 EUR
ŠTEVILO IZDANIH DELNIC	55.592.292 imenskih kosovnih delnic

Družba DARS d. d. je bila ustanovljena na podlagi ZDARS leta 1993, poslovati pa je začela 1. 1. 1994. Do 31. 12. 2003 je imela status javnega podjetja v obliki delniške družbe, od 1. 1. 2004 pa ima položaj delniške družbe kot gospodarske družbe. Edina ustanoviteljica in delničarka družbe DARS d. d. je Republika Slovenija, ki jo skladno z novim Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-1/Ur. l. RS, št. 25/2014) zastopa Slovenski državni holding, d. d. (SDH). DARS d. d. pri svojem poslovanju upošteva tako s strani SDH sprejeti Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države kakor tudi Priporočila in pričakovanja SDH kot upravljavca kapitalskih naložb RS, sprejeta v decembru 2014, katerih cilj je vzpostaviti boljši sistem korporativnega upravljanja kapitalskih naložb države, urejenost družb in posledično boljše poslovanje družb.

Konec leta 2010 je začel veljati ZDARS-1, v skladu s katerim DARS d. d.:

- v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge v zvezi s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest;
- izvaja gradnjo avtocest v svojem imenu in za svoj račun;
- upravlja in vzdržuje avtocestne odseke, za katere pridobi koncesijo za gradnjo.

Država prek razvojnih dokumentov ohranja strateški nadzor nad razvojem avtocest z določanjem novih odsekov in rokov, v katerem morajo biti ti novozgrajeni odseki predani v promet.

ZDARS-1 določa status, naloge in obveznosti družbe DARS d. d. ter ureja stvarnopravna razmerja v zvezi z avtocestami. DARS d. d. se je s tem zakonom preoblikoval v koncesionarja, ki mu je bila za obdobje trajanja koncesijskega razmerja podeljena stavbna pravica na zemljiščih, na katerih bo gradil, in prevzema vse finančne obveznosti, povezane z gradnjo avtocestnih odsekov. ZDARS-1 prav tako določa, da DARS d. d. v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge, povezane s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor, ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest. Zakon nadalje določa, da DARS d. d. nadaljuje gradnjo avtocest in hitrih cest, ki so se začele graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1, ter da še naprej upravlja in vzdržuje obstoječe avtoceste in hitre ceste v RS.

Skladno z ZUJF, ki je začel veljati leta 2012, je stavbna pravica, ustanovljena v korist DARS d. d., odplačna.

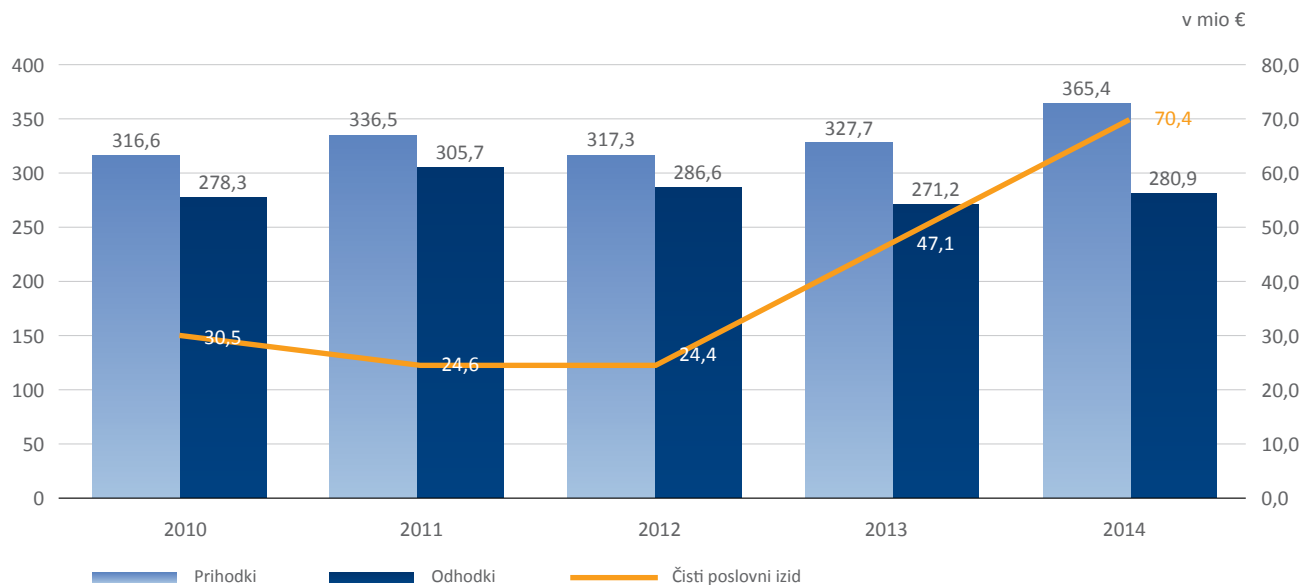
Tabela 1: Ključni poslovni podatki po letih

Ključni poslovni podatki po letih	Leto 2010	Leto 2011	Leto 2012	Leto 2013	Leto 2014	Indeks 2014/2013
Prihodki	316.615.824	336.538.471	317.316.358	327.666.309	365.358.022	112
Odhodki	278.327.509	305.730.681	286.629.433	271.187.458	280.937.651	104
Čisti prihodki od prodaje	301.412.873	310.772.380	305.817.390	315.640.478	354.455.753	112
Poslovni prihodki	314.278.720	331.169.720	312.333.910	323.741.607	361.316.158	112
Poslovni stroški	205.792.943	228.906.759	216.782.091	220.741.765	222.867.533	101
Poslovni izid iz poslovanja	108.485.776	102.262.961	95.551.818	102.999.842	138.448.626	134
EBITDA	223.979.429	261.146.284	240.989.883	251.088.123	285.679.869	114
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	30.463.365	24.609.552	24.406.263	47.143.874	70.354.171	149
Osnovni kapital	2.319.866.345	2.319.866.345	2.319.866.345	2.319.866.345	2.319.866.345	100
Kapital na dan 31. 12.	2.402.580.775	2.411.382.960	2.425.789.223	2.472.933.097	2.531.278.379	102
Skupna vrednost aktive na dan 31. 12.	5.611.218.851	5.529.053.959	5.626.879.758	5.644.936.606	5.556.644.000	98
Stanje dolga na dan 31. 12.	2.998.506.697	2.931.830.772	2.828.280.071	2.795.662.158	2.633.687.915	94
Odplačilo dolga – glavnica	133.910.263	66.675.925	103.550.701	142.617.913	161.974.243	114
Plačilo obresti *	79.015.798	79.275.822	74.434.649	51.491.774	54.768.729	106
Št. zaposlenih	1.247	1.249	1.226	1.237	1.251	101
Marža iz poslovanja	36,0 %	32,9 %	31,2 %	32,6 %	39,1 %	120
EBITDA marža	74,3 %	84,0 %	78,8 %	79,5 %	80,6 %	101
Neto marža	10,1 %	7,9 %	8,0 %	14,9 %	19,8 %	133
Donosnost na kapital (ROE)	2,5 %	1,0 %	1,0 %	1,9 %	2,8 %	146

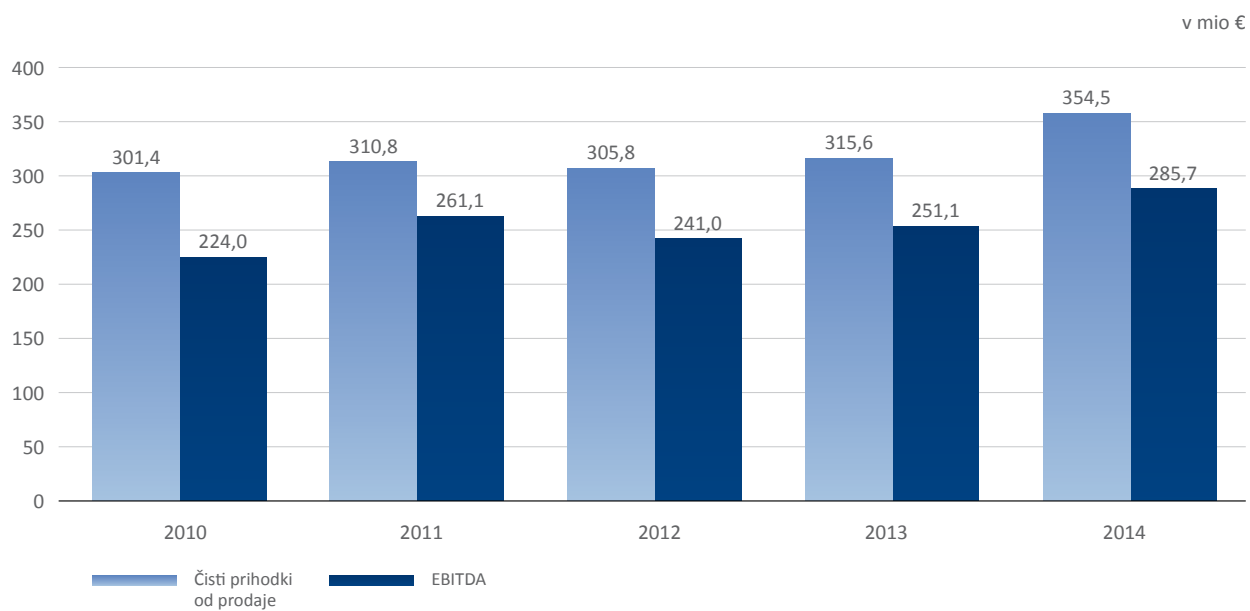
* Podatek se nanaša na dejanske odlive za obresti v posameznem letu.

SDH pričakuje, da bo družba DARS d. d. v obdobju do leta 2017 realizirala tri odstotno stopnjo donosnosti kapitala (ROE).

Grafikon 1: Gibanje skupnih prihodkov, odhodkov ter čistega poslovnega izida DARS d. d. v obdobju 2010–2014

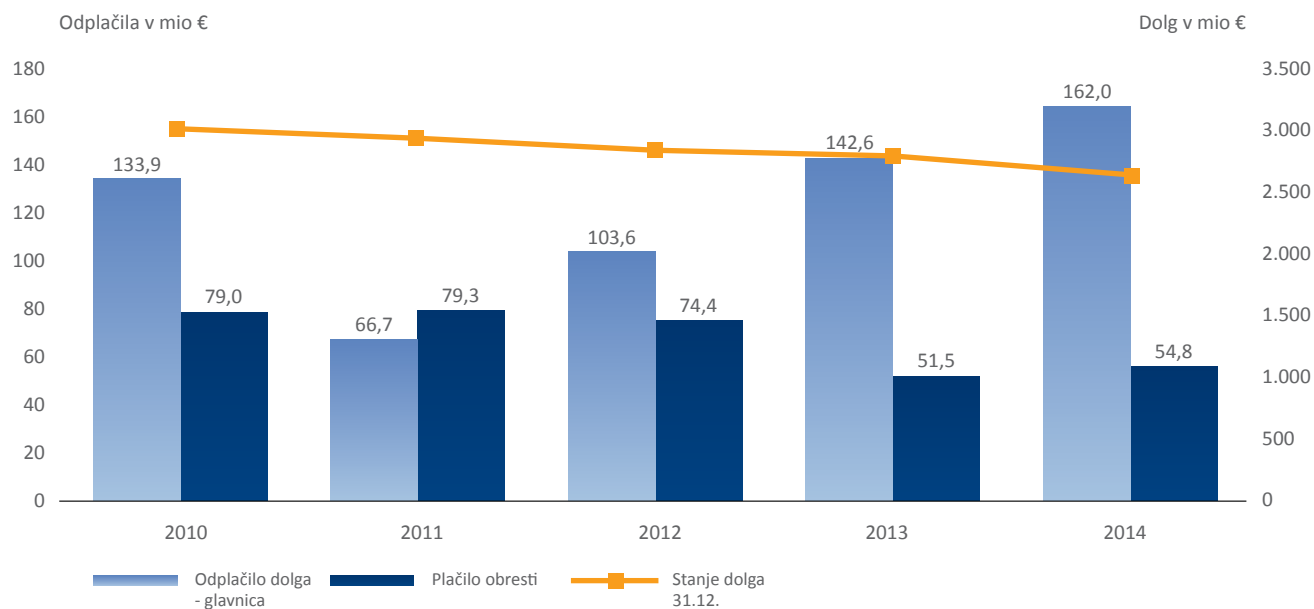

Grafikon 2: Gibanje čistega prihodka od prodaje ter denarnega toka iz poslovanja (EBITDA) v obdobju 2010–2014

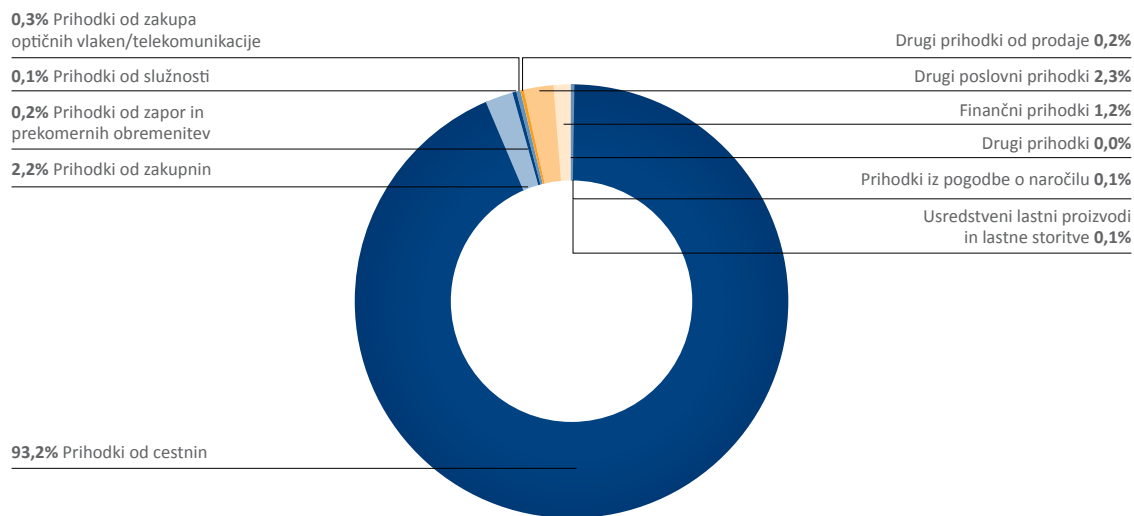

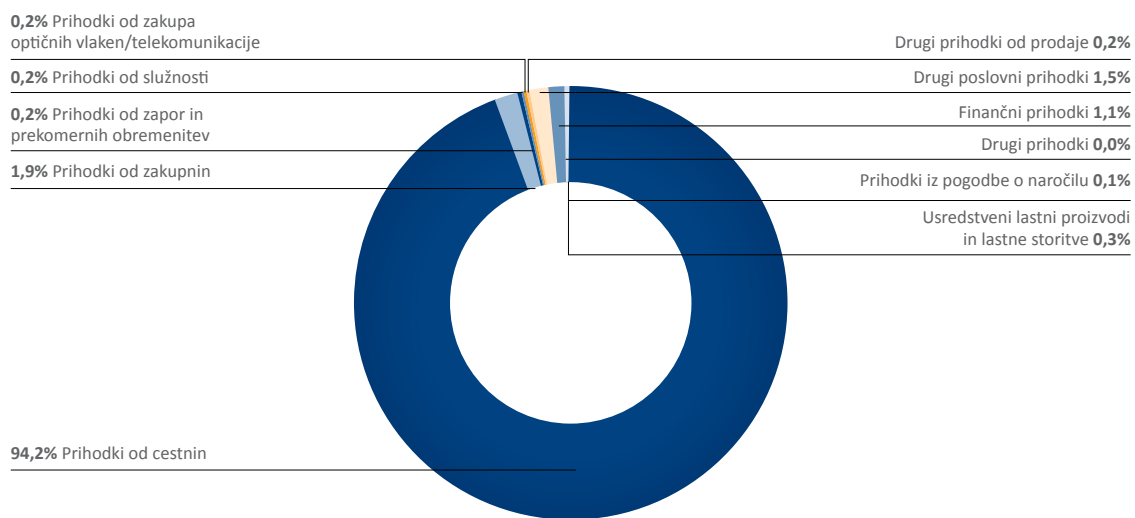
Grafikon 3: Stanje dolga na dan 31. decembra, odplačilo glavnin in plačilo obresti v obdobju 2010–2014

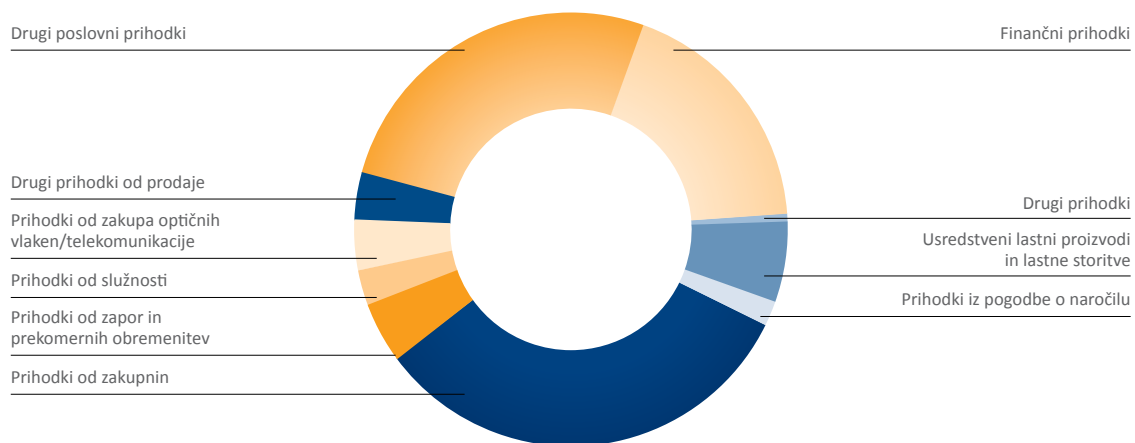
Grafikon 4: Struktura prihodkov DARS d. d. v letu 2013

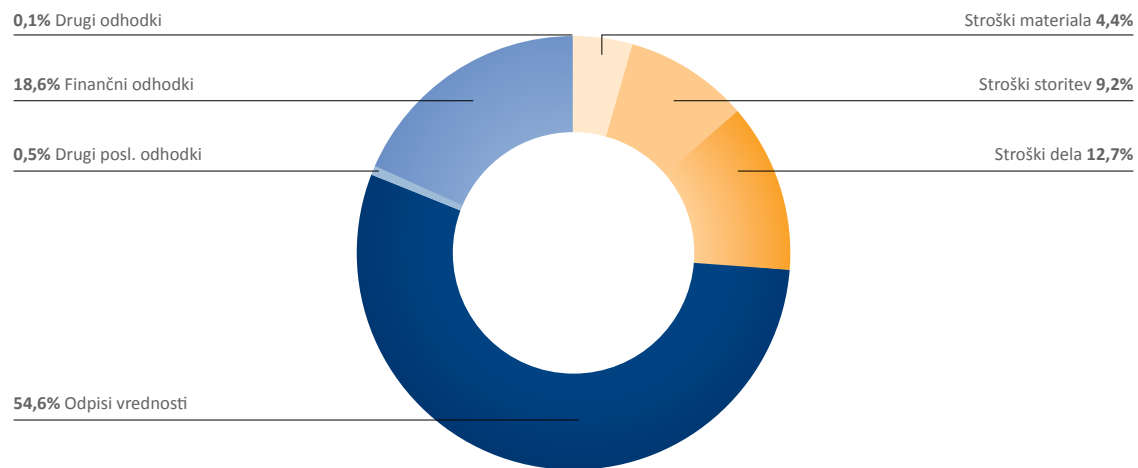
Grafikon 5: Struktura prihodkov DARS d. d. v letu 2014

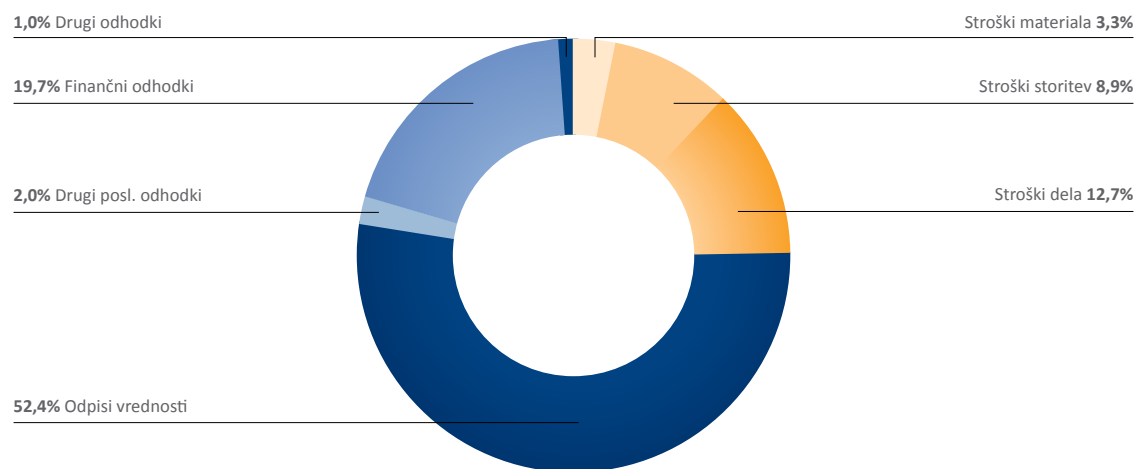
Grafikon 6: Struktura prihodkov DARS d. d. brez cestnine v letu 2014

Grafikon 7: Struktura odhodkov DARS d. d. v letu 2013

Grafikon 8: Struktura odhodkov DARS d. d. v letu 2014

I.4. Poslanstvo, vizija, vrednote in strateške usmeritve, politika integriranega sistema vodenja

Poslanstvo

Skrbimo za družbeno odgovorno in učinkovito upravljanje, vzdrževanje in gradnjo avtocestnih in drugih infrastrukturnih omrežij v RS ter zagotavljamo pogoje za njihovo varno uporabo. S sistematičnim razvojem novih poslovnih idej spodbujamo neprestano rast in razvoj družbe DARS d. d. in njenih zaposlenih.

Vizija

DARS d. d. je vsako leto uspešnejša in bolj tržno naravnana, učeča se gospodarska družba za razvoj in upravljanje sodobnih infrastrukturnih omrežij, ki deluje v korist vseh deležnikov.

Temeljne vrednote

Odgovornost

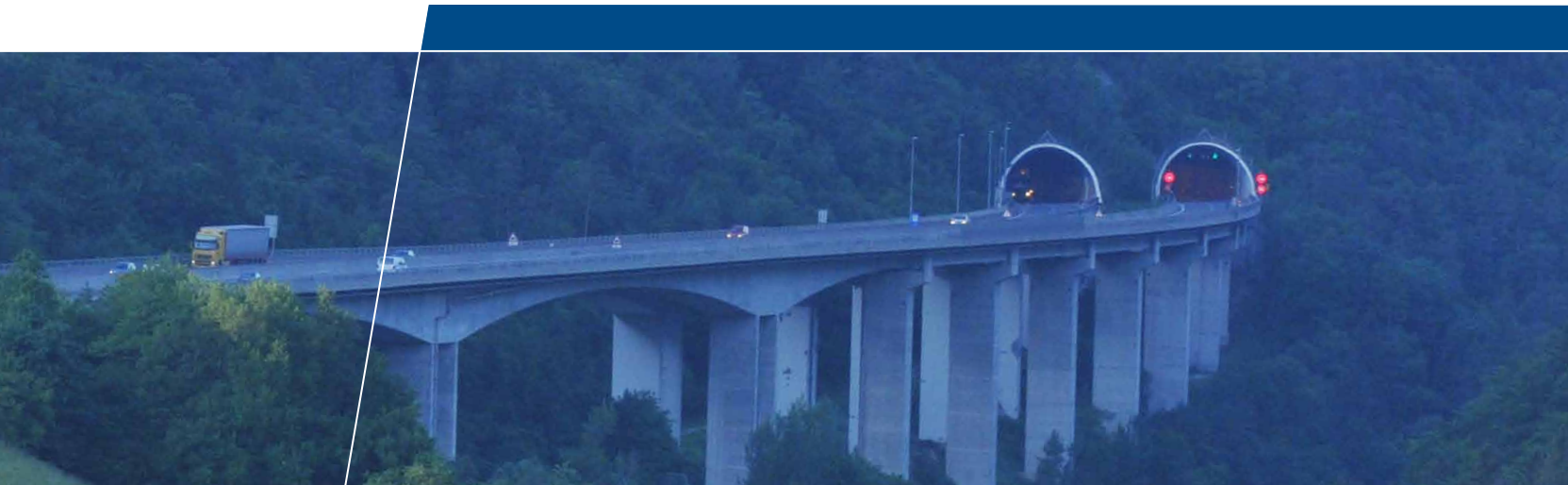
Odgovorno do sebe in do naše družbe izpolnjujemo prevzete delovne obveznosti in si, z mislijo na naše uporabnike, prizadevamo za kakovostno uresničevanje zadanih nalog.

Gospodarnost

V naši družbi ravnamo skrbno kot dobri gospodarji – naše delovne cilje uresničujemo kakovostno, pravočasno in stroškovno učinkovito.

Inovativnost

Spodbujamo in nenehno razvijamo inovativne pristope k našemu delu; razmišljamo ustvarjalno, saj se zavedamo, da lahko le tako oblikujemo inovativne rešitve z veliko dodano vrednostjo za uporabnike, zaposlene, družbo, lastnika.

Transparentnost

Naše delovanje in poslovanje je pregledno in pravično za vse deležnike družbe; je skladno s splošno veljavnimi predpisi in našim etičnim kodeksom.

Srčnost

Zaposleni v družbi DARS d. d. premoremo veliko srčnosti, odgovornosti in poguma. To je tudi poslanstvo in vodilo družbe DARS d. d. v širšem pomenu besede. Po svojih najboljših močeh pomagamo in se trudimo za zadovoljitev potreb in pričakovanj sodelavcev, uporabnikov ter ostalih deležnikov.

Promet in skrb za varnost

Nenehno skrbimo za prometno varnost naših uporabnikov in varnost zaposlenih, ki izvajajo terenska dela neposredno na avtocesti. S pomočjo investicij v sisteme za nadzor in vodenje prometa, preventivnih projektov za osveščanje uporabnikov o varni vožnji, sodelovanja z vsemi intervencijskimi skupinami ter rednega usposabljanja delavcev na terenu in v nadzornih centrih, dosegamo visok standard na področju prometne varnosti. Dosledno in hitro obveščamo vso slovensko javnost o stanju prometa na vseh državnih cestah in redno izvajamo ukrepe vodenja prometa na državnem in mednarodnem nivoju.

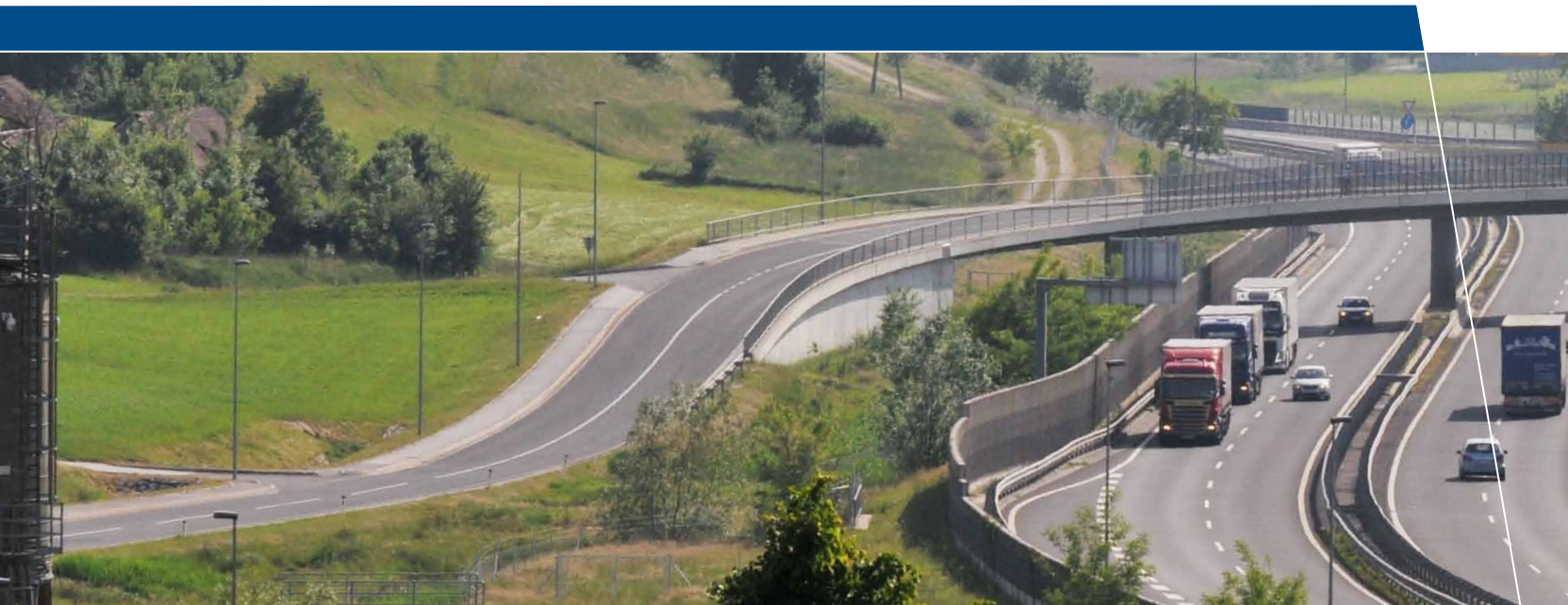
Strateške usmeritve družbe DARS d. d.

Strateška partnerstva z deležniki

V družbi skušamo sistematično razvijati strateška partnerstva z vsemi deležniki, ki nam zagotavljajo ustrezne pogoje za optimalno poslovanje in dolgoročno rast in razvoj družbe.

Učinkovito upravljanje z dolgom

V družbi zagotavljamo stabilno oz. vzdržno servisiranje naših obveznosti iz naslova nastalega dolga.

Zagotavljanje pretočnosti in varnosti avtocestnih omrežij

S strokovnim pristopom in na podlagi objektivnih analiz zagotavljamo pretočnost in varnost na avtocestah in drugi cestni infrastrukturi ter na stalno merljiv in finančno vzdržen način izboljšujemo našo organiziranost in operativno odličnost.

Sistematičen razvoj in implementacija novih idej

Prizadevamo si razvijati nove tržno naravnane programe z visoko dodano vrednostjo na sistematičen in trajnosten način.

Učinkovito upravljanje z viri podjetja

Trudimo se čim bolj učinkovito upravljati vse vire našega poslovnega sistema: kadrovske, materialne, finančne in informacijske.

Politika integriranega sistema vodenja

Vodstvo in vsi zaposleni v družbi se s strokovnim in odgovornim opravljanjem svojega dela trudimo izpolniti zahteve in pričakovanja naših strank, lastnika, zaposlenih, okolja in družbe. Naš poslovni uspeh ni prepuščen naključju, pač pa je skrbno načrtovan, voden in nadzorovan. Zavežujemo se k neprestanemu izboljševanju vseh poslovnih procesov, s poudarkom na preventivnem delovanju.

Naš cilj je kakovostna, ekološka, za zaposlene varna ter celovita storitev.

Ta cilj dosegamo:

- z odgovornim odločanjem na podlagi dejstev;
- z vzpostavljanjem dobrih pogojev in odnosov znotraj in zunaj družbe;
- s spodbujanjem inovativnosti pri zaposlenih;
- z doslednim spoštovanjem zakonodaje, drugih obvezujočih zahtev in razvojnih usmeritev;

- s skrbnim izbiranjem usposobljenih partnerjev in drugih zunanjih izvajalcev;
- s podpiranjem razvoja stroke in pridobivanjem novega znanja;
- z aktivnim komuniciranjem z javnostjo;
- z zavezanostjo preprečevanju poslabšanja zdravja zaposlenih in poškodb ter
- z zavezanostjo varovanju okolja in prijaznosti do soljudi.

Uprava se zavezuje, da se bo po svojih najboljših močeh in s svojim osebnim zgledom trudila doseči navedene cilje.

Načrtovanje in cilji poslovanja na nivoju družbe in procesov

Prihodnji strateški cilj družbe DARS d. d. je postati stabilen upravljavec avtocestnega sistema v državi, ki bo s prihodki od cestnin in drugimi prihodki zagotavljal trajnosten razvoj družbe, njeno dolgoročno, stabilno in družbeno odgovorno poslovanje ter varno uporabo avtocestnega omrežja. Da bi zagotovili uspešno poslovanje, rast, razvoj in doseganje ciljev družbe DARS d. d. v prihodnosti, smo v Poslovni načrt za leto 2014 vključili kazalnike delovanja družbe po posameznih področjih (KPI) ter dali poudarek na optimizacijo stroškov poslovanja in uvajanje novih projektov ter izboljšav na različnih področjih. Spremljanje in doseganje ciljev bo predstavljalo podlago za preventivno in korektivno ukrepanje zaradi stalnega prilagajanja spremembam v poslovnem okolju in sledenja zadanim ciljem.

Projekti in izboljšave

V družbi DARS d. d. bomo v prihodnjih letih izvajali projekte po posameznih delovnih področjih ter tako sledili poslovnemu načrtu, strateškim ciljem in viziji družbe. Na podlagi sprejete politike sistema vodenja in iz nje izhajajočih strateških ciljev bomo na podlagi kazalnikov uspešnosti poslovanja (KPI), ki so opredeljeni v poslovnem načrtu družbe, določali merljive operativne cilje. Sistem razvijamo tako, da sta neprestano izboljševanje in inovativnost stalnica vseh zaposlenih na vseh organizacijskih nivojih.

I.5. Predstavitev poslovnih aktivnosti družbe

Poslovno leto 2014 je bilo za družbo DARS d. d. leto nadaljevanja konsolidacije na različnih področjih in stalnega prilagajanja nastalim razmeram doma in v tujini. Dolgoročni cilj družbe DARS d. d. je postati stabilen upravljavec, ki bo s prihodki od cestnin in drugimi prihodki zagotavljal trajnosten razvoj družbe, njeno dolgoročno, stabilno in družbeno odgovorno poslovanje ter varno uporabo avtocestnega omrežja.

Da bi zagotovili uspešno rast, razvoj in doseganje ciljev družbe DARS d. d., smo nadaljevali uvajanje sprememb na različnih področjih, vse z namenom postati aktiven upravljavec avtocestnega sistema v državi, konkurenčen in primerljiv s sorodnimi podjetji v sosednjih državah. Konec leta 2013 uvedeni sistem vodenja s cilji in sprejeti cilji v Poslovnem načrtu za leto 2014, ki so temeljili na kazalnikih delovanja posameznih področij in optimizaciji vseh stroškov poslovanja ter uvajanju novih projektov in izboljšav na različnih področjih, so že obradili svoje sadove. Ugotovimo lahko, da so bili cilji iz Poslovnega načrta za leto 2014 ne le doseženi, temveč celo preseženi, družba DARS d. d. pa je v zadnjem triletnem obdobju, to je od leta 2010 do leta 2014, najbolje poslovala prav v letu 2014, kar je razvidno tudi iz kazalnikov poslovanja v zadnjem triletnem obdobju, ki so razvidni iz Analize poslovanja. Ker so doseženi rezultati poslovanja plod uspešno izvedenih poslovnih aktivnosti družbe na različnih področjih, jih v nadaljevanju podrobneje predstavljamo.

Cestninjenje

Cestninski prihodki, ki predstavljajo 94 odstotkov vseh prihodkov družbe, so v letu 2014 znašali 344,2 milijona evrov, kar je za 13 odstotkov več kot v letu 2013. Rast cestninskih prihodkov v letu 2014 je povezana z uspešno spremembo cenovne politike v letu 2013, ki je zavrla negativen učinek sprememb v strukturi tovornega prometa, zmanjšala izpad prihodkov zaradi popustov ter povečala prihodke iz naslova dražjih letnih vinjet ter uvedbe novega vinjetnega razreda za vozila višine 1,3 m ali več nad prvo osjo.

Vozila, katerih masa presega 3500 kilogramov (tovorna vozila), plačujejo cestnino na 28 cestninskih postajah. V letu 2014 smo s cestninjenjem tovornih vozil ustvarili za 188,6 milijona evrov prihodkov, kar pomeni 13-odstotno povečanje glede na leto 2013. Spreminjanje strukture voznega parka v prid čistejših vozil in s tem rast števila prevoženih kilometrov v višjih emisijskih razredih EURO imata ob nespremenjeni cenovni politiki

dolgoročno negativen vpliv na prihodke družbe. V primerjavi z letom 2013 se je v letu 2014 število prevoženih kilometrov v razredih (EURO 0–II), kjer je cestnina najvišja, zmanjšalo za 40 odstotkov, v razredu čistejših vozil (EURO V+) pa je naraslo za kar 84 odstotkov (kjer je cestnina najnižja). Še posebej narašča število prevoženih kilometrov najtežjih tovornih vozil (R4 – emisijski razred EURO V).

Cestninjenje vozil z največ 3500 kilogrami dovoljene mase (osebna vozila) že od 1. julija 2008 poteka na podlagi plačila za čas uporabe avtoceste, ki se dokazuje z nakupom in namestitvijo ustrezne vinjete. S spremembo Uredbe o cestninskih cestah in cestnini, ki je začela veljati 1. 12. 2013, so se spremenili cestninski razredi in cene nekaterih vrst vinjet. V letu 2014 se je nadaljevalo rahlo upadanje prodaje letnih vinjet, zato pa se je ponovno povečala prodaja kratkoročnih vinjet za dvosledna vozila. Prihodki od prodanih vinjet so v letu 2014 znašali 155,6 milijona evrov in so se glede na preteklo leto povečali za 12 odstotkov. V Sloveniji je 1540 prodajnih mest za vinjete in 1028 v tujini.

V letu 2014 smo tudi uspešno zaključili pogajanja z vsemi pogodbenimi partnerji o znižanju provizije pri prodaji vinjet, kar pomeni prihranek oz. zmanjšanje odhodkov za dane provizije za 364 tisoč evrov oz. za 5,5 odstotka glede na preteklo leto. Pomemben delež pri prodaji vinjet predstavlja prodaja na 37 lastnih prodajnih mestih, ki vključujejo prodajo na cestninskih postajah in mejnih prehodih, kar je zlasti pomembno v času praznikov in poletnih dopustov.

V letu 2014 smo bili uspešni tudi pri nadzoru plačevanja cestnine, saj smo izdali 49.666 plačilnih nalogov, kar je za 19,5 odstotka več pobranih glob kot v letu 2013. Žal naperi, ki smo jih vlagali v to, da bi globe postale prihodek DARS d. d. ali da bi nam država iz pobranih glob povrnila vsaj stroške cestninskega nadzora, tudi v letu 2014 niso obrodili sadov.

Elektronski cestninski sistem

Na podlagi sklepa Vlade RS v juniju 2012 in nadaljnjih usklajevanj s takratnim Ministrstvom za infrastrukturo in prostor smo pripravili dokumentacijo in v začetku leta 2013 objavili javno naročilo za vzpostavitev in delovanje elektronskega cestninskega sistema v prostem prometnem toku (ECS-PPT), vendar je Državna revizijska komisija to naročilo v začetku julija istega leta v celoti razveljavila. V začetku leta 2014 smo preverili možnosti za pridobitev finančnih sredstev za financiranje projekta, pridobili dodatne analize in strokovne podlage za nadaljevanje projekta ter na tej podlagi pripravili spremenjeno razpisno dokumentacijo, vendar zaradi nujnosti uskladitve nadaljnega razvoja cestninskega sistema v RS s koncendentom oz. njegovimi pooblaščenimi institucijami ponovnega javnega naročila nismo objavili. V zadnji četrtini leta 2014 je na podlagi posredovane dokumentacije potekalo usklajevanje postopkov za posodobitev cestninskega sistema s koncendentom.

Vzdrževanje

Zaradi naraščanja osebne in tranzitnega tovornega prometa izvajanje vzdrževalnih del postaja vse večja ovira za uporabnike. Predvsem na avtocesti A1 vzdrževalnih del podnevi ni mogoče izvesti brez zastojev, saj je promet gost ves dan, dodatno pa se poveča v času padavin. Izvajanje večine vzdrževalnih del zaradi različnih vzrokov ponoči ni možno. Da bi povečali pretočnost prometa in zmanjšali zastoje, smo zapore postavljali v času, ko je bil promet manjši, tudi ponoči, v večini primerov v nočeh vikenda. Dnevna vzdrževalna dela planiramo v smereh manjših prometnih obremenitev in izven prometnih konic.

Večje prometne obremenitve so tudi vzrok za obsežnejša vzdrževalna dela in obnove. Tako je bilo v letu 2014 saniranih ca. 50 tisoč kvadratnih metrov cestišča, kar je skoraj dvakrat več kot leto prej, in zalitih ca. 51 tisoč metrov razpok v asfaltu.

Zaradi optimizacije poslovanja in povečanja izkoriščenosti kapacitet specialnih vozil so bili izvedeni ukrepi na področju izboljšav, ki bodo imeli dolgoročne učinke na povečevanje drugih prihodkov družbe, varnost in urejenost avtocest.

Veliko pozornost posvečamo dodatni varnosti uporabnikov in naših delavcev. Povečali smo število blažilnikov trka ter uvedli dodatno označevanje nevarnosti za morebitne kolone ustavljenih vozil pri obnovitvenih delih, delih rednega vzdrževanja in tudi v primerih intervencij. Regionalni nadzorni center (RNC) zbira podatke o dolžinah in spremembah zastojev, Prometno-informacijski center (PIC) pa uporabnike cest redno obvešča o trajanju zastojev, vse z namenom zagotoviti prijaznejše informiranje uporabnikov in s tem povečati pretočnost prometa.

Na podlagi obveznosti iz sklenjene Koncesijske pogodbe smo v letu 2014 opravljali ključne naloge in projekte za vzdrževanje in obratovanje, zato da bi zagotovili varnost v prometu in zanesljivo delovanje naprav, npr. optimizacijo elektrostrojnega vzdrževanja in zmanjšanja stroškov vzdrževanja cestnih vremenskih postaj in videodetekcijskih sistemov, obnovili LED-smernike in dotrajano razsvetljavo v predorih; v predoru Karavanke smo dokončali obnovo nadzorno-krmilnega sistema in pričeli obnovo prezračevalnega sistema; v trojanskih predorih smo končali obnovitvena dela v skladu z evropsko direktivo 2004/54/ES in v predorih Dekani ter Kastelec izvedli obnovitvena dela elektrostrojne opreme.

Upravljanje in zagotavljanje prometne varnosti

Področje upravljanja, ki je bilo na novo uvedeno v letu 2013, združuje upravljanje vseh vrst premoženja družbe DARS d. d. (cestna infrastruktura, naprave ter nepremičnine) z namenom povečevanja dodatnih prihodkov družbe ter vodenja prometa in prometne varnosti.

V letu 2014 smo nadaljevali delo pri celovitem gospodarjenju z vozišči, to je s t. i. aplikacijo »PMS-DARS« (Pavement Management System), s katero smo pripravili Načrt obnove vozišč za daljše časovno obdobje (od 2015 do 2029) in izdelali grafični ter statistični prikaz stanja vozišč z določitvijo namenskega obsega sredstev za njihovo obnovo. Na ta način so bile pripravljene podlage za odločanje o obsegu potrebnih obnov za naslednja planska obdobja. Izvedena je bila tudi optimizacija spremljanje stanja objektov in predorov s pripravo podlag za geotehnični monitoring in pripravljena metodologija spremljanja stanja protihrupnih objektov.

V okviru področja smo izvedli celovite ukrepe za znižanje stroškov električne energije in elektrostrojnega vzdrževanja, tako da se je poraba električne energije zmanjšala za 1,3 odstotka glede na preteklo obdobje, stroški električne energije pa so bili za 14 odstotkov nižji glede na preteklo leto. Pripravljeni so še dodatni ukrepi, ki bodo stroške porabe električne energije znižali tudi v letu 2015.

Na področju investicij v elektrostrojno opremo smo se osredotočili predvsem na prometno varnost, tako pri izpolnjevanju zahtev evropske direktive o varnosti v predorih kot tudi pri povečanju splošne prometne varnosti. Z evropsko direktivo smo uskladili elektrostrojno opremo v predorih Jasovnik, Trojane, Podmilj in Dekani. Izvedli smo prvi dve fazi sanacije prezračevanja v predoru Karavanke, pripravljena je bila tudi druga projektna dokumentacija za preureditev predorskih sistemov in preureditve RNC Kozina. Investicije v elektrostrojno opremo so bile v letu 2014 skoraj štirikrat večje kot pretekla leta in so znašale 8,8 milijona evrov.

Na področju upravljanja prometa smo se uveljavili kot pomemben upravljavec – podpisali smo sporazum o sodelovanju o upravljanju mednarodnih prometnih tokov s sosednjimi državam, ki je že dal rezultate v minuli zimi, in sicer povečanje koordinacije zapor na državni ravni in uspešno obvladovanje izločanja tovornih vozil.

Prometna varnost

Za povečanje pretočnosti smo pristopili k izdelavi smernic za obvladovanje zapor, s čimer bomo dosegli boljšo koordinacijo z vsemi deležniki, tudi izvajalci del in policijo ter našimi nadzornimi centri. S strokovnimi prijemi v nadzornih centrih in v Prometno-informacijskem centru smo uporabnikom zagotovili več kakovostnejših prometnih informacij, zagotovili minimalne zastoje in pospešili reševanje nesreč. Izvedli smo ukrepe za povečanje prometne varnosti s prilagoditvijo prometne signalizacije na avtocestah in hitrih cestah, pregledom nevarnih odsekov, začeli pa smo izvajati tudi aktivnosti sekcijskega merjenja hitrosti, ki bo pripomoglo k nazoru hitrosti, še posebej v predorih, in zagotovilo večjo prometno varnost.

V letu 2014 smo uspešno realizirali večino zadanih nalog po planu prometne varnosti, prav tako je odziv uporabnikov in medijev pozitiven. Prometna varnost je dobra (glede na več dogodkov in rahlo rast prometa na določenih odsekih) glede na prejšnje leto. Menimo, da lahko s preventivnimi kampanjami zelo izboljšamo prometno varnost; seveda moramo biti vedno bolj proaktivni, da sporočilo najde pot do uporabnika. V letu 2014 smo zabeležili upad števila smrtnih žrtev na lokacijah predorskih niš, kar gre pripisati nameščanju naletnih mehov. Ugotavljamo pa, da so vzrok za vse nesreče s smrtnim izidom napake voznikov.

V letu 2014 smo pripravili vse potrebne organizacijske podlage, da vzpostavimo glavni nadzorni center (GNC), s katerim bomo prometno varnost še izboljšali. Prav tako smo začeli aktivnosti obvladovanja voženj v nasprotno smer.

V letu 2015 bomo nadaljevali sledeče preventivne akcije: »REŠI ŽIVLJENJE«, »NISTE VARNI«, »VOZIMO PAMETNO« in akcijo osveščanja uporabnikov, še posebej starejših, t. i. »SIMBIOZA«.

Investicije

DARS d. d. je v letu 2014 skladno s poslovnim načrtom organiziral in vodil projekte gradnje in obnove avtocestnih odsekov.

Na področju prostorskega načrtovanja in umeščanja v prostor sta v letu 2014 potekala priprava osmih državnih prostorskih načrtov in pridobivanje okoljevarstvenega soglasja za dva odseka, vezano na razvoj in gradnjo 3. razvojne osi. V postopkih umeščanja avtocest in hitrih cest v prostor smo v okviru svojih pristojnosti sodelovali z javnostjo in uporabniki ter tako prispevali k uveljavitvi rešitev, ki so družbeno sprejemljive.

Na področju projektiranja je bila v letu 2014 dokončana izdelava projekta za izvedbo za avtocesto Draženci–MMP Gruškovje. Pridobljeno je bilo gradbeno dovoljenje za 1. etapo AC. Izdelan in predan v recenzijo je bil tudi projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja za polni priključek Šmarje - Sap.

Izvajale so se tudi aktivnosti za sledeče investicije: odsek HC Jagodje–Lucija, odsek AC Koseze–Kozarje (razširitev v 6-pasovnico), avtocestni priključek Brezovica, protivetrna zaščita na HC Razdrto–Vipava (Rebernice), dograditev druge cevi predora Karavanke, izpostava avtocestne baze Kozina v Bertokih in preureditev cestninskih postaj z namenom vzpostavitve ECS v prostem prometnem toku.

Nadaljevala se je gradnja odseka Koper–Izola s predorom Markovec, ki pa predvsem zaradi insolventnosti in uvedbe stečajnih postopkov izvajalcev ter posledično potrebnih dodatnih izvedb postopkov javnega naročanja v letu 2014 še ni bila dokončana. V pretežni meri so bila izvedena gradbena dela v predoru Markovec z elektrostrojno opremo ter gradbena dela na trasi hitre ceste. V letu 2015 bodo dokončana preostala dela na trasi hitre ceste in deviacijah ter v območju priključka Izola.

V letu 2014 je bilo obnovljenih 20,1 kilometra vozišč, kar je skoraj dvakrat več kot preteklo leto, izvedene štiri delne obnove premostitvenih objektov ter realizirana večina načrtovanih manjših investicijskih del.

V sklopu projekta Gradnje protihrupnih ograj na petih avtocestnih odsekih v RS je bila v lanskem letu podpisana še zadnja pogodba za izvedbo del. Na odseku Unec–Postojna so bila dela končana. Na odsekih Brezovica–Vrhnika, Dramlje–Celje in Celje–Arja vas so se dela pričela v spomladanskem času prejšnjega leta. Dela so se izvajala skozi vso gradbeno sezono in se bodo nadaljevala tudi po zimski prekinitvi.

Mednarodno sodelovanje

DARS d. d. še naprej ostaja aktiven na mednarodnem področju. Poleg sodelovanja v okviru evropskega združenja avtocestnih upravljavcev ASECAP, ki upravlja skupaj več kot 46 tisoč km cestninskih cest, mostov in predorov v 21 državah, in svetovnega cestnega združenja PIARC, ki vključuje člane iz 142 držav, se vedno bolj

povezuje z upravljavci iz sosednjih držav. Ker je DARS d. d. s svojim znanjem in izkušnjami atraktiven za tuje upravljavce je v letu 2014 podpisal tri sporazume o sodelovanju: sporazum o sodelovanju pri vodenju prometa in izmenjavi prometnih informacij med devetimi avtocestnimi upravljavci iz petih držav (Avstrija, Italija, Madžarska, Hrvaška in Slovenija) ter tudi sporazuma o sodelovanju med DARS d. d. in JP Putevi Srbije ter DARS d. d. in slovaško avtocestno družbo Národná diaľničná spoločnosť, a. s. Izvedeno je bilo tudi prvo usposabljanje nadzornikov prometa iz JP Autoceste Federacije Bosne in Hercegovine (FBiH).

Prav tako smo bili v letu 2014 uspešni pri pridobivanju nepovratnih evropskih sredstev. Iz Kohezijskega sklada EU smo prejeli 10,8 milijona evrov za financiranje protihrupnih ograj na nekaterih avtocestnih odsekih, iz proračuna TEN-T pa smo za financiranje izdelave PZI za avtocestni odsek Draženci–MMP Gruškovje prejeli 456 tisoč evrov.

Hčerinske družbe

Za hčerinsko družbo DELKOM d. o. o. je bilo leto 2014 prvo leto poslovanja. Družba, ki se v skladu z zastavljeno strategijo razvija v celovitega operaterja na področju elektronskih komunikacij, je v tem obdobju realizirala prihodke v višini 1,2 milijona evrov ter dobiček pred obdavčitvijo v višini 87 tisoč evrov.

V letu 2014 je družba pridobivala nove posle ter skupaj s partnerji gradila omrežje, potrebno za nadaljnje trženje storitev. V cilju povečanja prihodkov iz dodatnih dejavnosti in povečanja zadovoljstva uporabnikov slovenskih avtocest so bile ponujene nove storitve, kot sta širokopasovni dostop za končne uporabnike ter brezžični dostop Wi-Fi na avtocestnih počivališčih. V Sloveniji je bilo podpisanih in realiziranih več dolgoročnih pogodb za najem optičnih vlaken, kapacitet in kolokacij v skupni višini 1,3 milijona evrov. Družba se je uveljavila tudi kot mednarodni tranzitni operater. Tako je že bila podpisana pogodba s hrvaškima operaterjema METRONET in OT-OPTIMA za najem optične infrastrukture. Po pridobitvi ustreznih soglasij od državnih organov za povezavo s hrvaškimi operaterji na mejnem prehodu Obrežje bo družba začela nuditi storitve tudi v sosednjih državah.

Odplačilo dolga

V letu 2014 se je za družbo nadaljevalo obdobje obsežnejšega odplačevanja glavnih kreditov, namenjenih za intenzivno gradnjo in obnovo v preteklih letih. Upravljanje dolga je opredeljeno kot ena glavnih aktivnosti družbe za doseganje cilja družbe DARS, da samostojno odplačuje oz. poravnava vse svoje finančne obveznosti, ki so 100-odstotno zavarovane s poroštvom Republike Slovenije. V letu 2014 je družba odplačala glavnico v višini 162 milijonov evrov in obresti v višini 54,8 milijona evrov. Skupni dolg družbe je 31. decembra 2014 znašal 2.633,7 milijona evrov.

V letu 2014 je družba z bankami posojilodajalkami nadaljevala dogovore o reprogramiranju obveznosti. Podaljšana je bila ročnost dvema kreditoma v skupni višini 105 milijonov evrov.

S pristojnimi ministrstvi smo nadaljevali pogovore o Krovnem zakonu za prestrukturiranje dolga. Cilj predlaganega zakona je omogočiti družbi DARS d. d. aktivno upravljanje obstoječega dolga, prestrukturiranje kreditnega portfelja ter pravočasno zagotovitev vseh potrebnih virov sredstev za pokrivanje zapadlih obveznosti iz obstoječega dolga. Predvsem gre za upravljanje ročnosti in cene virov. Republika Slovenija še naprej obdrži mehanizem nadzora nad zadolževanjem družbe DARS d. d., vendar se s sprejetjem Krovnega zakona za prestrukturiranje dolga DARS d. d. izogne vsakokratnemu dolgotrajnemu postopku sprejemanja posameznih poroštenih zakonov za prestrukturiranje dolga v Državnem zboru.

ISO-standard, ravnanje z okoljem

Na področju trajnostnega razvoja ter ohranjanja in varovanja okolja smo nadaljevali izvajanje sprejetega sistema ravnanja z okoljem ISO 14001, ki celovito ureja obvladovanje okoljskih vidikov poslovanja družbe – od

zmanjševanja količine odpadkov in racionalne rabe energentov, aktivnega spremljanja naših dejavnosti tudi z vidika varovanja okolja do spremljanja in izvajanja okoljske zakonodaje ter izobraževanja zaposlenih za bolj ekološko delovanje. V letu 2013 je bil uspešno uveden in v letu 2014 certificiran sistem varnosti in zdravja pri delu po zahtevah standarda OHSAS 18001: 2007 in integriran v obstoječi sistem vodenja kakovosti in ravnanja z okoljem, kar je potrdila zunanja neodvisna akreditirana institucija.

Zadovoljstvo uporabnikov in komuniciranje

Družba DARS d. d. je tudi v letu 2014 posvečala pozornost izvajanju ukrepov za povečanje zadovoljstva uporabnikov avtocest in hitrih cest. Na podlagi merjenja zadovoljstva uporabnikov, ki smo ga izvedli aprila in maja 2014, je bilo ugotovljeno, da povprečno zadovoljstvo pri domačih voznikih osebnih vozil ostaja stabilno (3,8), še večje pa je povprečno zadovoljstvo pri domačih tovornih voznikih (3,9), tujih osebnih voznikih (4,3) in tujih tovornih voznikih (4,3).

Darsov kodeks ravnanja

Na podlagi priporočil OECD, Priporočil SDH in Kodeksa korporativnega upravljanja družb za družbe s kapital-sko naložbo države, smo tudi v DARS sprejeli Darsov kodeks ravnanja, s katerim smo opredelili načela etike in etična pravila vedenja in ravnanja vodstva družbe in vseh zaposlenih. Kodeks predstavlja skupek visokih moralnih, etičnih in delovnih vrednot, ki odražajo vizijo in poslanstvo družbe na vseh področjih delovanja. Namenjen je vsem sodelavkam in sodelavcem, zaposlenim v DARS, in osveščanju v smislu izvajanja vrednot in usmeritev družbe, prav tako tudi osveščanju zaposlenih o pripadnosti podjetju in etičnih načelih, na katerih temelji njihovo delo v celoti. Kodeks opredeljuje učinkovite in pregledne medsebojne odnose med sodelavci, odnose do družbenega in poslovnega okolja, še posebej do uporabnikov avtocest, ter odgovornost do poslovanja, upravljanja in varovanja premoženja.

Zaključek

Uspešno poslovanje družbe v letu 2014 je rezultat uspešno izvedenih načrtovanih aktivnosti vodstva in zaposlenih za izvedbo sprememb za pridobivanje dodatnih prihodkov, zniževanje stroškov in reprogramiranje finančnih obveznosti. Poleg rekordnega dobička beležimo bistveno nižje stroške. Trend rasti prihodkov, čistega poslovnega izida in padanja odhodkov ter stroškov DARS d. d. ob hkratnem trendu rasti prihodkov in padanja stroškov in odhodkov na kilometer avtocest, tudi v načrtih za leto 2015, so okvirni rezultati, ki kažejo, da gremo v pravo smer.

Poslovni načrt družbe za leto 2015, ki predstavlja temelj delovanja družbe v letu 2015, je zaradi razvoja družbe in prilagajanja spremembam zastavljen optimistično z vidika prihodkov in rezultatov poslovanja in racionalno z vidika porabe resursov za zagotavljanje načrtovanih ciljev. V letu 2015 bo posebna pozornost posvečena tudi ugotavljanju, merjenju in obvladovanju tveganj, ki v turbulentnih časih postajajo pomemben vzvod za doseganje uspešnosti in razvoja družbe v prihodnosti.

Družba DARS d. d. je trenutno v postopku priprave nove strategije za prihodnje srednjeročno obdobje, ki pomeni spremenjeno vlogo družbe, ko bo vse bolj postajala investitor v storitve, ki bodo omogočile uporabnikom varnejšo, hitrejšo in udobnejšo uporabo infrastrukture. Usmerjena bo v deležnike, zaradi katerih je infrastrukturo zgradila, družine in gospodarske družbe, ter spoznanje, da je uporaba cest povezana s povračilom za kakovost infrastrukture in plačilom za opravljene storitve, povezane z infrastrukturo. Z učinkovitim tržnim odnosom do uporabnikov bo DARS d. d. zagotovil vire za nadaljnje širjenje infrastrukture. Zagotoviti bo moral nove cestne in obcestne standarde, ki bodo zagotavljali priliv sredstev za obnovo in za razvoj in ki bodo pomemben in viden dokaz razvoja Slovenije ter jo bodo ustrezno pozicionirali v konkurenčnem boju s sosednjimi državami, torej bo DARS d. d. v določenem smislu nosilec oz. pobudnik ekonomskega in infrastrukturnega razvoja Slovenije.

I.6. Avtoceste in hitre ceste v RS ter prometne obremenitve

Republika Slovenija je leta 1994 s posebno pogodbo na DARS d. d. prenesla upravljanje in vzdrževanje vseh zgrajenih avtocest in infrastrukturnih objektov ter naprav na njih. RS je tako prenesla na DARS d. d. 198,8 kilometra do takrat zgrajenih dvopasovnih in štiripasovnih avtocest in hitrih cest ter 67,5 kilometra priključkov.

Z izvajanjem NPIA se je omrežje v upravljanju in vzdrževanju DARS d. d. postopno povečevalo. Ob koncu leta 2014 je družba upravljala 607 kilometrov avtocest, 166 kilometra priključkov nanje, 22,3 kilometra razcepov ter 8,1 kilometra drugih servisnih cest.

Tabela 2: Dolžina omrežja v upravljanju in vzdrževanju DARS d. d. na dan 31. decembra 2014

Stanje 31. 12. 2014 (v km)	Dolžina AC in HC (A)	Dolžina razcepov	Dolžina priključkov	Dolžina drugih cest	Zaprti sistem za vozila nad 3.500 kg	Odprti sistem za vozila nad 3.500 kg	Cestninske ceste za vozila nad 3.500 kg	Necestninske ceste za vozila nad 3.500 kg
A1 Šentilj–Dragučova–Maribor–Slivnica–Celje–Trojane–Ljubljana (Zadobrova–Malence–Kozarje)–Postojna–Razdrto–Divača–Črni Kal–Srmin	245,266	11,782	70,825	0,000	98,442	146,824	245,266	0,000
A2 Predor Karavanke–Lesce–Podtabor–Kranj–Ljubljana (Kozarje)–po A1–Malence–Ivančna Gorica–Bič–Pluska–Trebnje–Hrastje–Novo mesto–Kronovo–Drnovo–Obrežje	175,472	4,929	48,224	2,180	9,514	140,241	149,755	25,717
A3 Divača (Gabrk)–Sežana vzhod–Fernetiči	12,246	0,000	5,131	2,724	12,246	0,000	12,246	0,000
A4 Slivnica–Draženci in Gruškovje–R Hrvaška	21,671	4,450	5,470	1,656	0,000	20,750	20,750	0,921
A5 Maribor (Dragučova)–Lenart–Senarska–Vučja vas–Murska Sobota–Dolga vas–Lendava–Pince	79,574	1,099	15,861	0,000	0,000	79,574	79,574	0,000
H2 Pesnica–Maribor (Tezno)	7,200	0,000	3,590	0,000	0,000	0,000	0,000	7,220
H3 Ljubljana (Zadobrova–Tomačevo–Koseze)	10,222	0,000	6,849	0,000	0,000	6,330	6,330	3,892
H4 Razdrto (Nanos)–Vipava–Ajdovščina–Selo–Šempeter–Vrtojba	42,127	0,000	4,837	1,545	19,213	22,914	42,117	0,000
H5 Škofije–Koper (Škocjan)–(Dragonja)	7,833	0,000	2,756	0,000	0,000	0,000	0,000	7,833
H6 Koper (Škocjan)–Koper (Žusterna)–(Lucija)	1,889	0,000	1,493	0,000	0,000	0,000	0,000	1,889
H7 AC A5 – Dolga vas	3,526	0,000	0,955	0,000	0,000	3,526	3,526	0,000
Skupaj AC in HC	607,026	22,260	165,991	8,105	139,415	420,159	559,574	47,452

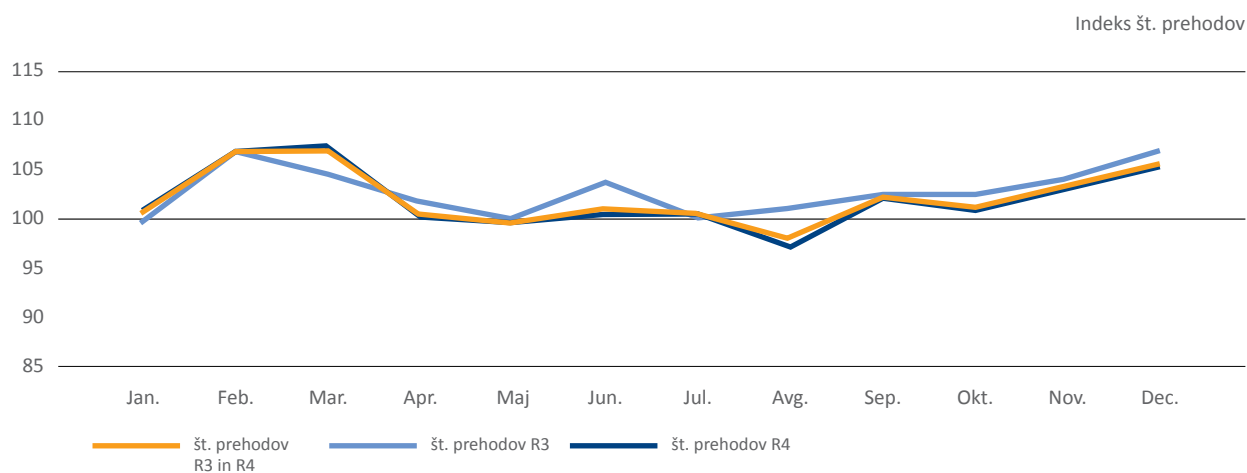
V Sloveniji je v veljavi vinjetni cestninski sistem za lahka osebna vozila ter odprti in zaprti cestninski sistem za težka vozila.

Težka tovorna vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, se ne cestninijo na delu ljubljanske obvoznice, mariborski obvoznici, obalnih cestah ter severnem delu gorenjskega kraka, ki se ne cestnini zaradi opustitve gradnje cestninske postaje.

Uvedba vinjetnega sistema cestninjenja v letu 2008 je vplivala na skokovit porast prometa vozil, katerih največja dovoljena masa ne presega 3500 kilogramov. Od vključno leta 2012 dalje se umirja rast prometa osebnih in tovornih vozil. Tudi v letu 2014 se prometne obremenitve na posameznih avtocestnih krakih glede na predhodno leto niso bistveno spremenile. Nekoliko izstopa ljubljanski obroč, kjer je na primer na severni (H3) in zahodni obvoznici (A2) zaznati trend rasti tovornega prometa, medtem ko je na vzhodni (A1) in južni (A1) ljubljanski obvoznici v primerjavi s prejšnjimi leti manj prometa težkih tovornih vozil. Trend rasti tovornega prometa je zaznati tudi na dolenski avtocesti A2.

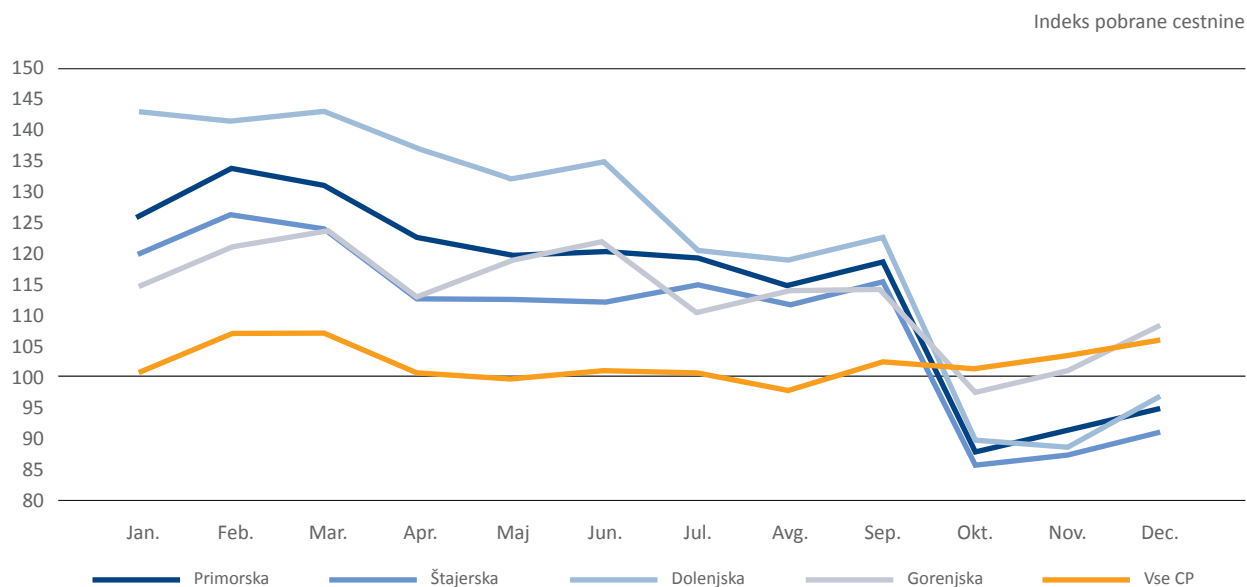
Skupno število prehodov vozil iz razredov R3 in R4 se je v letu 2014 povečalo za 2,14 odstotka, od tega največ na primorskem kraku, in sicer za devet odstotkov, na dolenskem in gorenjskem kraku pa za šest odstotkov; zmanjšalo se je na štajerskem kraku, in sicer za en odstotek.

Grafikon 9: Indeks števila prehodov vozil razredov R3 in R4 na vseh cestninskih postajah v obdobju 2014/2013

Ugotavljamo, da se tudi v letu 2014 nadaljuje trend povečevanja uporabe elektronskih medijev za plačilo cestnine v primerjavi z ročnim plačilom cestnine. Delež tistih, ki so koristili ABC-sistem plačevanja, je v letu 2013 znašal 52 odstotkov, v letu 2014 pa že 64 odstotkov.

Grafikon 10: Indeks pobrane cestnine (za R3 in R4) po avtocestnih krakih v obdobju 2014/2013

Slika 1: Avtocestni sistem v Republiki Sloveniji, december 2014

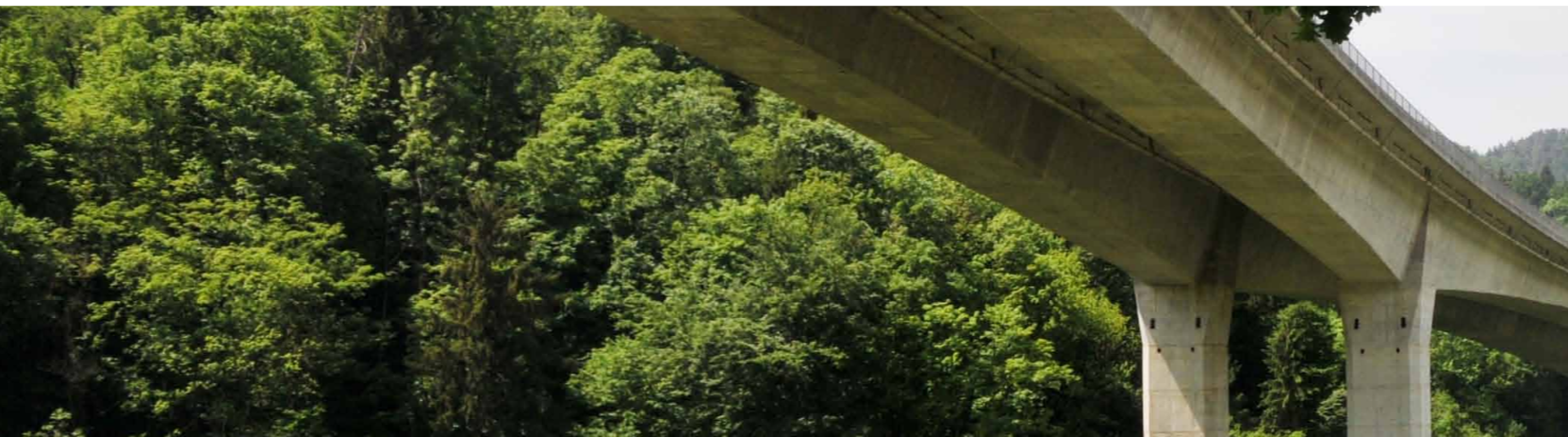

Legenda

- zgrajene avtoceste, hitre ceste in druge javne ceste
- odseki, ki bodo v letu 2015 predani prometu
- odseki na katerih se bo v letu 2015 gradnja začela ali nadaljevala
- odseki v gradnji po letu 2015

I.7. Pomembni poslovni dogodki v poslovnem letu 2014

Januar

DARS d. d. je z razširitvijo avtocestnega počivališča Murska Sobota predal namenu 194 novih parkirnih mest za tovorna vozila.

Februar

DARS d. d. je s konzorcijem Werkos d. o. o., Fracasso RI d. o. o. in Godina d. o. o. sklenil pogodbo o zgraditvi protihrupnih ograj na odseku štajerske avtoceste Dramlje–Celje–Arja vas.

Družba DARS je v januarju 2014 uspešno prestala certifikacijsko presojo sistema vodenja varnosti in zdravja pri delu in ji je bil na tej osnovi 6. 2. 2014 podeljen certifikat po zahtevah standarda BS OHSAS 18001:2007.

Marec

DARS d. d. je s konzorcijem Iskra Sistemi d. d., Riko d. o. o., IMP d. d., Javna razsvetljava d. d. in Traffic Design d. o. o. sklenil pogodbo o izvedbi elektrostrojne opreme predora Markovec na hitri cesti Koper–Izola.

April

Nadzorni svet DARS d. d. je na redni seji potrdil revidirano Letno poročilo DARS d. d. za leto 2013.

DARS d. d. je na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze, d. d., Ljubljana, in veljavne zakonodaje objavil revidirano Letno poročilo DARS d. d. za leto 2013, katerega sestavni del je tudi izjava o upravljanju družbe, ter letni dokument.

Maj

DARS d. d. je na Ministrstvo za infrastrukturo in okolje vložil zahtevek za pridobitev gradbenega dovoljenja za odsek podravske avtoceste Draženci–MMP Gruškovje.

Junij

24. 6. 2014 je DARS d. d. podaljšal ročnost kreditoma KfW, ki sta imela zapadlost v letu 2014.

Avgust

DARS d. d. je pridobil gradbeno dovoljenje za avtocestni odsek Draženci–MMP Gruškovje.

27. 8. 2014 je potekala 6. seja Skupščine DARS d. d., na kateri se je lastnik seznanil z:

- revidiranim Letnim poročilom DARS d. d. za leto 2013, vključno s prejemi članov uprave in nadzornega sveta, Poročilom nadzornega sveta o preveritvi Letnega poročila DARS d. d. za leto 2013 ter stališčem nadzornega sveta do revizijskega poročila;
- imenovanjem člana nadzornega sveta Rožleta Podborška kot predstavnika delavcev.

Odločal je o:

- imenovanju pooblaščenega revizorja za leto 2014, tj. Deloitte revizija d. o. o.;
- sprejemu čistopisa Statuta DARS d. d. s spremembami in dopolnitvami;
- podelitvi razrešnice upravi in nadzornemu svetu za poslovno leto 2012;
- sprejemu sklepa o uporabi bilančnega dobička za leto 2013 in podelitvi razrešnice upravi in nadzornemu svetu za poslovno leto 2013;
- odpoklicu članov nadzornega sveta in imenovanju novih članov nadzornega sveta (odpoklicani so bili Robert Čehovin, Dušan Hočevnar, Ivan Križnič in Silva Savšek; za nove člane so bili imenovani Robert Ličen, Gregor Lukan, Andraž Lipolt in Gregor Osojnik).

DARS d. d. je na podlagi 112. in 113. člena Zakona o trgu finančnih instrumentov objavil nerevidirano polletno poročilo družbe za prvo polletje 2014.

September

Nadzorni svet družbe DARS d. d. se je sestel na konstitutivni seji, na kateri so člani za predsednika izvolili mag. Roberta Lična, za namestnika predsednika nadzornega sveta pa Andraža Lipolta.

DARS d. d. je podpisal Memorandum o sodelovanju, s katerim so se avtocestni upravljavci dogovorili o medsebojnem sodelovanju na področju upravljanja prometa, izmenjave prometnih informacij ter reševanja izrednih dogodkov.

I.8. Poslovno tveganje

V družbi DARS d. d. se zavedamo resnosti posledic, ki bi nastale z uresničitvijo različnih vrst tveganj. V vse bolj negotovem poslovnem okolju je obvladovanje tveganj pomemben dejavnik uspeha, zato veliko pozornosti namenjamo pravočasnemu zaznavanju tveganj in njihovemu upravljanju. Proces upravljanja tveganj je postal del našega strateškega poslovanja, zato smo ponosni na uspešno obvladovanje tveganj v letu 2014. Preoblikovanje družbe v aktivnega upravljavca avtocestnega sistema v državi je posledično povzročilo spremembo zaznanih poslovnih tveganj, ki jim je družba izpostavljena. Aktivno spremljanje in upravljanje novih vrst tveganj nam je omogočilo, da smo jih skozi poslovne procese pravočasno zaznali in posledično izvedli ustrezne ukrepe. Družba DARS d. d. tveganja obvladuje sistematično s pomočjo registra tveganj, v katerem smo vsako vrsto tveganja opisali in ovrednotili scenarije izpostavljenosti ter popisali obstoječe preprečevalne in popravljalne ukrepe.

V letu 2014 smo obvladovali sledeče vrste tveganja:

- vpliv zunanjih dejavnikov (makroekonomski položaj, odnosi z javnostjo),
- tveganje na področju zakonodaje in regulative,
- tveganje pri investicijskih projektih in izpolnjevanju pogodbenih določil,
- tveganje pri zagotavljanju virov,
- informacijska podpora poslovnih procesov,
- varovanje okolja,
- varnost in zdravje pri delu.

Vpliv zunanjih dejavnikov

V družbi dosledno spremljamo ekonomsko gibanje in poslovanje dejavno prilagajamo novim gospodarskim in političnim razmeram. Zunanje dejavnike tveganja na zakonodajnem in regulativnem področju obvladujemo s spremljanjem zakonodaje, posvetovanjem in dajanjem predlogov že v fazi njihove priprave. Argumentirano sodelujemo tudi pri pripravi cenikov in predloga metodologije določanja višine cestnine, spremembah cestnine in načinov njenega plačevanja. Morebitna izguba zaradi negativne podobe družbe v javnosti je težko merljiva in še težje popravljiva. Tveganje šumov, ki bi lahko nastali pri komuniciranju z različnimi segmenti javnosti, smo obvladovali s primerno komunikacijsko strategijo. Poudarek je bil na komuniciranju tako z zunanjo kot tudi z notranjo javnostjo.

Tveganje zakonodaje in regulative

Za pravno varnost in zakonitost poslovanja skrbi pravna služba. Vključuje se v delo na drugih področjih, na katerih je njeno sodelovanje potrebno, predvsem pa tekoče spremlja spremembe zakonodaje, sodeluje pri pripravi oz. pregledu pogodb, sodeluje pri pripravi notranjih aktov, vodi in koordinira spore, organizira in izvaja odkupe zemljišč.

Tveganje neizpolnjevanja pogodbenih določil pri izvajanju investicijskih projektov

Tekoče spremljamo vse informacije o poslovanju poslovnih partnerjev in pripravljamo ukrepe za preprečitev vpliva neugodnih dogodkov na poslovanje družbe (spremembe določil v pogodbi, sporazumne prekinitev pogodb). Že pri izbiri izvajalca v postopku javnega naročanja temeljito preučimo predvidene roke dograditve posameznega projekta, plačilne pogoje in garancije, natančno določimo terminske načrte dokončanja posamezne faze in skrbimo za kakovost pogajanj. Preverjamo upravičenost morebitnih sprememb investicijskih projektov ter njihov vpliv na stroške in izpolnjevanje terminskih načrtov. Redno nadziramo stroške investicij, tako redne kot tudi tiste, ki so nastali zaradi poznejših sprememb projekta. Projekte nadzorujemo in spremljamo s pomočjo pogodbenih partnerjev (inženirjev).

Tveganje zagotavljanja virov

Pri nabavi blaga in storitev moramo kot zavezanec po Zakonu o javnem naročanju vse postopke nabave

izpeljati s postopki javnega naročanja. Pravočasno načrtovanje, analiziranje konkurence na trgu, skrbno oblikovanje razpisne dokumentacije in aktivna vloga skrbnikov pogodb so ključni ukrepi za obvladovanje različnih vrst tveganja pri nabavi (tveganje neustreznega načrtovanja, tveganje nabave neustreznega blaga oz. storitve, tveganje negospodarne nabave, tveganje neizvršitve zaradi spremenjenih okoliščin, tveganje zamude pri dobavi oz. izvedbi storitve).

Informacijska podpora poslovnih procesov

Tveganje motenj/napak obvladujemo z rednim spremljanjem stanja sistemov IT in takojšnjim odzivanjem na izredne dogodke. Vzpostavili smo sistem neprekinjenega delovanja informacijskega sistema (podvajanje najpomembnejših delov informacijske opreme, vzpostavitev sekundarnega podatkovnega središča) in uvedli varnostne ukrepe za zaščito in varovanje informacijskih sistemov pred nepooblaščenimi posegi in izgubo podatkov. Kot eno izmed metod prepoznavanja nevarnosti uporabljamo tudi neodvisne varnostne preglede informacijske tehnologije.

Tveganje, ki ga utegnejo povzročiti motnje v delovanju informacijske infrastrukture, obvladujemo z rednim vzdrževanjem in nadgradnjo programske in strojne opreme ter z izvajanjem jasne vizije razvoja informacijskega sistema družbe.

Zaposleni

Zaposleni so eden ključnih dejavnikov uspešnega poslovanja družbe. Na uspešno obvladovanje tveganj v delovnih procesih, ki so lahko posledica človeškega faktorja, vplivamo z ustreznim strokovnim in ekonomsko racionalnim zagotavljanjem potrebnih kadrovskega virov ter ustreznim vlaganjem v strokovno znanje že zaposlenih delavcev in v razvoj njihovih kompetenc in veščin za učinkovito opravljanje dela. Ustrezna organizacija družbi omogoča učinkovitejše poslovanje in uspešno delo v vseh delovnih procesih. Poleg zagotavljanja ustreznega potrebnega novega kadra v delovnih procesih in stalnega usposabljanja ter izobraževanja zaposlenih za potrebe dela vsako leto preverjamo organizacijsko klimo ter zadovoljstvo zaposlenih. Na podlagi rezultatov opravljene analize izvajamo ukrepe za izboljšanje kakovosti delovnega okolja in organizacijske klime. Z njimi

vzpostavljamo učinkovito delovno komunikacijo in sodelovanje. V sodelovanju s službo za varnost in zdravje pri delu izvajamo različne aktivnosti s področja promocije zdravja pri delu, s katerimi pozitivno vplivamo na ohranjanje življenjske energije zaposlenih ter posledično na njihovo delovno sposobnost ter obvladovanje stopnje bolniškega dopusta.

Varnost in zdravje pri delu

Tveganje za nezgode in poškodbe delavcev pri delu je v DARS d. d. zaradi specifične terenske del zelo težko obvladljivo. Več kot 500 vzdrževalcev in 80 cestninskih nadzornikov opravlja delo v vseh vremenskih razmerah na cesti ob potekajočem prometu, kjer jim popolne varnosti skoraj ni možno zagotoviti. Življenje delavcev je pogosto v rokah uporabnikov naših cest. V letu 2014 je kar v 28 primerih prišlo do naleta vozil uporabnikov na delovišča na cesti, v treh naletih so bili ob tem lažje poškodovani tudi naši delavci. Zato v družbi poleg nabave specialne opreme za varovanje delovišč izvajamo tudi aktivnosti za osveščanje delavcev in uporabnikov naših cest. Aktivnosti vodimo koordinirano ob sodelovanju več podpornih služb (Služba za prometno varnost, Služba za varnost in zdravje pri delu, Služba za upravljanje s kadri, Komuniciranje). Glede na rekordno število naletov na delovišča v zadnjem letu pa bo predvsem osveščanje uporabnikov potrebno še intenzivirati.

Tveganje za varnost in zdravje delavcev pri delu v zadnjem letu zmanjšujemo tudi z izvajanjem ukrepov, ki nam jih nalaga pridobljeni certifikat po standardu BS OHSAS 18001. Vse nezgode, nevarne pojave in incidente analiziramo, na osnovi ugotovitev sprejemamo ukrepe, s katerimi so seznanjeni odgovorne osebe in delavci, ter nadziramo njihovo izvajanje.

Okoljsko tveganje

DARS d. d. je kot upravljavec in vzdrževalec avtocest in hitrih cest v okviru celotnega poslovanja družbe vpustil sistem ravnanja z okoljem, s katerim dosledno uresničuje politiko varovanja okolja na vseh področjih svojega delovanja. Rdeča nit sistema ravnanja z okoljem sta ocena in analiza okoljskih vplivov in vidikov, ki so opredeljeni v registru okoljskih vidikov.

Da bi zmanjšali vpliv na okolje, smo določili okvirne in izvedbene okoljske cilje ter programe, s katerimi bomo te cilje tudi dosegli. Okoljsko tveganje, kamor uvrščamo tveganje nepravilnega ravnanja z odpadki, onesnaževanja okolja in varovanja vplivnega območja, postaja čedalje pomembnejše. Nadaljujejo se že v preteklosti začete aktivnosti z namenom varovanja okolja. Sistematično obvladovanje okoljskega tveganja odraža ekološko osveščenost zaposlenih. Nesreče na avtocesti lahko negativno vplivajo tudi na okolje, zato moramo zmanjševati tveganje za njihov nastanek, če pa do nesreče vseeno pride, moramo ustrezno hitro in učinkovito ukrepati, da bi bile negativne posledice za okolje čim manjše. Verjetnost nastanka izrednih dogodkov zmanjšujemo tudi s preventivnimi ukrepi. Z izobraževanjem in vajami za pravilno ukrepanje zagotavljamo, da so vplivi morebitnih izrednih dogodkov na okolje minimalni. Z ustreznimi aktivnostmi v okviru vzdrževanja avtocest, kot sta čiščenje zadrževalnih bazenov, izvajanje letnega programa obratovalnega monitoringa odpadne padavinske vode (LPOM) itd., z zbiranjem, sortiranjem in nadzorovanim oddajanjem zbranih odpadkov, izvajanjem ukrepov za zmanjševanje svetlobnega onesnaževanja ter stalnim nadzorovanjem prisotnosti ogljikovega monoksida in vidljivosti v predorih smo veliko prispevali k zmanjševanju negativnih vplivov na okolje in uspešno obvladali tveganje za nastanek ekoloških nesreč. Podrobnejša obrazložitev aktivnosti v zvezi z varovanjem okolja je podana v poglavju Ravnanje z okoljem v okviru hrupa, ravnanja z odpadki, emisije plinov in vpliva posipnih materialov na okolje.

I.9. Finančna tveganja

Finančna tveganja lahko negativno vplivajo na sposobnost ustvarjanja prihodkov, obvladovanja odhodkov, ohranjanja vrednosti sredstev ter izpolnjevanja obveznosti.

Z upravljanjem različnih vrst finančnega tveganja skušamo doseči optimalno stabilnost poslovanja in zmanjšati izpostavljenost posameznim vrstam tveganja, da bo ta sprejemljiva. Naš cilj je doseči čim bolj stabilen denarni tok, ki omogoča pravočasno poravnavanje obveznosti iz naslova zadolževanja za gradnjo avtocest.

Tabela 3: Vrste finančnega tveganja

Zap. št.	Opis tveganja	Ocena tveganja		Stopnja tveganja	Upravljanje tveganja (nadzor)
		Verjetnost nastanka tveganja	Posledice nastanka tveganja		
1	2	3	4	5 = 3*4	6
1	Tveganje sprememb deviznih tečajev	1	1	1	Uporaba naravne zaščite izenačevanja denarnih tokov, redno spremljanje deviznih trgov, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
2	Tveganje sprememb obrestnih mer	3	3	9	Spremljanje gibanja obrestnih mer, pogajanje s kreditnimi institucijami, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
3	Kreditno tveganje	2	3	6	Spremljanje in redno analiziranje vzdržnosti kreditnega portfelja družbe
4	Kreditno tveganje poslovnih partnerjev	2	2	4	Spremljanje izpostavljenosti do posameznega partnerja
5	Likvidnostno tveganje	2	2	4	Načrtovanje potreb po likvidnih sredstvih, vnaprej dogovorjeni okvirni krediti in limiti

Verjetnost nastanka tveganja: majhna (1), srednja (2), velika (3)

Posledice: dobre (1), srednje (2), slabe (3)

Tveganje sprememb deviznih tečajev

Pred spreminjanjem deviznih tečajev smo se v letu 2014 zavarovali predvsem z uporabo naravne zaščite izenačevanja denarnih tokov. Tovrstna zaščita je mogoča zaradi majhnega števila valut, s katerimi posluje DARS d. d., ter dejstva, da velika večina transakcij poteka v evrih.

Tveganje sprememb obrestnih mer

Družba je imela konec leta 2014 najetih 30 dolgoročnih posojil, ki so delno ali v celoti vezana na referenčno obrestno mero EURIBOR (šestmesečni ali trimesečni). DARS d. d. v letu 2014 ni najel novih dolgoročnih kreditov.

Del variabilnih obrestnih mer dolgoročnih kreditov je zaščiten z uporabo ustreznih izvedenih finančnih instrumentov, s pomočjo katerih je bila variabilna obrestna mera spremenjena v fiksno. Po podatkih za 31. december 2014 je imela družba 37,4 odstotka dolga najetega po fiksni obrestni meri, 61,2 odstotka po spremenljivi obrestni meri, 1,4 odstotka pa je predstavljal brezobrestni dolg. Skupaj z uporabo izvedenih finančnih instrumentov (posli IRS) je družba pred obrestnimi tveganji zaščitila 44,7 odstotka svojega kreditnega portfelja. Če upoštevamo še brezobrestni dolg, ima družba DARS d. d. pred obrestnimi tveganji zaščitenega skupaj 46,0 odstotka kreditnega portfelja, variabilni obrestni meri pa je izpostavljenega 54,0 odstotka kreditnega portfelja.

Evropska centralna banka je v letu 2014 ključno obrestno mero znižala na 0,05 odstotka. Vrednost referenčne obrestne mere EURIBOR (šestmesečni) je vse leto padala in konec leta 2014 znašala 0,17 odstotka.

Simulacija tveganja spremembe obrestne mere na spremembo finančnih odhodkov v letu 2014 glede na stanje dolga DARS d. d. in strukturo obrestnih mer na dan 31. decembra 2014 kaže, da bi sprememba EURI-BOR-a za eno odstotno točko na letni ravni pomenila povečanje oz. zmanjšanje finančnih odhodkov za okoli 14 milijonov evrov.

Dne 8. 8. 2014 je bil sklenjen posel zavarovanja obrestnega tveganja v višini 50 milijonov evrov za dobo desetih let. Posel je bil sklenjen z UniCredit Banko Slovenija. Namen posla je zavarovanje dela kredita KfW 267,5.

Dne 7. 10. 2014 je bil sklenjen posel zavarovanja obrestnega tveganja v višini 50 milijonov evrov za dobo desetih let. Posel je bil sklenjen s SKB. Namen posla je zavarovanje dela kredita NLB 245.

Dne 13. 11. 2014 je bil sklenjen posel zavarovanja obrestnega tveganja v višini 50 milijonov evrov za dobo desetih let. Posel je bil sklenjen z banko NLB. Namen posla je zavarovanje dela kredita KfW v višini 267,5 milijona evrov in dela kredita NLB I v višini 145 milijonov evrov.

Kreditno tveganje DARS d. d.

Kreditno tveganje DARS d. d. predstavlja možnost, da družba ne bi bila sposobna poravnati obveznosti iz naslova zadolženosti. Temeljni vir za odplačilo obveznosti iz zadolženosti so v skladu z novim ZDARS-1 prihodki od cestnin, ki so trenutno dovolj veliki, da poleg drugih obveznosti pokrivajo tudi obveznosti iz naslova zadolženosti. Vendar kreditni portfelj spremljamo čedalje bolj pozorno, saj negativne spremembe na finančnih trgih lahko hitro in korenito spremenijo letno višino obveznosti iz naslova zadolženosti. Zato je za DARS d. d. pomembno, da bo v prihodnje v Sloveniji veljal tak cestninski sistem, ki bo čim bolj povečal prihodke od pobrane cestnine, in da bo na drugi strani upravljavec avtocest te prihodke upravljal s čim nižjimi stroški. Kreditno tveganje obvladujemo v povezavi z upravljanjem obrestnega tveganja.

Kreditno tveganje poslovnih partnerjev

Kreditno tveganje poslovnih partnerjev predstavlja možnost, da bodo terjatve poplačane le delno ali da sploh ne bodo poplačane. DARS d. d. ves čas nadzira odprte terjatve do posameznih poslovnih partnerjev, in če je potrebno, ustrezno ukrepa. To tveganje obstaja pri prodaji vinjet prek prodajnih zastopnikov, izdajateljih plačilnih kartic, s katerimi se lahko plačuje cestnino na cestninskih postajah, ter pri plačilu cestnine z elektronskimi mediji za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, za katera se plačilo izvede za pretekli mesec na podlagi izstavljenega zbirnega računa. Verjetnost tega tveganja ter narava poslovanja družbe trenutno ne zahtevata omejevanja maksimalne izpostavljenosti do posameznih partnerjev, aktivnega upravljanja terjatev in izračunavanja bonitetnih ocen, so pa za določen segment uporabnikov zahtevani instrumenti zavarovanja.

Likvidnostno tveganje

Tveganja, povezana s plačilno sposobnostjo, smo v letu 2014 zmanjševali s kakovostnim upravljanjem likvidnosti in oblikovanjem hitrolikvidnega naložbenega portfelja. Likvidnostno tveganje družbe je ocenjeno kot zmerno.

Družba izkazuje primanjkljaj obratnega kapitala v višini 148.436.107 evrov. To je posledica večjih kratkoročnih finančnih obveznosti, zapadlih v letu 2015. Razlika, nastala zaradi višine kratkoročnih naložb na eni strani ter povečanja kratkoročnih finančnih obveznosti do bank na drugi strani, je obvladljiva z obvladovanjem likvidnostnega tveganja.

I.10. Analiza poslovanja

Prihodki DARS d. d.

Tabela 4: Pregled prihodkov DARS d. d.

Vrsta prihodkov	2013 (v EUR)	2014 (v EUR)	Indeks 2014/2013	Strukturni deleži za leto 2014
Prihodki iz pogodbe o naročilu	412.267	418.721	102	0,1 %
Prihodki od cestnin	305.296.550	344.163.641	113	94,2 %
– vinjete	138.983.036	155.560.318	112	42,6 %
– tovorni promet	166.313.513	188.603.323	113	51,6 %
Prihodki od zakupnin	7.270.137	6.914.136	95	1,9 %
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	741.471	897.712	121	0,2 %
Prihodki od služnosti	291.588	578.738	198	0,2 %
Prihodki od zakupa optičnih vlaken/telekomunikacije	955.645	743.165	78	0,2 %
Drugi prihodki od prodaje	672.821	739.639	110	0,2 %
Drugi poslovni prihodki	7.695.741	5.610.915	73	1,5 %
Finančni prihodki	3.854.688	3.940.611	102	1,1 %
Drugi prihodki	70.014	101.252	145	0,0 %
Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	405.388	1.249.490	308	0,3 %
Skupaj prihodki	327.666.309	365.358.022	112	100,0 %

Prihodki družbe DARS d. d. so v poslovnem letu 2014 znašali 365,4 milijona evrov, kar je 12 odstotnih točk več kot v letu 2013. Cestninski prihodki, ki predstavljajo kar 94 odstotkov vseh prihodkov, so bili v letu 2014 za 13 odstotkov večji od realizacije v letu 2013. Prihodki od cestnin za tovorni promet so se povečali na račun nove cenovne politike, ki je začela veljati 1. 10. 2013 ter večjega števila prehodov CP tovornih vozil. Razloga za večje prihodke od prodaje vinjet sta večje število prodanih vinjet ter uvedba novega vinjetnega razreda 2B s 1. 1. 2014.

Odhodki DARS d. d.

Tabela 5: Pregled odhodkov DARS d. d.

Vrsta odhodkov	2013 (v EUR)	2014 (v EUR)	Indeks 2014/2013	Strukturni deleži za leto 2014
Stroški materiala	11.896.765	9.363.390	79	3,3 %
Stroški storitev	25.078.481	25.085.583	100	8,9 %
Stroški dela	34.310.284	35.658.179	104	12,7 %
Odpisi vrednosti	148.088.281	147.231.244	99	52,4 %
Drugi poslovni odhodki	1.367.954	5.529.137	404	2,0 %
Finančni odhodki	50.308.752	55.236.102	110	19,7 %
Drugi odhodki	136.941	2.834.017	2.070	1,0 %
Skupaj odhodki	271.187.458	280.937.651	104	100,0 %

Odhodki družbe DARS d. d. so za leto 2014 znašali 280,9 milijona evrov in so bili glede na leto 2013 večji za štiri odstotke. Na rast odhodkov je vplivalo predvsem povečanje finančnih odhodkov, ki predstavljajo 20 odstotkov vseh odhodkov. Največji delež v odhodkih predstavljajo odpisi vrednosti z 52-odstotnim deležem.

Poslovni izid DARS d. d.

Čisti poslovni izid družbe DARS d. d. za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2014 znaša 70,4 milijona evrov in je bil v primerjavi s čistim poslovnim izidom za leto 2013 za 49 odstotkov višji.

Tabela 6: Kazalniki poslovanja

	31. 12. 2013	31. 12. 2014	
Kazalniki stanja financiranja			
Stopnja lastniškosti financiranja v odstotkih	$\frac{\text{kapital}}{\text{kapital} + \text{obveznosti do virov sredstev}}$	43,81	45,55
Stopnja dolgoročnosti financiranja v odstotkih	$\frac{\text{kapital} + \text{rezervacije} + \text{dolgoročni dolgovi}}{\text{kapital} + \text{obveznosti do virov sredstev}}$	92,38	93,54
Stopnja kratkoročnosti financiranja v odstotkih	$\frac{\text{kratkoročni dolgovi (skupaj s kratkoročnimi PČR)}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$	7,62	6,46
Kazalniki stanja investiranja			
Stopnja osnovnosti investiranja v odstotkih	$\frac{\text{osnovna sredstva (po neodpisani vrednosti)}}{\text{sredstva}}$	95,78	96,11
Stopnja dolgoročnosti investiranja v odstotkih	$\frac{\text{osnovna sredstva} + \text{dolg. finančne naložbe} + \text{dolg. poslovne terjatve}}{\text{sredstva}}$	95,78	96,11
Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja			
Pospešena pokritost s kratkoročnimi obveznostmi v odstotkih	$\frac{\text{likvidnostna sredstva} + \text{kratkoročne terjatve}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$	8,76	11,68
Kratkoročna pokritost kratkoročnih obveznosti v odstotkih	$\frac{\text{kratkoročna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$	54,33	58,63
Kazalniki gospodarnosti			
Gospodarnost poslovanja v odstotkih	$\frac{\text{poslovni prihodki}}{\text{poslovni odhodki}}$	146,66	162,12
Stopnja dobičkovnosti poslovnih prihodkov v odstotkih	$\frac{\text{poslovni dobiček}}{\text{poslovni prihodki}}$	31,82	38,32
Stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov v odstotkih	$\frac{\text{čisti dobiček}}{\text{prihodki}}$	14,39	19,26
Kazalniki dobičkonosnosti			
Čista dobičkonosnost kapitala	$\frac{\text{čisti dobiček v poslovnem obdobju}}{\text{povprečna vrednost kapitala (brez čistega dobička poslovnega obdobja)}}$	0,02	0,03

I.11. Vlaganja v razvoj in obnavljanje avtocest

Investicije v imenu RS in za njen račun

Prostorsko dokumentacijo in pridobivanje nepremičnin za potrebe gradnje avtocest je DARS d. d., skladno s 4. členom ZDARS-1, izvajal v imenu RS in za njen račun. Navedene naloge so bile realizirane v višini 21,6 milijona evrov.

Tabela 7: Realizirana vrednost izvedenih nalog v imenu RS in za njen račun (v EUR)

Prostorska dokumentacija in pridobivanje nepremičnin	Realizacija*
Prostorsko načrtovanje	1.472.994
Pridobivanje nepremičnin	20.117.573
Skupaj prostorska dokumentacija in pridobivanje nepremičnin	21.590.568

*Navedene naloge opravlja DARS d. d. v imenu in za račun RS, zato so vrednosti prikazane v bruto zneskih.

Investicije v imenu DARS d. d. in za njegov račun

Investicijska dejavnost se je v letu 2014 izvajala skladno z možnostmi zagotavljanja finančnih virov. Vrednost realizacije gradnje in obnov avtocestnih odsekov je v letu 2014 znašala 75,5 milijona evrov.

Tabela 8: Realizirana vrednost investicij v imenu DARS d. d. in za njegov račun

Razvoj avtocest	Realizacija
Nov elektronski cestninski sistem	59.590
Projektna dokumentacija	2.748.188
Gradnja odsekov, za katere se je v letu 2014 pripravljala projektna dokumentacija	1.385.250
Nadaljevanje gradnje	16.348.389
Zaključna dela na AC, predanih prometu do vključno leta 2014	4.150.894
Ostale postavke	17.708.065
Gradbena dela pri obnavljanju avtocest	22.463.509
Elektrostrojna dela in ITS	8.778.907
Izboljšanje prometne varnosti	1.607.378
Necestninske navezovalne ceste	261.083
Skupaj razvoj in obnavljanje avtocest in navezovalnih cest	75.511.253

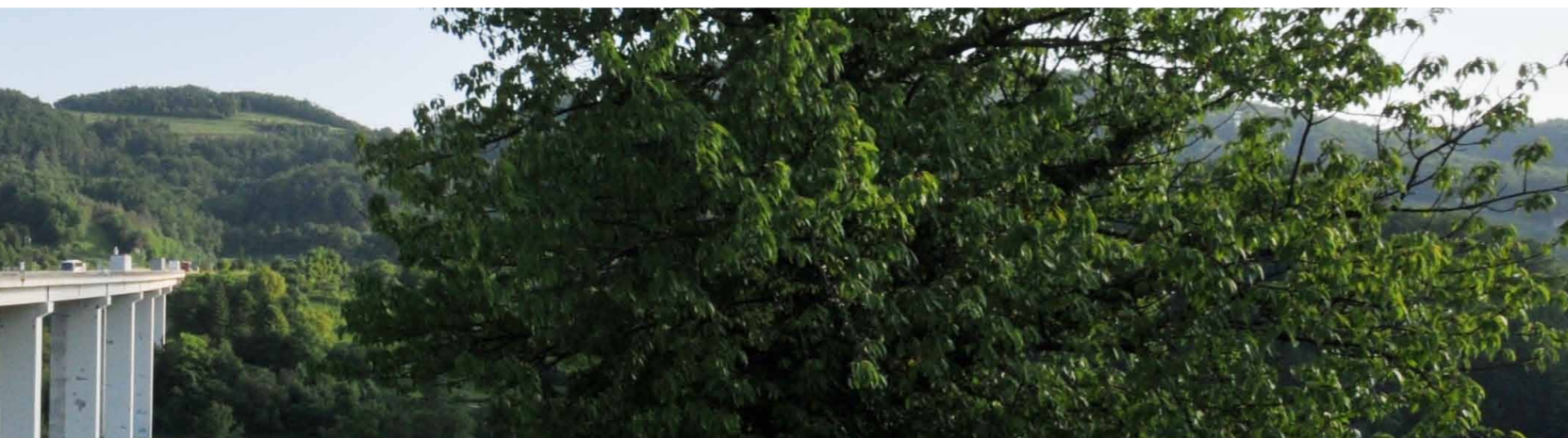
I.12. Aktivnosti družbe na področju raziskav in razvoja

DARS d. d. bo v prihodnosti v skladu z vizijo postajal vedno bolj tržno usmerjena družba, ki bo razvijala in izboljševala obstoječi poslovni model pa tudi sistematično razvijala in implementirala nove poslovne ideje. Te se odražajo tako v projektih in izboljšavah, ki se vodijo po posameznih delovnih področjih in so vključeni v poslovni načrt tekočega leta ter se o njihovi realizaciji poroča na razširjenem kolegiju uprave, kot tudi v inovacijah na osnovi predlogov zaposlenih.

DARS d. d. je v letu 2014 nadaljeval izvajanje projekta vpeljave gospodarjenja s cestami, ki so v njegovem upravljanju. Poleg tekočega dela z ekspertnim sistemom PMS – DARS (PMS: Pavement Management System), ki poteka s programskim orodjem dTIMS_CT (Deighton's Total Infrastructure Management System with Concurrent Transformation), smo nadaljevali aktivnosti za pripravo izvedbe pilotnega projekta za uvedbo sistema za gospodarjenje s premostitvenimi objekti (BMS: Bridge Management System).

I.13. Integrirani sistem vodenja

Integrirani sistem vodenja vključuje vidik kakovosti po zahtevah standarda ISO 9001, vidik ravnanja z okoljem po zahtevah standarda ISO 14001 in vidik varnosti in zdravja pri delu po zahtevah standarda BS OHSAS 18001. Vsi vidiki skupaj tvorijo enovit sistem vodenja, ki je opisan v Poslovniku sistema vodenja in pripadajočih dokumentih.

Temelj integriranega sistema vodenja in zahtev standardov so nenehne izboljšave na podlagi pristopa PDCA (planiraj, izvedi, preveri in ukrepaj), ki je gonilo napredka in optimizacije poslovnih procesov na vseh področjih delovanja družbe.

V začetku leta 2013 je uprava družbe potrdila projekt uvedbe sistema varnosti in zdravja pri delu, katerega zahteve smo integrirali v obstoječi sistem vodenja kakovosti in ravnanja z okoljem. V decembru 2013 je bil s strani neodvisne zunanje institucije, Slovenskega instituta za kakovost in meroslovje, izveden prvi del in v januarju 2014 je bil uspešno izveden drugi del certifikacijske presoje po zahtevah BS OHSAS 18001.

Za vzdrževanje kredibilnosti sistema vodenja kakovosti in ravnanja z okoljem ter varnosti in zdravja pri delu smo s skupino 45 kompetentnih notranjih presojevalcev in 22 presojevalnimi skupinami izvedli notranjo presojo uspešnosti in učinkovitosti sistema vodenja kakovosti, ravnanja z okoljem ter varnosti in zdravja pri delu.

 THE INTERNATIONAL CERTIFICATION NETWORK
CERTIFICATE
 IQNet and SIQ
 hereby certify that the organization
DARS d.d.
Celje, Slovenia
 for the following field of activities
 Management, maintenance and toll collection on motorways and expressways
 and construction organization and conduct
 has implemented and maintains a
Management System
 which meets the requirements of the standard
BS OHSAS 18001:2007
 Certification date: 2014-02-06
 Validity date: 2017-02-28
 Registration Number: SI - H-107

 Michael Drechsel   Igor Likar
 President of IQNet   Managing Director of SIQ

IQNet Partners*
 AENOR Spain AFNOR Certification France AIB-Vincotte International Belgium ANCE-SIGE Mexico APCER Portugal CCC Cyprus
 CSIQ July CQC China CQM China CQB Czech Republic CVC Cert Croatia DQB Holding GmbH Germany
 FCAV Brazil FOSFORGEMA Venezuela ICOTEC Colombia IMCQ Mexico Inspectoria Certification Poland IRAM Argentina
 JQA Japan KQF Korea MERTEC Oversee MSST Hungary Nemko AS Norway NSAI Ireland PCBC Poland
 Quality Austria Austria SEE Russia IRI Israel SIQ Slovenia SIRM QMS International Malaysia
 SQS Switzerland SRAC Romania TEST St Petersburg Russia TSE Turkey YUQS Serbia
 IQNet is represented in the USA by: APNOR Certification, CSQ, DQB Holding GmbH and NSAI Inc.
 *The list of IQNet partners is valid at the time of issue of this certificate. Updated information is available under www.iqnet-certification.com

 THE INTERNATIONAL CERTIFICATION NETWORK
CERTIFICATE
 IQNet and SIQ
 hereby certify that the organization
DARS d.d.
Celje, Slovenia
 for the following field of activities
 Management, maintenance and toll collection on motorways and expressways and construction organization and conduct
 has implemented and maintains a
Management System
 which meets the requirements of the standard
ISO 9001:2008
 Certification date: 2015-03-31
 Validity date: 2018-03-31
 Registration Number: SI - Q-1886

 Michael Drechsel   Igor Likar
 President of IQNet   Managing Director of SIQ

IQNet Partners*
 AENOR Spain AFNOR Certification France AIB-Vincotte International Belgium ANCE-SIGE Mexico APCER Portugal CCC Cyprus
 CSIQ July CQC China CQM China CQB Czech Republic CVC Cert Croatia DQB Holding GmbH Germany
 FCAV Brazil FOSFORGEMA Venezuela ICOTEC Colombia IMCQ Mexico Inspectoria Certification Poland IRAM Argentina
 JQA Japan KQF Korea MERTEC Oversee MSST Hungary Nemko AS Norway NSAI Ireland PCBC Poland
 Quality Austria Austria SEE Russia IRI Israel SIQ Slovenia SIRM QMS International Malaysia
 SQS Switzerland SRAC Romania TEST St Petersburg Russia TSE Turkey YUQS Serbia
 IQNet is represented in the USA by: APNOR Certification, CSQ, DQB Holding GmbH and NSAI Inc.
 *The list of IQNet partners is valid at the time of issue of this certificate. Updated information is available under www.iqnet-certification.com

 THE INTERNATIONAL CERTIFICATION NETWORK
CERTIFICATE
 IQNet and SIQ
 hereby certify that the organization
DARS d.d.
Celje, Slovenia
 for the following field of activities
 Management, maintenance and toll collection on motorways and expressways and construction organization and conduct
 has implemented and maintains a
Management System
 which meets the requirements of the standard
ISO 14001:2004
 Certification date: 2015-03-31
 Validity date: 2018-03-31
 Registration Number: SI - E-527

 Michael Drechsel   Igor Likar
 President of IQNet   Managing Director of SIQ

IQNet Partners*
 AENOR Spain AFNOR Certification France AIB-Vincotte International Belgium ANCE-SIGE Mexico APCER Portugal CCC Cyprus
 CSIQ July CQC China CQM China CQB Czech Republic CVC Cert Croatia DQB Holding GmbH Germany
 FCAV Brazil FOSFORGEMA Venezuela ICOTEC Colombia IMCQ Mexico Inspectoria Certification Poland IRAM Argentina
 JQA Japan KQF Korea MERTEC Oversee MSST Hungary Nemko AS Norway NSAI Ireland PCBC Poland
 Quality Austria Austria SEE Russia IRI Israel SIQ Slovenia SIRM QMS International Malaysia
 SQS Switzerland SRAC Romania TEST St Petersburg Russia TSE Turkey YUQS Serbia
 IQNet is represented in the USA by: APNOR Certification, CSQ, DQB Holding GmbH and NSAI Inc.
 *The list of IQNet partners is valid at the time of issue of this certificate. Updated information is available under www.iqnet-certification.com

I.14. Notranja revizija

V notranji reviziji delujemo samostojno in neodvisno, s potrebno profesionalno skrbnostjo in v skladu s strokovnimi pravili. Notranjerevizijski izvajalci upoštevamo veljavni pravni red v državi in interne akte znotraj družbe DARS d. d. Svoje naloge – načrtovanje, notranje revidiranje, poročanje in svetovanje – opravljamo samostojno, neodvisno in nepristransko. Posle notranjega revidiranja opravljamo skladno z Mednarodnimi standardi strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju, Kodeksom notranjerevizijskih načel, Kodeksom etike in Kodeksom poklicne etike notranjega revizorja. Notranji revizorji nenehno izpopolnjujemo svoja znanja in dopolnjujemo metodologijo v skladu z mednarodnimi standardi strokovnega ravnanja na področju notranjega revidiranja.

Upravi DARS d. d. dajemo objektivna zagotovila in ji svetujemo z namenom, da se ustvari dodana vrednost in izboljšata učinkovitost ter uspešnost poslovanja. V notranji reviziji pomagamo družbi DARS d. d. uresničevati njene cilje tako, da spodbujamo k premišljenemu upravljanju različnih vrst tveganja, kar pomeni, da na sistematičen in urejen način ocenjujemo sisteme notranjih kontrol ter dajemo priporočila za ustrezno upravljanje tveganj. V notranji reviziji delujemo s pooblastili uprave in smo upravi tudi neposredno odgovorni. Letni načrt dela notranje revizije potrди uprava, z njim se seznanjajo tudi revizijska komisija nadzornega sveta. O svojih ugotovitvah in o priporočilih za izboljšanje učinkovitosti notranjih kontrol za obvladovanje tveganj poročamo poslovodstvu in revizijski komisiji nadzornega sveta.

Delovanje notranje revizije temelji na Temeljni listini o delovanju službe notranje revizije in Pravilniku o delovanju službe za notranjo revizijo. Delo opravljamo skladno z Letnim načrtom, ki temelji na letni analizi tveganosti in vključuje vse prepoznane in ocenjene vrste tveganja ter mnenje uprave.

V letu 2014 je bilo načrtovanih deset rednih revizij; izvedli smo sedem rednih notranjih revizij, pet izrednih notranjih revizij, koordinacijo dogovorjenega posla z zunanjimi izvajalci ter aktivno sodelovali pri urejanju skrbništva pogodb in se aktivno vključevali v projekt elektronske likvidacije računov. Veliko časa smo posvetili tudi svetovalnemu delu, opravili smo 17 svetovalnih poslov. Na osnovi opravljenih revizij je bilo izdanih in sprejetih skupno 51 priporočil. Poleg rednih in izrednih revizijskih pregledov smo v notranji reviziji v letu 2014 spremljali uresničevanje priporočil iz preteklih revizij in s tem seznanjali upravo.

I.15. Družbena odgovornost

I.15.1 Promet in skrb za varnost

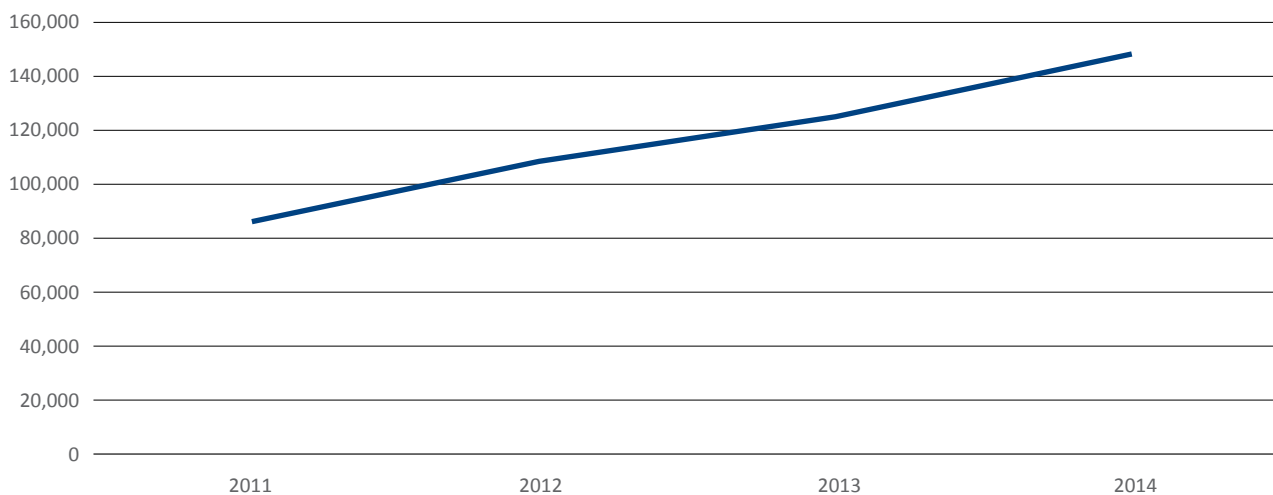
Skrb za prometno varnost na avtocestah/hitrih cestah se izvaja z usklajenim delovanjem vseh vpletenih (DARS, AVP, policija, URSZR, mediji idr.) skladno z letnimi planom prometne varnosti. Prav tako se posebej obravnava prometna varnost zaposlenih na terenu, kjer beležimo veliko število naletov na vzdrževalce in posledično poškodbe. Prometno varnost bomo še izboljšali s pomočjo tehnologije, kot so portali spremenljive vsebine, dodatne kamere, števcji, nadgradnja Kažipota in vremenske postaje. Poleg preventivnih akcij in tehnologije bomo varnost še izboljšali z nenehnim usposabljanjem vseh zaposlenih in partnerjev (AMZS, policija, gasilci).

V letu 2014 smo pripravili strokovne podlage za vzpostavitev glavnega nadzornega centra DARS, s čimer bomo v letu 2015 zagotovili pogoje za optimalno upravljanje prometa in centralizirano obvladovanje prometne varnosti.

Nenehno skrbimo za prometno varnost naših uporabnikov in varnost zaposlenih, ki izvajajo terenska dela neposredno na avtocesti. S pomočjo investicij v sisteme za nadzor in vodenje prometa, preventivnih projektov za osveščanje uporabnikov o varni vožnji, sodelovanja z vsemi intervencijskimi skupinami ter rednega usposabljanja delavcev na terenu in v nadzornih centrih dosegamo visok standard na področju prometne varnosti. Dosledno in hitro obveščamo vso slovensko javnost o stanju prometa na vseh državnih cestah preko PIC (Prometno-informacijskega centra) in redno izvajamo ukrepe vodenja prometa na državnem in mednarodnem nivoju.

Grafikon 11: Prejeti klici v Prometno-informacijski center (PIC)

Prometna varnost na avtocestah in hitrih cestah

Tabela 9: Število mrtvih na avtocestah

Leto	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dolžina v km	303,3	307,1	336,8	417,7	471,6	489,4	521,5	657,6	726,5	761,7	763,5	772,9	772,9	772,9
Mrtvi	20	22	23	24	26	30	33	11	22	18	19	18	16	16

Ugotavljamo, da so vzrok za vse nesreče s smrtnim izidom napake voznikov. Zato bomo nadaljevali preventivne akcije in osveščanja uporabnikov, še posebej starejših.

Še naprej si bomo prizadevali vzpostaviti glavni nadzorni center, formirati strokovnjaka za obdelavo prometnih podatkov in vzpostaviti pilotni projekt Traffic manager na najbolj obremenjenih avtocestnih odsekih.

Varnost v predorih

V letu 2014 je bilo v predorih, daljših od 500 m, skupaj 51 nesreč in incidentov, pri katerih je bilo potrebno ukrepanje reševalnih služb in začasno izločanje celotnega predora ali njegovega dela iz obratovanja. Največkrat je bila primarni vzrok dogodka prometna nesreča I. ali II. kategorije (33 odstotkov), sledijo okvare vozil (27 odstotkov) in vožnje vozil v nasprotni smeri (20 odstotkov). Pri vožnji v nasprotni smeri je potrebno opo-

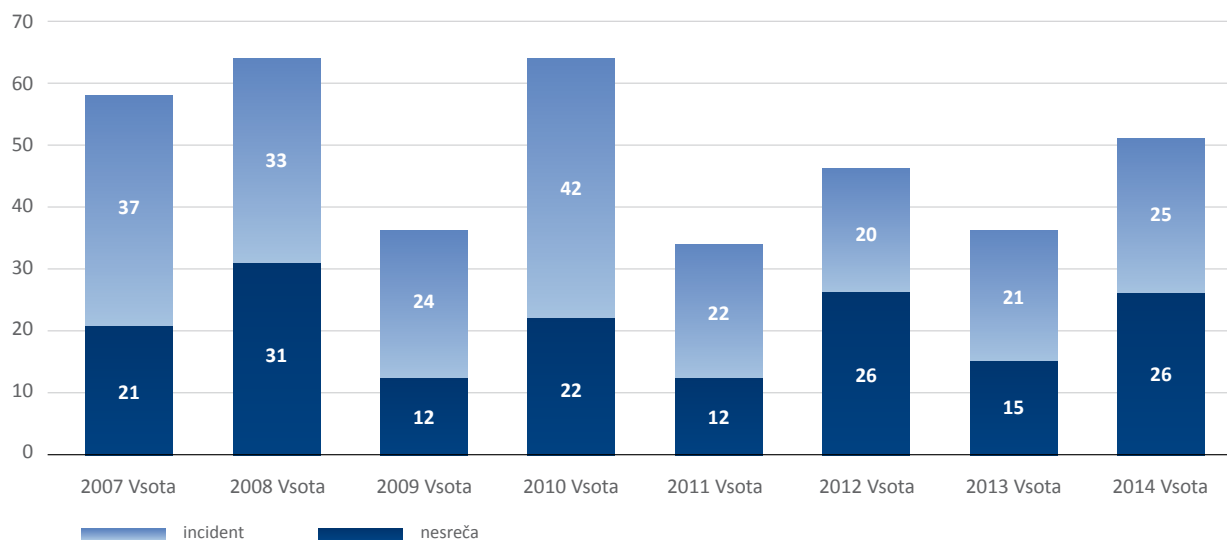
zoriti na dejstvo, da smo evidencialno vse predore z vožnjo v napačni smeri, čeprav je šlo za isti dogodek (trojanski predori, 11. 1. 2014). V dveh primerih se je vožnja v nasprotni smeri končala z lažjo prometno nesrečo z materialno škodo. Prišlo je tudi do dveh naletov vozil v strukturo – odstavno nišo v predoru, ki sta se končala s smrtjo obeh voznikov in v enem primeru tudi s smrtjo sopotnika, oboje kot posledica njune neprimerne vožnje. V enem od teh dveh primerov je prišlo posledično tudi do požara na vozilu, kar je bil tudi edini primer požara v predorih v letu 2014. V težjih prometnih nesrečah je bilo pet težko poškodovanih udeležencev, en težko poškodovan udeleženec pa je bil voznik, ki je z vozilom zaradi neprimerne vožnje naletel v strukturo – odstavno nišo v predoru, ki je bila opremljena z naletnim blažilnikom. Beležili smo tudi posamične dogodke, kot so pojav pešca v predoru, poslabšanje vidljivosti, odpadli tovor.

Ugotavljamo:

- da je število dogodkov še vedno relativno majhno in na nivoju števila dogodkov zadnjih let;
- da so bili dogodki posledica ravnanja uporabnikov, na kar DARS d. d. skoraj ne more neposredno vplivati;
- da gostitve dogodkov niso bile ugotovljene, pri čemer pa je potrebno opozoriti na dejstvo, da je namestitev naletnih blažilnikov v odstavne niše predorov v enem primeru že preprečila smrt udeleženca in po vsej verjetnosti preprečila večje število namernih naletov z najhujšimi posledicami, kot smo jim bili priča od leta 2010.

Poleg navedenih konkretnih nesreč je bilo potrebno izvajati tudi preventivne zapore predorov zaradi tehničnih okvar vgrajenih sistemov, nesreč na trasi in zaradi premočne burje (tri noči predor Kastelec). Skupni čas trajanja tovrstnih zapor je 39 ur in 58 minut, od tega zaradi burje 30 ur in 11 minut (76 %).

Grafikon 12: Nesreče in incidenti v predorih daljših od 500 m, od leta 2007 do leta 2014

I.15.2 Ravnanje z okoljem

Hrup

Operativni program varstva pred hrupom, ki ga povzroča promet po pomembnih železniških progah in pomembnih cestah prve faze, nalaga upravljavcem cestne in železniške infrastrukture izvedbo ukrepov za omejevanje čezmernih obremenitev okolja s hrupom. DARS d. d. je v okviru Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture začel izvajati projekt Gradnja protihrupnih ograj na petih avtocestnih odsekih v RS, ki se sofinancira s kohezijskimi sredstvi v višini 85 odstotkov. Z izvedbo protihrupnih ukrepov bo zagotovljeno, da promet ne bo več povzročal čezmerne obremenitve okolja s hrupom.

V letu 2014 smo nadaljevali izgradnjo protihrupnih ograj na avtocestnih odsekih Malence–Šmarje - Sap, Brezovica–Vrhnika, Unec–Postojna, Dramlje–Celje in Celje–Arja vas, izvedena pa je bila tudi pasivna protihrupna zaščita na nekaterih avtocestnih odsekih.

V okviru projekta »Izvedba obratovalnega monitoringa obremenitev s hrupom za omrežje cest, ki so v upravljanju DARS d. d.« so bile izvedene meritve hrupa na 91 lokacijah ob avtocestah, izveden je bil popis protihrupne zaščite, določene so bile vrednosti emisij hrupa za 327.000 objektov na vplivnem območju avtocest. Na podlagi kriterija izmerjene ravni hrupa v nočnem času nad 65 dB je bilo določenih 14 lokacij, na katerih bo izvedena zaščita pred čezmernimi obremenitvami okolja s hrupom.

Ravnanje z odpadki

V smislu uresničevanja politike varovanja okolja je DARS d. d. tudi v letu 2014 dal velik poudarek nadzorovanemu ravnanju z odpadki, kot ga narekuje veljavna zakonodaja. Vse aktivnosti so bile usmerjene v pravilno ravnanje z odpadki z doslednim ločevanjem odpadkov že na izvoru samem. V ta namen so bili nabavljeni dodatni zabojniki za ločeno zbiranje odpadkov in izvedena preureditev nekaterih lokacij za ločeno zbiranje odpadkov. Pogodbeni prevzemniki odpadkov so pridobljeni po postopkih javnega naročanja. V letu 2014 so bili tako pridobljeni pogodbeni prevzemniki odpadkov za odpadna olja, odpadno plastiko, odpadke iz peskolovov, odpadno železo in aluminij in odpadne materiale ob nezgodah – absorpcijska sredstva, pivniki. Nadaljevali smo tudi sklepanje pogodb za izvajanje lokalne gospodarske javne službe odvoza komunalnih odpadkov. V letu 2014 so bile sklenjene pogodbe s tremi javnimi podjetji oz. koncesionarjem (JKP, Javno komunalno podjetje d. o. o., Slovenske Konjice, Komunala Kranj, javno podjetje d. o. o., in Saubermacher Komunala Murska Sobota d. o. o.).

Odpadke delimo na dva sklopa: nenevarni in nevarni odpadki. Med nenevarnimi odpadki je bilo v letu 2014 zbranih največ odpadkov pri čiščenju cest, odpadkov iz peskolovov, odpadne greznične vode, predorske pralne vode, odpadni asfalt in odpadna plastika. Med nevarnimi odpadki je bilo največ odpadnega olja, zaoljene vode in mulja ter odpadne barve in laka ter absorpcijskih pivnikov (uporabljeno ob nesrečah). Iz te strukture so izvzeti komunalni odpadki, ki se drugače tretirajo. Zaradi velike količine odpadkov so bile ciljne aktivnosti usmerjene v zmanjševanje količin odpadkov. Večji ukrep je izgradnja odcejalnikov za izcejanje odpadnega peska iz peskolovov. V letu 2014 je bilo nameščenih sedem odcejalnikov na različnih lokacijah za potrebe ACB Ljubljana, ACB Hrušica, ACB Slovenske Konjice, ACB Maribor, ACB Murska Sobota, ACB Postojna in ACB Kozična.

V zvezi z ravnanjem odpadkov se je vodilo s strani ministrstva predpisano evidenco o ravnanju z odpadki, v začetku leta pa se je pripravilo tudi poročilo o ravnanju z odpadki za predpreteklo leto.

Varovanje vode

Odvajanje padavinske vode z avtocest se izvaja na način razpršenega ali pa kontroliranega odvodnjavanja preko zadrževalnih bazenov. V letu 2014 se je izvajalo redno letno čiščenje vseh najbolj obremenjenih lovilnikov olj (lokacije lovilnikov olj na avtocestnih bazah in izpostavah) in osnovno vzdrževanje zadrževalnih bazenov (košnja trave, popravilo poškodovanih delov, čiščenje peskolovov).

V zvezi z obratovanjem zadrževalnih bazenov v smislu varovanja naravnega okolja se je v letu 2014 izvajal letni program obratovalnega monitoringa (LPOM) padavinske odpadne vode, ki meri obremenjenost iztočnih voda iz zadrževalnih bazenov. Meritve so pokazale, da so parametri iztočne vode iz zadrževalnih bazenov v predpisanih mejah iz Uredbe in se kot take lahko odvajajo v naravo brez dodatnega prečiščenja. V prvem trimesečju leta 2014 je bilo izdelano poročilo o izvajanju LPOM v letu 2013, v nadaljevanju leta pa je bil pripravljen tudi predlog izvajanja LPOM za leto 2015, ki je bil posredovan v potrditev Ministrstvu za okolje in prostor. Izvajali smo tudi kontrolirano zbiranje predorskih pralnih voda, ki smo jih kot specifično vrsto odpadkov predajali v prečiščenje pogodbenim prevzemnikom odpadkov.

Emisija plinov

V predorih, daljših od 500 metrov, so nameščeni sistemi za prezračevanje predorskih cevi, avtomatska regulacija teh sistemov pa omogoča spremljanje emisije plinov in vidljivosti v predorih. Meritve se spremljajo v sklopu nadzornih centrov, ki so lokacijsko pristojni za nadzor prometa v posameznih predorih.

NC Hrušica spremlja parametre v predoru Karavanke, RNC v predorih Golovec in Šentvid, NC Kozina v predorih Kastelec in Dekani, Podnanos, Barnica in v pokritem vkopu Rebernice II, NC Vransko in Slovenske Konjice pa v predorih Cenkova, Golo rebro, Pletovarje, Ločica, Jasovnik, Trojane in Podmilj.

V letu 2014 v nobenem izmed predorov v času obratovanja predorov z vidika merjenja emisij plinov ni bilo znanih izstopajočih posebnosti, nikoli ni bila presežena maksimalna dopustna koncentracija delcev CO v zraku, ki znaša 200 ppm, ravno tako ni bila nikoli zmanjšana vidljivost na manj kot 0,014 m⁻¹ svetlobne ekstinkcije.

Z optimizacijo prometnega toka zmanjšujemo prometne zastoje, kar pomeni, da je čim manj dodatnih izpuštov plinov vozil. To dosegamo s pravočasnim izločanjem tovornih vozil, preusmeritvami, dodatnimi portali SPIS, koordinacijo vseh zapor ter z usklajenim delovanjem nadzornih centrov.

Vplivi posipnih materialov na okolje

V zimskem času se vozišča posipajo z različnimi posipnimi materiali, ki preprečujejo poledico in zagotavljajo varnost vozišča. Uporabljeni posipni materiali naj ne bi imeli večjega vpliva na tla, kakovost površinske in podtalne vode, rastlinje, ljudi in živali, objekte (cestišča, mostove, viadukte in zgradbe) ter vozila. Vpliv soljenja na okolje smo tudi v letu 2014 spremljali v sklopu izvajanja letnega programa obratovalnega monitoringa padavinske vode iz zadrževalnih bazenov (LPOM). Analize posameznih odvzetih vzorcev so pokazale, da prisotnost elementov soljenja nikjer ni prekoračena oz. je bila ob vsaki analizi v predpisanih mejah. Končno poročilo LPOM za leto 2014 bo izdelano do konca marca 2015 in posredovano v pregled in potrditev na Ministrstvo za okolje in prostor.

I.15.3 Upravljanje človeških virov

Podatki o zaposlenih v DARS d. d.

Tabela 10: Ključni podatki o zaposlenih v DARS d. d. za leti 2013 in 2014

	2013	2014
Stanje zaposlenih v DARS d. d.		
Število zaposlenih v DARS d. d.	1237	1251
Demografski podatki o zaposlenih		
Povprečna starost zaposlenih	44,8 leta	44,3 leta
Odstotek zaposlenih žensk	25,6 %	25,7 %
Izobrazbena struktura zaposlenih		
Odstotek zaposlenih z največ IV. stopnjo izobrazbe	41,8 %	41,6 %
Odstotek zaposlenih s V. stopnjo izobrazbe	33,5 %	33,3 %
Odstotek zaposlenih s VI. stopnjo izobrazbe	15,7 %	15,8 %
Odstotek zaposlenih s VII. ali višjo stopnjo izobrazbe	9,1 %	9,4 %
Socialna varnost zaposlenih v DARS d. d.		
Število dodeljenih solidarnostnih pomoči	53	51
Število delavcev s priznano invalidnostjo	42	38
Število uvedenih postopkov za priznanje invalidnosti	8	13
Število prijav v kolektivnem nezgodnem zavarovanju	120	84
Število prijav k prostovoljnemu pokojninskemu zavarovanju	37	43
Stopnja bolniškega dopusta	4,9 %	4,5 %
Razvoj zaposlenih – izobraževanje in usposabljanje		
Število izvedenih internih izobraževanj	1492	2279
Število napotitev na eksterne izobraževanje	128	95
Število pedagoških ur na zaposlenega v okviru internega izobraževanja	10,3	12,3
Število pedagoških ur na zaposlenega v okviru eksternega izobraževanja	1,2	0,9
Število sklenjenih oz. veljavnih pogodb o izobraževanju ob delu	5	4

Zaposlovanje

Za doseganje zastavljenih poslovnih ciljev v letu 2014 in nemoteno poslovanje je potekalo zaposlovanje v skladu s sprejetim poslovnim načrtom za leto 2014. Izvedenih je bilo 24 internih in 52 eksternih razpisov prostih delovnih mest, v okviru katerih se je na novo zaposlilo 47 delavcev. V letu 2014 je DARS d. d. zapustilo 33 zaposlenih, od tega se jih je 13 upokojilo. V drugi polovici leta so bila izvedena redna napredovanja zaposlenih, v okviru katerih je napredovalo 326 zaposlenih z uveljavitvijo napredovanja v letu 2015.

Poleg redno zaposlenih so bili v delovni proces vključeni tudi študentje, ki so v letu 2014 opravili 8,6 odstotka vseh opravljenih delovnih ur. Ta delež je velik predvsem na račun opravljenega študentskega dela na področju cestninjenja vozil.

Skrb za socialno varnost zaposlenih

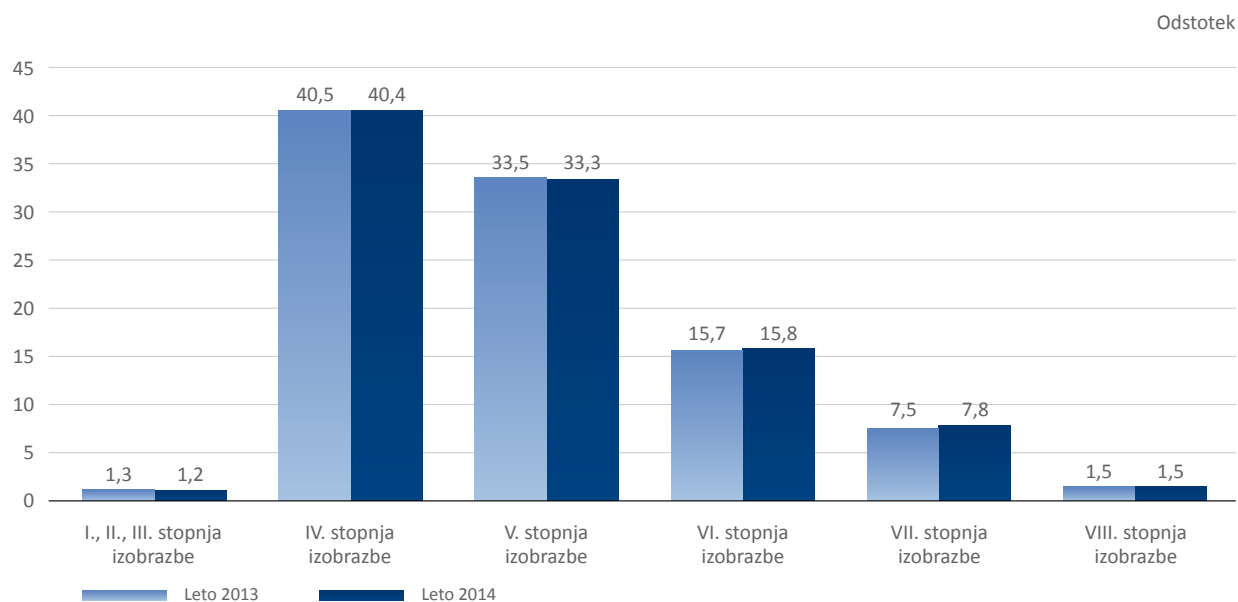
V letu 2014 je DARS d. d. sledil dosedanjim prizadevanjem za ohranjanje visokega nivoja socialne varnosti in pomoči zaposlenim in je na osnovi sprejetega dogovora o kriterijih in izplačilu solidarnostnih pomoči izplačal 51 solidarnostnih pomoči zaposlenim. Za pet zaposlenih je bilo zaradi spremenjene delovne zmožnosti in odločb invalidske komisije zagotovljeno drugo ustrezno delo.

Potekale so obsežne aktivnosti na področju promocije zdravja pri delu, ki so bile v letu 2014 usmerjene v obvladovanje stresa pri zaposlenih na vseh ravneh. Izvedenih je bilo skupno 25 delavnic za zaposlene in vodje, obenem pa je bilo vzpostavljeno tudi brezplačno strokovno in anonimno svetovanje ter pomoč zaposlenim v duševni stiski. Sredstva za del teh aktivnosti je DARS d. d. pridobil na razpisu ZZS za sofinanciranje projektov promocije zdravja pri delu.

Razvoj kadrov

Na področju izobraževanja je DARS d. d. v letu 2014 naredil pomembne premike, s katerimi je okrepil interno izobraževanje in interni prenos znanja ter posledično znižal stroške in zmanjšal obseg zunanjega izobraževanja. Na tem področju sistematično razvija strokovni potencial zaradi prenosa znanja in izkušenj tudi izven okvirov DARS d. d. kot tržno storitev. Splošna izobrazbena raven se že nekaj let dviga in tudi v letu 2014 se kaže v primerjavi s predhodnim letom povečanje števila zaposlenih z višjo in visoko stopnjo izobrazbe.

Grafikon 13: Primerjalni prikaz izobrazbene strukture zaposlenih v letih 2013 in 2014 v odstotkih

OSNOVNI CERTIFIKAT

V sredini leta je DARS d. d. pristopil kot partner k projektu KoC LOGINS, v okviru katerega so bila pridobljena evropska sredstva za usposabljanje zaposlenih s področja vzdrževanja in cestninskega nadzora.

Po izvedeni reorganizaciji in sistemizaciji delovnih mest v letu 2013 so v letu 2014 potekale intenzivne aktivnosti za vzpostavitev modela kompetenc, aktivnosti iz naslova implementacije ukrepov za pridobitev polnega certifikata Družini prijazno podjetje, izvedeni pa so bili tudi Darsovi letni razgovori.

Družba DARS d. d. je leta 2011 pridobila osnovni certifikat Družini prijazno podjetje. V letu 2014 si je družba aktivno prizadevala za implementacijo sprejetih ukrepov, s katerimi zaposlenim omogoča lažje usklajevanje družinskega življenja in zahtev dela. Le zadovoljen sodelavec je lahko motiviran za sledenje skupnim ciljem in ustvarjalen pri njihovi realizaciji, zato so potekale tudi različne aktivnosti, ki so povezovale zaposlene in njihove družinske člane s podjetjem, ter razne druge aktivnosti za izboljšanje zadovoljstva zaposlenih.

Kot že nekaj predhodnih let je DARS d. d. v maju 2014 skupaj s socialnimi partnerji in policijo organiziral strokovni posvet »Cesta kot delovno okolje«, s katerim povezuje druge organizacije v državi, ki imajo pomembno vlogo pri skrbi za varnost na naših cestah, s poudarkom na različnih tveganjih pri delu na cesti. Ob koncu leta pa je bila organizirana Slavnostna akademija DARS, na kateri so bili podeljeni priznanja in pohvale zaposlenim za njihove izjemne delovne dosežke oz. delovni jubilej na DARS.

Varnost in zdravje pri delu

V letu 2014 se je v družbi zgodilo 32 nezgod s poškodbami delavcev pri delu, kar je več kot leto prej (30) in manj kot v letu 2012 (37). Poškodovanih je bilo 29 delavcev na vzdrževanju, dva delavca na cestninjenju in kurir.

Veliko število poškodovanih vzdrževalcev je predvsem posledica okoliščin, v katerih so delavci v lanski zimi odpravljali posledice žledoloma. Pri tem delu je prišlo kar do devetih poškodb zaradi zdrsov in padcev po pole-deneli podlagi ter udarcev vej ob sprostitvi napetosti v lesu. Delavci so bili sicer usposobljeni za sečnjo drevja, a predstavlja podiranje na pol podrtega in polomljenega ter zaledenelega drevja izredno veliko tveganje, ki mu niso bili kos niti profesionalni sekači v gozdarskih družbah.

Resnost poškodb pri delu je bila najmanjša v zadnjih letih. Prvič v zadnjih šestih letih pri delu ni bilo mrtvih in novih invalidov ali delavcev z zmanjšano delazmožnostjo zaradi nezgod pri delu v letu 2014. Povprečno je bil poškodovani delavec odsoten z dela 14,7 dneva. Več kot 30 dni sta bila zaradi poškodbe, nastale pri delu, v letu 2014 odsotna samo dva delavca.

V letu 2014 je prišlo do kar 29 naletov vozil uporabnikov na delovišča na avtocesti. V teh naletih so bili poškodovani tudi trije delavci DARS, na srečo vsi le lažje.

Izvajale so se ključne naloge, ki jih nalagata Zakon o varnosti in zdravju pri delu in Zakon o varstvu pred požarom. Sodelavec službe za varnost in zdravje pri delu je v celoti prevzel v izvajanje tudi naloge svetovalca za prevoz nevarnega blaga, ki ga mora DARS d. d. zagotoviti zaradi opravljanja prevoza večjih količin nevarnih snovi (barve in topila za izdelavo talne signalizacije).

Aktivnosti na področju zagotavljanja varnosti in zdravja delavcev pri delu so bile in bodo tudi v prihodnje usmerjene predvsem na sledeča področja:

- zagotavljanje večje varnosti delavcev pri izvajanju del na cesti v zvezi z zagotavljanjem večje pretočnosti prometa in večje varnosti uporabnikov;
- upoštevanje zahtev za zagotovitev varnosti delavcev, že ko se odloča o projektnih rešitvah (v fazi priprave projektne dokumentacije za obnovo in gradnjo objektov) ter pri pripravi razpisne dokumentacije za nabavo delovne opreme;
- izvajanje pregledov delovne opreme;

- usposabljanje in osveščanje delavcev o izvajanju preventivnih ukrepov za zagotovitev njihove varnosti pri delu;
- izvajanje internega nadzora;
- analiziranje okoliščin nezgod, nevarnih pojavov in incidentov pri delu;
- sprejemanje ukrepov za zagotovitev večje varnosti delavcev s poudarkom na prilagajanju tehničnemu napredku in dobri praksi, ki si jo izmenjujemo tudi z upravljavci avtocest iz sosednjih držav.

I.15.4 Zadovoljstvo uporabnikov in komuniciranje

Zadovoljstvo uporabnikov avtocest in hitrih cest v Sloveniji

Merjenje zadovoljstva uporabnikov smo izvedli v aprilu in maju 2014, to je med 1512 uporabniki (n = 1512), ki so ocenjevali 32 dejavnikov. Najpomembnejši dejavniki zadovoljstva so povezani z razumljivostjo prometne signalizacije, medtem ko so kot najmanj pomembni ocenjeni dejavniki, povezani s počivališči. V letu 2014 pa je bila raziskava prvič razširjena na voznike tovornih vozil in tuje voznike osebnih ter tovornih vozil.

Meritve zadovoljstva so pokazale, da povprečno zadovoljstvo pri domačih osebnih voznikih ostaja stabilno (z oceno 3,8), da je ocenjeno povprečno zadovoljstvo pri domačih tovornih voznikih (z oceno 3,9), pri tujih osebnih voznikih (z oceno 4,3) in tujih tovornih voznikih (z oceno 4,3) pa je bilo ugotovljeno večje zadovoljstvo.

Komuniciranje z mediji

Družba DARS d. d. medijem zagotavlja celovit in ažuren dostop do informacij. Vsi predstavniki medijev imajo pravico dostopati do objav o družbi DARS d. d. v medijskem središču na spletni strani: www.dars.si, od koder lahko prek rubrike »Sporočila za javnost« ločeno dostopajo do splošnih in finančnih novic in kjer so na voljo tudi video- in fotogalerija, predstavitev dela s področja vzdrževanja in cestnine ter različne publikacije in navodila, ki jih je izdala družba. V tem letu smo vpeljali tudi rubriko »Pojasnila«, kjer objavljamo pogovore, pojasnila, popravke napačno objavljenih informacij in podobno.

V letu 2014 smo aktivno komunicirali preko družbenih omrežij (Twitter, Facebook, YouTube). Preko njih informiramo predvsem o dogodkih v prometu in si z različnimi akcijami, tudi medijskimi, prizadevamo za dvig zavedanja o pomenu prometne varnosti. Na internetni spletni strani je bila ustvarjena tudi posebna rubrika »Ali veste«. Na tem mestu so na poljuden način predstavljene zanimivosti v zvezi z avtocestami in hitrimi cestami, ki jih upravljamo. Rubrika se sprti dopolnjuje.

Na večino vprašanj medijev praviloma odgovorimo v 24 urah oz. v čim krajšem možnem času. V letu 2014 smo podali 762 pisnih pojasnil in odgovorov na vprašanja novinarjev, veliko število odgovorov je podanih tudi po telefonu in neposredno.

Komuniciranje z uporabniki avtocest in hitrih cest

Uporabniki se najpogosteje obračajo na nas s konkretnimi vprašanji, predlogi, pripombami, pritožbami in tudi pohvalami, povezanimi z uporabo avtocest in hitrih cest. Vprašanja se najpogosteje nanašajo na obnovitvena in vzdrževalna dela, prometno varnost in cestninjenje oz. vinjete. Prebivalci naselij v neposredni bližini avtocest največkrat sprašujejo o ukrepih za zmanjšanje/odpravo posledic avtocestnega prometa na okolju.

Na večino vprašanj uporabnikov, lani smo jih zabeležili 1959, praviloma odgovorimo v 24 urah oz. v čim krajšem možnem času.

Informiranje o stanju in razmerah na državnih cestah

Varnost in pretočnost avtocestnega sistema vzpostavljamo tudi preko obveščanja uporabnikov. Celovito, kakovostno in ažurno obveščanje uporabnikov o voznih razmerah na avtocestah in hitrih cestah nudi Prometno-informacijski center za državne ceste (PIC). Operaterji PIC se večkrat na dan v živo javljajo različnim medijem. Informacije so uporabnikom na voljo na brezplačnem telefonskem odzivniku, spletnem portalu, Twitterju, preko SMS-sporočil in v neposrednem telefonskem pogovoru z operaterjem.

Komuniciranje s strokovno in poslovno javnostjo

Med strokovno in poslovno javnost uvrščamo vse zunanje deležnike in institucije, ki so povezani z družbo ali vplivajo na njeno delovanje. Posebno pozornost posvečamo vsebinam, povezanim z varnostjo v prometu, izobraževanju in preventivnemu delovanju na cestah, ki jih upravljamo.

V okviru zimske službe smo uporabnike avtocest aktivno obveščali o varni vožnji v zimskih razmerah, izvedli smo tudi akcije osveščanja o pravilnem razvrščanju v primeru zastoja na avtocesti, v primeru okvare vozila in zaustavitve na odstavnem pasu ter kako ravnati med vožnjo v megli.

V letu 2014 smo izdali preglednico angleških časov, ki je bila kot učni pripomoček za 6. razred osnovne šole razdeljena celotni populaciji v osnovnih šolah v Sloveniji.

V letu 2014 je bilo na pobudo družbe DARS d. d. podpisanih več mednarodnih memorandumov o sodelovanju, nanašajoč se na izmenjavo izkušenj, znanja in dobrih praks na področju logistike, sodelovanja pri upravljanju prometa ter izboljšanja storitev za uporabnike.

Komuniciranje z zaposlenimi

Posebno pozornost posvečamo obojestranski izmenjavi informacij med zaposlenimi, ki predstavljajo enega najpomembnejših segmentov naše javnosti. Z zaposlenimi komuniciramo na več načinov.

Periodično izdajamo interni časopis Avtoceste, mesečni bilten Preglednik, ki seznanja zaposlene z aktualnim dogajanjem v družbi in v zvezi z družbo, posamezne informacije posredujemo po elektronski pošti in preko intranetne spletne strani, na kateri so objavljeni tudi številni uporabni dokumenti, obrazci, akti, fotodokumentacija in kliping.

Etični kodeks predstavlja nabor ciljev in vrednot družbe ter postavlja visoka moralna načela delovanja za vse zaposlene.

Komuniciranje z okoljem

Zavedamo se odgovornosti, ki jo imamo do ljudi in okolja, v katerem delujemo. Z osveščanjem, preventivnimi akcijami na področju prometa in prometne varnosti ter varovanja okolja se aktivno vključujemo v aktualne družbene tokove in jih po svojih močeh sooblikujemo.

Kolikor je le mogoče, s sponzorskimi sredstvi in drugimi oblikami sodelovanja podpiramo humanitarne projekte in projekte, povezane s preventivo v prometu, ter strokovna združenja, katerih dejavnosti so povezane z graditvijo in vzdrževanjem cest.

Sponsorstvo in donatorstvo pregledno objavljamo na spletni strani družbe.

I.16. Pričakovani razvoj družbe

Za nadaljnji razvoj družbe sta najpomembnejša ureditev načina zagotavljanja finančnih sredstev za poplačilo obveznosti iz zadolževanja in nadaljevanje izvajanja aktivnosti skladno z ZDARS-1. Zelo pomembna je ureditev sistema cestninjenja, saj je cestnina po uveljavitvi ZDARS-1 in ZUIF postala za družbo še pomembnejša postavka.

V prihodnosti bomo v skladu z vizijo postajali vedno bolj tržno usmerjena družba, ki bo razvijala in izboljševala obstoječi poslovni model pa tudi sistematično razvijala in implementirala nove poslovne ideje. Poglavitni namen aktivnosti bo pridobivanje dodatnih cestninskih, predvsem pa necestninskih prihodkov, in s tem diverzifikacija prihodkovnega portfelja družbe.

Tudi v prihodnje bomo s strokovnim pristopom, utemeljenim na objektivnih analizah, zagotavljali pretočnost in varnost prometa na avtocestah in drugi cestni infrastrukturi ter na finančno vzdržen način izboljševali svojo organiziranost. Intenzivno se bomo ukvarjali tudi z učinkovitim upravljanjem kadrovskih, materialnih, finančnih in informacijskih virov podjetja.

Družba DARS d. d. je v postopku sprejemanja nove strategije za prihodnje srednjeročno obdobje. Sprememba izhaja iz spremenjene vloge. DARS d. d. bo vse bolj upravljevec avtocestnega omrežja s pripadajočo infrastrukturo in vse manj investitor v nove avtoceste. Bolj bo investitor v storitve, ki bodo uporabnikom omogočile varnejšo, hitrejšo in udobnejšo uporabo infrastrukture. Bolj bo torej usmerjen v tiste deležnike, zaradi katerih je infrastrukturo zgradil, družine in gospodarske družbe, ter v spoznanje, da je uporaba cest povezana s povračilom za kakovost infrastrukture, torej za opravljanje svojih storitev, povezanih z infrastrukturo. Z učinkovitim tržnim odnosom z uporabniki bo DARS d. d. moral zagotoviti vire za nadaljnje širjenje infrastrukture, podobno kot danes z odplačevanjem kreditov zagotavlja financiranje pretekle izgradnje prek plačevanja uporabe uporabnikov danes.

V 21. stoletju je avtocestno omrežje le ena od možnih oblik transporta. Pred DARS d. d. je pomembna naloga: zagotoviti, da bodo uporabniki razumeli koristi uporabe te infrastrukture in da bodo zato ostajali njeni uporabniki. Zagotoviti bo moral nove cestne in obcestne standarde, ki bodo zagotavljali priliv sredstev za obnovo in za razvoj in ki bodo tudi kot pomemben in viden dokaz razvoja Slovenije slednjo ustrezno pozicionirali v konkurenčnem boju s sosednjimi državami.

I.17. Dogodki po datumu bilance stanja

Januar 2015

Z namenom financiranja izgradnje avtocestnih odsekov iz Nacionalnega programa izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji je DARS d. d. sklenil kreditno pogodbo na osnovi zadolžnice »Schuldschein« v višini 37,78 milijona evrov s pokojninsko družbo VBV Vorsorgekasse AG, Austria, za dobo 15 let.

Februar 2015

Podpis pogodbe o dokončanju del na trasi hitre ceste Koper–Izola.

Odpiranje ponudb javnega naročila za izgradnjo 1. etape avtocestnega odseka Draženci–MKMP Gruškovje (sklop 1) ter 2. B etape – začetna gradbena dela (sklop 2).

I.18. Izjava o upravljanju DARS d. d.

V skladu s petim odstavkom 70. člena ZGD-1, Statutom DARS d. d., sprejetim dne 27. 8. 2014, in določili Kodeksa upravljanja javnih delniških družb, Kodeksa upravljanja kapitalskih naložb RS ter Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države kot del poslovnega poročila podajamo sledečo izjavo o upravljanju DARS d. d.

1. Sklicevanje na Kodeks upravljanja

DARS d. d. obvešča delničarje in javnost, da posluje v skladu s predpisi in akti, ki veljajo v družbi in urejajo večino vprašanj, ki jih obravnava Kodeks upravljanja javnih delniških družb, ki so ga 8. decembra 2009 sprejeli Ljubljanska borza, d. d., Ljubljana, Združenje nadzornikov Slovenije in Združenje Manager, Kodeks upravljanja kapitalskih naložb RS, ki ga je 15. maja 2013 sprejela Slovenska odškodninska družba, ter Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, ki ga je sprejel Slovenski državni holding d. d. (19. decembra 2014) in priporoča predvsem načela, postopke in merila za ravnanje članov organov vodenja in nadzora družb s kapitalskimi naložbami RS.

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države svojo vsebino v znatni meri črpa iz Kodeksa upravljanja družb s kapitalskimi naložbami države, ki ga je 13. 1. 2011 sprejela Agencija za upravljanje kapitalskih naložb RS in ki je z njeno ukinitvijo ter z razveljavitvijo Zakona o upravljanju kapitalskih naložb RS (Ur. l. RS, št. 38/2010 in nasl.) postal brezpredmeten. Vsebina kodeksa AUKN je bila v večji meri sprejeta v Kodeks upravljanja kapitalskih naložb RS, ki ga je sprejela Slovenska odškodninska družba maja 2013 in ki se je uporabljal do sprejema Kodeksa SDH.

Družba izjavlja, da zanjo veljajo kodeksi, ki so javno dostopni na spletnih straneh Ljubljanske borze, d. d., na naslovu: http://www.ljse.si/media/Attachments/Izdajatelji/Kodeks_veljaven_08122009_koncna_verzija.pdf, na spletni strani: http://www.sdh.si/doc/Pravni_akti/1_Kodeks_upravljanja_kapitalskih_nalozb_RS.pdf ter spletni strani Slovenskega državnega holdinga: <http://www.sdh.si/doc/Upravljanje/KODEKS%20SDH%20-%20sprejet.pdf>.

2. Odstopanja od določb kodeksa

Družba izjavlja, da spoštuje določbe kodeksa z določenimi odstopanji, ki izvirajo iz njenega posebnega statuta, saj je njen edini delničar RS.

Po uveljavitvi Zakona o Slovenskem državnem holdingu RS kot edini delničar RS izvršuje svoje pravice preko Slovenskega državnega holdinga d. d., ki pravice izvršuje z uresničevanjem glasovalnih pravic na skupščini, nastopanjem pred sodišči in drugimi organi ter sklicevanjem skupščine.

DARS d. d. ne spoštuje določb kodeksa pri urejanju vprašanj, ki so za družbo urejena z zakonom ali jih družba ureja na drugačen način, ki je skladen z določbami statuta ali aktov družbe. Družba ne spoštuje določb kodeksa tudi v primerih, ko neobvezujoča ravnanja niso predpisana v njegovih aktih ali ko ravnanja niso določena kot zakonska obveznost.

3. Delovanje skupščine in njene ključne pristojnosti, opis pravic delničarjev in način uveljavljanja njihovih pravic

Družba ima položaj delniške družbe kot gospodarske družbe po ZGD-1.

Delovanje skupščine, njene ključne pristojnosti in pravice delničarjev ter način njihovega uveljavljanja podrobneje opredeljuje Statut DARS d. d.

Edini ustanovitelj in delničar DARS d. d. je RS, ki jo po uveljavitvi Zakona o Slovenskem državnem holdingu zastopa Slovenski državni holding d. d. Svoje pravice delničarja, ki jih opredeljujeta ZGD-1 in Statut DARS d. d., RS uresničuje na skupščini delničarjev.

Skupščino sklicuje uprava DARS d. d. na lastno pobudo, na zahtevo nadzornega sveta ali na zahtevo delničarja družbe.

Skupščino je treba sklicati v zakonsko določenih primerih, vendar najmanj enkrat letno.

4. Sestava in delovanje organov vodenja in nadzora ter njihovih komisij

4.1 Uprava družbe

Sestavo in delovanje uprave družbe podrobneje določa Statut DARS d. d. Po Statutu DARS d. d. ima lahko uprava družbe največ pet članov. Za člana uprave je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje pogoje iz 255. člena ZGD-1 in točke 7.2.2. Statuta DARS d. d. Vse člane uprave imenuje nadzorni svet za dobo največ petih (5) let. Vsi člani uprave so v delovnem razmerju z družbo.

Upravo DARS d. d. sestavljajo: predsednik mag. Matjaž Knez, Franc Skok ter delavski direktor/član uprave Marjan Sisinger (od 9. 5. 2014 dalje). Član uprave Tine Svobljak je svojo funkcijo opravljal do 9. 1. 2015.

Uprava vodi družbo v dobro družbe, samostojno in na lastno odgovornost; pri vodenju mora ravnati s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika ter varovati poslovne skrivnosti družbe. Pri uresničevanju nalog vodenja uprava sprejema ukrepe in izvaja postopke, ki jih določata zakon in statut družbe.

Če ima uprava več kot dva člana, družbo zastopa predsednik uprave skupaj s članom uprave.

Uprava sprejema odločitve, ki so v njeni pristojnosti, z večino glasov vseh članov uprave. Vsak član uprave ima en glas. V primeru enakega števila glasov je odločilen glas predsednika uprave. Delavski direktor sodeluje pri odločanju, kadar uprava odloča o kadrovskih in socialnih vprašanjih.

Uprava sprejme poslovnik o svojem delu, h kateremu daje soglasje nadzorni svet.

4.2 Nadzorni svet družbe

V skladu s točko 7.3.1. Statuta DARS d. d. nadzorni svet sestavlja šest članov. Dva člana nadzornega sveta sta predstavnik zaposlenih.

V skladu s Statutom DARS d. d. nadzorni svet sprejme poslovnik o svojem delu. Nadzorni svet voli predsednika in namestnika predsednika.

Nadzorni svet mora biti sklican vsaj enkrat v četrtletju. Nadzorni svet je sklepčen, če sta pri sklepanju navzoči dve tretjini članov, med katerimi mora biti tudi predsednik nadzornega sveta ali njegov namestnik.

V skladu s Statutom DARS d. d. nadzorni svet nadzira vodenje poslov, imenuje in razrešuje upravo, sklicuje skupščino, pregleduje in preverja knjige ter dokumente družbe, njeno blagajno, shranjene vrednostne papirje in zaloge blaga ter druge stvari, daje upravi predhodno soglasje k poslom, katerih vrednost presega 1,5 milijona evrov (brez DDV), seznanjajo se z ustanovitvijo in/ali ukinitvijo hčerinskih družb, opravlja druge posle, predvidene z ZGD-1 in drugimi zakonskimi predpisi, preveri letno poročilo s predlogom za delitev čistega dobička obračunskega obdobja, predlaga skupščini delitev bilančnega dobička, skupščini predlaga imenovanje revizorja, imenuje revizijsko komisijo nadzornega sveta, seznanjajo se z odločitvijo uprave za nakup in odprodajo deležev ali delnic drugih družb, daje soglasje k planskim dokumentom družbe.

Nadzorni svet mora preveriti letno poročilo skupaj z revizorjevim poročilom in predlog uprave za uporabo bilančnega dobička. O rezultatih preveritve mora sestaviti pisno poročilo za skupščino.

Podrobnejša sestava in delovanje nadzornega sveta družbe ter njegovih komisij v letu 2014 sta predstavljena v poročilu nadzornega sveta.

Določbe, ki se nanašajo na skupščino, upravo, nadzorni svet in vrednostne papirje družbe, so povzete po statutu, ki je bil sprejet na skupščini 27. 8. 2014.

Ljubljana, 21. aprila 2015

Nadzorni svet DARS d. d.

mag. Robert Ličen
predsednik nadzornega sveta

Uprava DARS d. d.

mag. Matjaž Knez
predsednik uprave

Franc Skok
član uprave

Marjan Sisinger
delavski direktor/član uprave

DARS

II. Računovodsko poročilo

Vsebina

II.	Računovodsko poročilo	63
	Izjava uprave	66
II.1	Računovodski izkazi družbe DARS d. d.	67
II.2	Poročajoča družba	75
II.3	Pomembnejše računovodske usmeritve	75
II.4	Pojasnila k računovodskim izkazom	88
	II.4.1 Pojasnila k bilanci stanja	88
	II.4.2 Pojasnila k izkazu poslovnega izida	109
II.5	Poslovna in finančna tveganja	117
II.6	Dogodki po datumu bilance stanja	117
II.7	Revidiranje letnega poročila za leto 2014	117
II.8	Revizorjevo poročilo	118

Izjava uprave

Uprava DARS d. d. v skladu z določbo 60. a člena Zakona o gospodarskih družbah zagotavlja, da je Letno poročilo družbe DARS d. d., Celje, za leto 2014, vključno z izjavo o upravljanju, sestavljeno in objavljeno v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah, Zakonom o trgu finančnih instrumentov, Zakonom o Družbi za avtoceste v RS ter Slovenskimi računovodskimi standardi.

Člani uprave DARS d. d., ki jo sestavljajo mag. Matjaž Knez, predsednik uprave, Franc Skok, član uprave, in Marjan Sisinger, delavski direktor/član uprave, v skladu s 110. členom Zakona o trgu finančnih instrumentov po svojem najboljšem vedenju izjavljajo:

- da je računovodsko poročilo družbe DARS d. d., Celje, za leto 2014 sestavljeno v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi in vključuje resničen in pošten prikaz sredstev in obveznosti, finančnega položaja in poslovnega izida družbe DARS d. d.;
- da poslovno poročilo družbe DARS d. d., Celje, za leto 2014 vključuje pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, vključno z opisom bistvenih vrst tveganja, ki jim je izpostavljena družba DARS d. d., Celje.

Celje, 14. aprila 2015

---

mag. Matjaž Knez
predsednik uprave

Franc Skok
član uprave

Marjan Sisinger
delavski direktor/član uprave

II.1. Računovodski izkazi družbe DARS d. d.

Bilanca stanja na dan 31. decembra 2014

V EUR (brez centov)	Pojasnila	31. 12. 2014	31. 12. 2013
SREDSTVA		5.556.644.000	5.644.936.606
A. DOLGOROČNA SREDSTVA		5.346.290.495	5.411.306.452
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	II.4.1.1	181.553.176	185.481.259
1. Dolgoročne premoženjske pravice		181.553.176	185.481.259
II. Opredmetena osnovna sredstva	II.4.1.2	5.158.962.482	5.221.090.224
1. Zemljišča in zgradbe		4.923.930.480	5.035.717.485
a) Zemljišča		31.827.375	31.827.375
b) Zgradbe		4.892.103.105	5.003.890.110
3. Druge naprave in oprema		18.176.288	18.693.359
4. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo		216.855.714	166.679.380
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi		216.855.714	166.679.380
IV. Dolgoročne finančne naložbe	II.4.1.3	200.964	200.964
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil		200.964	200.964
a) Delnice in deleži v družbah v skupini		200.000	200.000
c) Druge dolgoročne finančne naložbe		964	964
V. Dolgoročne poslovne terjatve	II.4.1.4	30.754	30.754
2. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev		30.754	30.754
VI. Odložene terjatve za davek	II.4.1.5	5.543.119	4.503.250
B. KRATKOROČNA SREDSTVA		209.279.428	232.552.327
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	II.4.1.6	184.615	184.691
II. Zaloge		3.391.068	2.746.616
1. Material	II.4.1.7	3.386.309	2.741.513
3. Proizvodi in trgovsko blago		4.759	5.103
III. Kratkoročne finančne naložbe	II.4.1.8	163.790.817	191.957.813
2. Kratkoročna posojila		163.790.817	191.957.813
b) Kratkoročna posojila, dana drugim		163.790.817	191.957.813
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	II.4.1.9	40.318.472	36.463.994
1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini		231.084	32.992
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev		11.731.666	12.725.925
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih		28.355.722	23.705.077
V. Denarna sredstva	II.4.1.10	1.594.457	1.199.214
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	II.4.1.11	1.074.076	1.077.827

V EUR (brez centov)	Pojasnila	31. 12. 2014	31. 12. 2013
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	Pojasnila	5.556.644.000	5.644.936.606
A. KAPITAL	II.4.1.12	2.531.278.379	2.472.933.097
I. Vpoklicani kapital		2.319.866.345	2.319.866.345
1. Osnovni kapital		2.319.866.345	2.319.866.345
II. Kapitalske rezerve		26.428.084	26.428.084
III. Rezerve iz dobička		149.535.825	104.245.327
1. Zakonske rezerve		9.815.960	6.298.252
4. Statutarne rezerve		16.709.116	0
5. Druge rezerve iz dobička		123.010.749	97.947.076
IV. Presežek iz prevrednotenja		-5.008.889	0
V. Preneseni čisti poslovni izid		15.393.340	0
VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta		25.063.673	22.393.340
B. REZERVACIJE IN DOLG. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	II.4.1.13	115.574.821	101.745.549
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		2.472.266	2.177.870
2. Druge rezervacije		24.484.479	19.487.425
3. Dolgoročne pasivne časovne razmejitev		88.618.076	80.080.255
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI		2.551.001.189	2.640.259.745
I. Dolgoročne finančne obveznosti	II.4.1.14	2.405.209.677	2.478.687.915
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	II.4.1.15	2.212.995.577	2.283.288.860
3. Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	II.4.1.16	160.364.547	160.364.547
4. Druge dolgoročne finančne obveznosti	II.4.1.17	31.849.553	35.034.508
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	II.4.1.18	145.791.512	161.571.831
5. Druge dolgoročne poslovne obveznosti		145.791.512	161.571.831
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI		335.094.087	409.462.651
II. Kratkoročne finančne obveznosti	II.4.1.19	250.220.064	332.956.650
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank		233.401.832	321.441.473
3. Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic		3.416.071	3.416.071
4. Druge kratkoročne finančne obveznosti		13.402.161	8.099.106
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	II.4.1.20	84.874.023	76.506.001
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini		2.733	0
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		45.551.943	42.755.278
4. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov		5.833	37.916
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti		39.313.515	33.712.807
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	II.4.1.21	23.695.524	20.535.564

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

Izkaz poslovnega izida za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2014

V EUR (brez centov)	Pojasnila	1. 1. – 31. 12. 2014	1. 1. –31. 12. 2013
1. Čisti prihodki od prodaje	II.4.2.1	354.455.753	315.640.478
Prihodki od cestnin		344.163.641	305.296.550
Prihodki od zakupnin za počivališča		6.914.136	7.270.137
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev		897.712	741.471
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo		578.738	291.588
Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila		418.721	412.267
Prihodki od zakupa optičnih vlaken		743.165	955.645
Drugi prihodki od prodaje		739.639	672.821
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	II.4.2.2	1.249.490	405.388
4. Drugi poslovni prihodki	II.4.2.3	5.610.915	7.695.741
5. Stroški blaga, materiala in storitev	II.4.2.4	-34.448.973	-36.975.246
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter str. porab. materiala		-9.363.390	-11.896.765
b) Stroški storitev		-25.085.583	-25.078.481
6. Stroški dela	II.4.2.5	-35.658.179	-34.310.284
a) Stroški plač		-26.222.694	-25.226.863
b) Stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja		-5.156.447	-4.874.417
c) Drugi stroški dela		-4.279.037	-4.209.004
7. Odpisi vrednosti	II.4.2.6	-147.231.244	-148.088.281
a) Amortizacija		-146.885.064	-147.713.076
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopred. sr. in opred. osnovnih sr.		-26.560	-151.219
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih		-319.620	-223.986
8. Drugi poslovni odhodki	II.4.2.7	-5.529.137	-1.367.954
10. Finančni prihodki iz danih posojil	II.4.2.8	3.843.022	3.595.999
b) Finančni prihodki iz posojil, danih drugim		3.843.022	3.595.999
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	II.4.2.9	97.589	258.689
a) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do družb v skupini		88	0
b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih		97.501	258.689
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti		-54.220.221	-50.278.047
b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	II.4.2.10	-44.787.525	-41.307.041
c) Finančni odhodki iz izdanih obveznic	II.4.2.11	-7.339.724	-7.335.463
č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	II.4.2.12	-2.092.972	-1.635.543
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	II.4.2.13	-1.015.880	-30.705
b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev		-1.012.904	-18.455
c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti		-2.977	-12.250
15. Drugi prihodki	II.4.2.14	101.252	70.014
16. Drugi odhodki	II.4.2.15	-2.834.017	-136.941
17. Davek od dobička	II.4.2.16	-14.102.365	-9.568.374
18. Odloženi davki		36.166	233.396
19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja		70.354.171	47.143.874

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

Izkaz drugega vseobsegajočega donosa za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2014

V EUR (brez centov)	2014	2013
19. Čisti poslovni izid poslovnega leta	70.354.171	47.143.874
Drugi vseobsegajoči donos, ki se v prihodnosti sme prenesti v izkaz poslovnega izida		
23. Druge sestavine vseobsegajočega donosa		
– Sprememba presežka iz prevrednotenja izvedenih finančnih instrumentov	–5.904.137	0
Odloženi davek	1.003.703	0
Sprememba presežka iz prevrednotenja izvedenih finančnih instrumentov (v netu znesku)	–4.900.434	0
– Sprememba presežka iz prevrednotenja za aktuarske primanjkljaje in presežke	–108.455	0
Drugi vseobsegajoči donos poslovnega leta po davkih	–5.008.889	0
24. Celotni vseobsegajoči donos poslovnega leta	65.345.282	47.143.874

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

Izkaz denarnih tokov za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2014

V EUR (brez centov)	2014	2013
A. Denarni tokovi pri poslovanju		
a) Postavke izkaza poslovnega izida		
Poslovni prihodki (razen za prevrednotenje) in finančni prihodki iz poslovnih terjatev	360.057.024	323.640.272
Poslovni odhodki brez amortizacije (razen za prevredn.) in finančni odh. iz posl. obveznosti	-78.556.316	-72.639.727
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-20.375.860	-6.395.599
	261.124.848	244.604.946
b) Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja		
Začetne manj končne poslovne terjatve	-3.854.478	-3.690.693
Začetne manj končne aktivne časovne razmejitve	3.751	8.805
Začetne manj končne terjatve za odloženi davek	-1.039.869	-233.396
Začetna manj končna sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	76	24.132
Začetne manj končne zaloge	-644.452	-320.938
Končni manj začetni poslovni dolgovi	-650.224	-624.031
Končne manj začetne pasivne časovne razmejitve in rezervacije	16.880.778	7.735.742
	10.695.581	2.899.619
c) Prebitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju (a + b)	271.820.429	247.504.565
B. Denarni tokovi pri naložbenju		
a) Prejemki pri naložbenju		
Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku, ki se nanašajo na naložbenje	696.384	1.755.759
Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	208.486	24.650
Prejemki od odtujitve kratkoročnih finančnih naložb	3.146.638	1.840.240
	4.051.508	3.620.648
b) Izdatki pri naložbenju		
Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-480.475	-632.985
Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-80.375.324	-41.928.750
Izdatki za pridobitev dolgoročnih finančnih naložb	0	-200.000
Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb	28.166.996	-123.122.104
	-52.688.803	-165.883.839
c) Prebitek prejemkov pri naložbenju ali prebitek izdatkov pri naložbenju (a + b)	-48.637.295	-162.263.191
C. Denarni tokovi pri financiranju		
a) Prejemki pri financiranju		
Prejemki od povečanja dolgoročnih finančnih obveznosti	0	110.000.000
	0	110.000.000
b) Izdatki pri financiranju		
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	-53.668.929	-50.494.582
Izdatki za odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti	-161.974.243	-142.617.913
Izdatki za odplačila kratkoročnih finančnih obveznosti	-144.718	-1.971.872
Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku	-7.000.000	0
	-222.787.891	-195.084.367
c) Prebitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju (a + b)	-222.787.891	-85.084.367
Č. Končno stanje denarnih sredstev	1.594.457	1.199.214
x) Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov A. c, B. c in C. c)	395.243	157.008
y) Začetno stanje denarnih sredstev	1.199.214	1.042.206

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

Izkaz gibanja kapitala za obdobje od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2014

V EUR (brez centov)	I.	II.	
	Vpoklicani kapital	Kapitalske rezerve	
	1.		
	Osnovni kapital		
A.1 Stanje na dan 31. 12. 2013	2.319.866.345	26.428.084	
B.1 Sprememba lastniškega kapitala – transakcije z lastniki			
g) Izplačilo dividend			
B.2 Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja			
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja			
d) Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja			
B.3 Spremembe v kapitalu			
a) Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala			
b) Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora			
D. Stanje na dan 31. 12. 2014	2.319.866.345	26.428.084	
Bilančni dobiček na dan 31. 12. 2014			

Izkaz gibanja kapitala za obdobje od 1. januarja 2013 do 31. decembra 2013

V EUR (brez centov)	I.	II.	
	Vpoklicani kapital	Kapitalske rezerve	
	1.		
	Osnovni kapital		
A.1 Stanje na dan 31. 12. 2012	2.319.866.345	26.428.084	
B.2 Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja			
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja			
B.3 Spremembe v kapitalu			
a) Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala			
b) Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora			
D. Stanje na dan 31. 12. 2013	2.319.866.345	26.428.084	

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je potrebno brati v povezavi z njimi.

	III. Rezerve iz dobička			IV. Presežek iz prevrednotenja	V. Preneseni čisti poslovni izid	VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta	Skupaj kapital
	1. Zakonske rezerve	4. Statutarne rezerve	5. Druge rezerve iz dobička		1. Preneseni čisti dobiček	1. Čisti dobiček poslovnega leta	
	6.298.252	0	97.947.076	0	0	22.393.340	2.472.933.097
						-7.000.000	-7.000.000
						70.354.171	70.354.171
						-5.008.889	-5.008.889
			0		22.393.340	-22.393.340	0
	3.517.709	16.709.116	25.063.673			-45.290.498	0
	9.815.960	16.709.116	123.010.749	-5.008.889	15.393.340	25.063.673	2.531.278.379
					15.393.340	25.063.673	40.457.013

	III. Rezerve iz dobička			IV. Presežek iz prevrednotenja	V. Preneseni čisti poslovni izid	VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta	Skupaj kapital
	1. Zakonske rezerve	4. Statutarne rezerve	5. Druge rezerve iz dobička		1. Preneseni čisti dobiček	1. Čisti dobiček poslovnega leta	
	3.941.058	0	64.475.500	0	0	11.078.236	2.425.789.223
						47.143.874	47.143.874
			11.078.236			-11.078.236	0
	2.357.194		22.393.340			-24.750.534	0
	6.298.252	0	97.947.076	0	0	22.393.340	2.472.933.097

Izkaz in predlog uporabe bilančnega dobička

Ugotovljeni bilančni dobiček leta 2014 sestoji iz sledečih elementov:

V EUR (brez centov)	31. 12. 2014	31. 12. 2013
A. Čisti poslovni izid poslovnega leta	70.354.171	47.143.874
B. Preneseni dobiček	15.393.340	0
C. Povečanje rezerv iz dobička		
– Zakonske rezerve	3.517.709	2.357.194
– Statutarne rezerve	16.709.116	0
– Druge rezerve iz dobička	25.063.673	22.393.340
Bilančni dobiček	40.457.013	22.393.340

Čisti poslovni izid DARS d. d. za leto 2014 se po predlogu uprave, v skladu s Statutom DARS d. d. in 230. členom ZGD-1, razporedi v zakonske rezerve, statutarne rezerve in druge rezerve iz dobička. Bilančni dobiček DARS d. d. na dan 31. decembra 2014 znaša 40.457.013 evrov. O razporeditvi bilančnega dobička bo v skladu z ZGD-1 odločala skupščina DARS d. d.

II.2. Poročajoča družba

DARS d. d. je registrirana pravna oseba s sedežem v Sloveniji. Naslov registriranega sedeža je Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje. Družba sestavlja računovodske izkaze in poročila, kot jih določa prvi odstavek 60. člena ZGD-1, v skladu s SRS. Uprava družbe je računovodske izkaze potrdila dne 27. marca 2015.

II.3. Pomembnejše računovodske usmeritve

Podlaga za sestavitev izkazov

Računovodski izkazi družbe DARS d. d. s pojasnili in razkritji najpomembnejših kategorij so pripravljene v skladu z računovodskimi ter poročevalskimi zahtevami SRS, upoštevaje določila ZGD-1 in ZDARS-1.

Pri sestavi računovodskih izkazov sta bili upoštevani temeljni računovodski predpostavki: nastanek poslovnih dogodkov in časovna neomejenost delovanja.

Računovodski izkazi so sestavljeni v evrih. Vse postavke, ki so v poslovnih knjigah izražene v tuji valuti, so preračunane v evre po referenčnem tečaju Evropske centralne banke, veljavnem na zadnji dan obračunskega obdobja.

Primerjalne informacije so usklajene s predstavitvijo informacij v tekočem letu.

Poslovodstvo mora pri sestavi računovodskih izkazov podati ocene, presoje in predpostavke, ki vplivajo na uporabo računovodskih usmeritev in na izkazane vrednosti sredstev, obveznosti, prihodkov ter odhodkov. Dejanski rezultati lahko odstopajo od teh ocen. Ocene in navedene predpostavke je treba ves čas preverjati. Popravki računovodskih ocen se pripoznajo za obdobje, v katerem se ocena popravi, in za vsa prihodnja leta, na katera vpliva popravek.

Ti računovodski izkazi predstavljajo ločene računovodske izkaze družbe za splošne potrebe. Računovodski izkazi so bili pripravljene za obdobje poročanja, ki traja od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2014, v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi 2006.

Ti obvezni računovodski izkazi so pripravljene za potrebe izpolnjevanja zakonskih zahtev. V skladu z zakonodajo mora družba zagotoviti neodvisno revizijo teh računovodskih izkazov. Revizija je omejena na revidiranje obveznih računovodskih izkazov za splošne potrebe, s čimer se izpolni zakonska zahteva po reviziji obveznih računovodskih izkazov. Revizija obravnava obvezne računovodske izkaze kot celoto in ne daje zagotovila o posameznih vrstičnih postavkah, kontih ali poslih. Revidirani računovodski izkazi niso namenjeni uporabi s strani katere koli stranke za potrebe odločanja v zvezi z lastništvom, financiranjem in katerimi koli drugimi konkretnimi posli, ki se nanašajo na družbo. Zaradi tega se uporabniki obveznih računovodskih izkazov ne smejo zanašati izključno na računovodske izkaze in morajo pred sprejemanjem odločitev izvesti druge ustrezne postopke.

Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Neopredmetena sredstva zajemajo naložbe v pridobljene pravice do industrijske lastnine (licence, računalniški programi) in stavbno pravico kot eno izmed stvarnih pravic.

Neopredmetena sredstva se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti. Nabavna vrednost sestoji iz vseh izdatkov, ki so potrebni za njihov nakup, oz. stroškov, ki so potrebni za njihovo usposobitev za uporabo. Po začetnem priznanju se neopredmetena sredstva izkazuje po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti.

Družba samostojno določi letne amortizacijske stopnje glede na dobo koristnosti posameznega neopredmetenega dolgoročnega sredstva s končno dobo koristnosti.

Neopredmetena osnovna sredstva so izkazana v bilanci stanja zbirno, z neodpisano vrednostjo, ki je razlika med nabavno vrednostjo in nabranim popravkom vrednosti.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist DARS d. d. na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Po Zakonu o uravnoteženju javnih financ je stavbna pravica postala odplačna in se zanjo plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1.

Stavbna pravica je kot ena od stvarnih pravic uvrščena med neopredmetena osnovna sredstva in se na začetku pripozna po nabavni vrednosti. Ima končno dobo koristnosti in jo amortiziramo v dobi koristnosti, to je v obdobju, za katero je ustanovljena. Doba koristnosti stavbne pravice je doba, v kateri jo ima družba pravno pravico izrabljati. Uporabi se metoda enakomernega časovnega amortiziranja.

Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna, kadar njegova knjigovodska vrednost presega njegovo nadomestljivo vrednost. Oslabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida. Če družba posluje z zadostnim dobičkom in v okviru poslovnih načrtov, ni razlogov za oslabitev.

Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo zemljišča, zgradbe, opremo in opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi. V bilanci stanja so prikazana zbirno, po posameznih vrstah teh sredstev in z neodpisano vrednostjo, ki je razlika med nabavno vrednostjo in nabranim popravkom vrednosti. Osnovna sredstva, ki jih podjetje ne more uporabljati, ker so poškodovana, zastarana ali podobno, so trajno izločena iz uporabe.

Opredmeteno osnovno sredstvo se ob začetnem pripoznavanju ovrednoti po nabavni vrednosti. Nabavno vrednost sestavljajo nakupna cena osnovnega sredstva, uvozne in nevrčljive nakupne dajatve ter stroški, ki jih je mogoče neposredno pripisati usposobitvi osnovnega sredstva za uporabo.

Pozneje nastali stroški, ki so povezani z opredmetenim osnovnim sredstvom, povečujejo njegovo nabavno vrednost, če povečujejo prihodnje koristi v primerjavi s prvotno ocenjenimi ali omogočajo podaljšanje dobe koristnosti. Avtocestni odsek se aktivira z dnem njegove predaje v promet in po tem dnevu nastali stroški, povezani z gradnjo avtocestnega odseka, povečujejo njegovo nabavno vrednost enkrat letno, to je s stanjem na dan 31. decembra tekočega leta.

Nabavno vrednost osnovnega sredstva sestavljajo tudi stroški izposojanja, povezani s pridobitvijo osnovnega sredstva do njegove usposobitve za uporabo. Stroški izposojanja so:

- obresti,
- drugi stroški podjetja, ki so povezani z izposojanjem finančnih sredstev.

Stroške izposojanja, ki jih je mogoče neposredno pripisati nakupu, gradnji ali proizvodnji osnovnega sredstva v pripravi, podjetje usredstvi kot del nabavne vrednosti tega sredstva. Druge stroške izposojanja podjetje pripozna kot odhodek v obdobju, ko nastanejo.

Stroški, ki so neposredno povezani z zadolževanjem, namenjenem financiranju gradnje avtocest, povečujejo nabavno vrednost avtocest, dokler so avtocestni odseki, za katere so bila najeta posojila, v gradnji (do usposobitve za uporabo). Družba preneha usredstvovati stroške izposojanja takrat, ko so avtocestni odseki predani v promet.

Nabavna vrednost v družbi izdelanega sredstva zajema stroške materiala, neposredne stroške dela in ostale stroške, ki jih je mogoče neposredno pripisati usposobitvi sredstva za nameravano uporabo.

Popravila ali vzdrževanje opredmetenih osnovnih sredstev so namenjena obnavljanju ali ohranjanju prihodnjih gospodarskih koristi, ki se pričakujejo na podlagi prvotno ocenjene stopnje učinkovitosti sredstev. Kadar se pojavijo, se pripoznajo kot odhodki.

Opredmetena osnovna sredstva so vrednotena po modelu nabavne vrednosti.

V skladu s SRS 1 in SRS 13 družba deli nabavno vrednost opredmetenega osnovnega sredstva, ki je velika, na pomembnejše sestavne dele tega osnovnega sredstva. Če imajo sestavni deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe, ki so pomembni v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega sredstva, se obravnavajo kot posamezna sredstva.

Če je nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva velika, jo lahko razdelimo na dele. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe, pomembne v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva, obravnavamo vsak del posebej.

Pri odtujitvi osnovnega sredstva se razlika med čistim donosom ob odtujitvi in preostalo knjigovodsko vrednostjo odtujenega opredmetenega sredstva prenese med prevrednotovalne poslovne prihodke, če je prva večja od druge, ali med prevrednotovalne poslovne odhodke, če je druga večja od prve.

Družba enkrat letno preveri knjigovodsko vrednost opredmetenih osnovnih sredstev, da ugotovi, ali so prisotni znaki oslabitve. Če takšni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva. Kot nadomestljiva vrednost se upošteva čista prodajna vrednost ali vrednost pri uporabi, in sicer tista, ki je večja. Oslabitev sredstva se pripozna v primeru, ko njegova knjigovodska vrednost presega nadomestljivo vrednost. Oslabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida.

Če se bo opredmeteno osnovno sredstvo prodalo, se prerazvrsti med nekratkoročna sredstva za prodajo.

Amortizacija

Neodpisana vrednost opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev se zmanjšuje z amortiziranjem. Osnovo za obračun amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev družbe predstavlja polna nabavna vrednost osnovnih sredstev. V osnovo se po aktiviranju vključujejo tudi vsa naknadna investicijska vlaganja, ki povečujejo prihodnje koristi ali omogočajo podaljšanje dobe uporabnosti osnovnega sredstva (npr. investicijsko vzdrževanje, obnova vozišč in objektov).

Družba določa letne amortizacijske stopnje glede na dobo koristnosti posameznega opredmetenega osnovnega sredstva in neopredmetenega dolgoročnega sredstva.

Doba koristnosti je odvisna od:

- pričakovanega fizičnega izrabljanja,
- pričakovanega tehničnega staranja,
- pričakovanega ekonomskega staranja,
- pričakovanih zakonskih ali drugih omejitev uporabe.

Kot dobo koristnosti posameznega sredstva je treba upoštevati dobo, ki je najkrajša glede na vsakega izmed naštetih dejavnikov.

Opredmeteno osnovno sredstvo se prične amortizirati prvi dan naslednjega meseca po usposobitvi za uporabo. Opredmetena osnovna sredstva – avtoceste – se začnejo uporabljati z dnem odprtja za promet, pri čemer pa ni nujno, da je investicija končana in da so odpravljene vse pomanjkljivosti.

Knjigovodska vrednost neopredmetenega sredstva s končno dobo koristnosti se zmanjšuje z amortiziranjem. Amortiziranje se začne, ko je neopredmeteno sredstvo s končno dobo koristnosti na razpolago za uporabo.

Opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva družba amortizira posamično po metodi enakomernega časovnega amortiziranja. Zemljišča, spodnji ustroj avtocest in sredstva v gradnji oz. pridobivanju se ne amortizirajo.

V skladu s SRS 1 in SRS 13 družba deli nabavno vrednost opredmetenega osnovnega sredstva, ki je velika, na pomembnejše sestavne dele takega osnovnega sredstva. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe, pomembne v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega sredstva, se obravnava vsak del posebej.

Amortizacijske stopnje za opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva

Osnovno sredstvo	Glavni sestavni deli	Stopnja amortizacije 2014
Zemljišča	Zemljišča vzdrževalnih avtocestnih baz, zemljišča poslovnih in stanovanjskih stavb, zemljišča počivališč in viškov ob avtocesti	0 %
Spodnji ustroj avtoceste	Gradbena dela (pripravljalna dela, zemeljska dela), stroški krajinske ureditve, stroški arheoloških izkopavanj, stroški rušitve objektov ipd.	0 %
Zgornji ustroj avtoceste	a) Zgornji ustroj (cestišče avtocestne trase, tampon ...)	3 %
	b) Stroški projektov, stroški financiranja gradnje avtocest, stroški nadzora gradnje avtocest ter stroški storitev, brez katerih ne bi bila mogoča izgradnja posameznih avtocestnih odsekov, in ostali stroški	3 %
	c) Naprave za odvodnjo (kanalizacija, lovilniki olj, zadrževalniki, objekti za zaščito voda)	6 %
	d) Ograje (varovalne in odbojne ograje, protihrupna zaščita)	6 %
	e) Prometna signalizacija in prometna oprema (vertikalna in horizontalna signalizacija, cestna razsvetljava, sistem klicev v sili, CVP, kabelska kanalizacija ipd.)	6 %
	f) Sistem za nadzor in vodenja prometa – elektrostrojna oprema	8 %
	g) Sistem za nadzor in vodenja prometa – gradbeno-konstrukcijskih del	6 %
Avtocestni objekti (viadukti, mostovi, predori, nadvozi, podvozi, oporni zidovi ipd.)	a) Gradbeni deli	3 %
	b) Oprema predorov in elektrostrojne instalacije	6 %
Cestna infrastruktura – drugi upravljavci	Državne oz. občinske ceste, ki niso avtoceste in jih je DARS d. d. zgradil v skladu z NPIA	0 %
Zgradbe	Vzdrževalne avtocestne baze, cestninske postaje s kabinami in nadstreški, drugi zidani objekti ob avtocestah (sanitarni objekti na počivališčih idr.), poslovna stavba v Celju, počitniške enote in stanovanja	3 %
Oprema	Oprema (pisarniško pohištvo, oprema delavnic, oprema za vzdrževanje, pisarniška oprema ipd.)	20 %
Oprema in naprave sistema ABC		20 %
Osebni avtomobili		20 %
Mehanizacija		20 %
Drobni inventar		20 %
Računalniki in računalniška oprema		50 %
Računalniški programi		50 %

Letna amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev družbe predstavlja stroške poslovanja družbe.

Amortizacijo je treba obračunavati, tudi če se sredstvo ne uporablja več ali je izločeno iz uporabe, dokler ni v celoti amortizirano.

Stroški amortizacije sredstev, pridobljenih z donacijami, se nadomestijo v breme poslovnih prihodkov in ustreznega zmanjšanja dolgoročno odloženih prihodkov.

Opredmetena osnovna sredstva so v bilanci stanja izkazana zbirno, po posameznih vrstah teh sredstev, z neodpisano vrednostjo kot razliko med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti.

Nekratkoročna sredstva za prodajo

Nekratkoročna sredstva za prodajo so:

- opredmetena osnovna sredstva,
- naložbene nepremičnine, vrednotene po modelu nabavne vrednosti,
- druga nekratkoročna sredstva.

Za knjigovodsko vrednost nekratkoročnih sredstev za prodajo se utemeljeno predvideva, da bo poravnana predvsem s prodajo v naslednjih 12 mesecih (po dnevu bilance stanja), ne z nadaljnjo uporabo. Sredstvo se preneha amortizirati, ko je opredeljeno kot nekratkoročno sredstvo za prodajo. Takšno nekratkoročno sredstvo za prodajo se izmeri po knjigovodski vrednosti ali po pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške prodaje, in sicer po tisti, ki je manjša.

Dolgoročne finančne naložbe

Dolgoročne finančne naložbe so naložbe, ki jih družba namerava imeti v posesti v obdobju, daljšem od enega leta, in ne v posesti za trgovanje. Dolgoročne finančne naložbe so sredstva, ki jih ima družba zato, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih, povečala svoje finančne prihodke.

Dolgoročne finančne naložbe se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki je enaka plačanemu znesku denarja ali njegovih ustreznikov.

Dolgoročne finančne naložbe v odvisna podjetja se v računovodskih izkazih vrednotijo po nabavni vrednosti zmanjšani za morebitne oslabitve.

Odložene terjatve za davek

Terjatve za odloženi davek se pripoznajo za zneske davka od dobička, ki bodo povrnjeni v prihodnjih obdobjih. Odložene terjatve za davek se pripoznajo le, če je verjetno, da bo na razpolago obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odložene terjatve.

Nepomembni zneski terjatev za odloženi davek niso pripoznani.

Odloženi davek se evidentira neposredno v breme ali dobro kapitala, če se davek nanaša na postavke, evidentirane v istem ali drugem obdobju neposredno v breme ali dobro kapitala.

Zaloge

Količinska enota zaloge materiala se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni ceni, ki sestoji iz nakupne cene, v kateri so upoštevani na računu priznani popusti uvoznih dajatev in neposrednih stroškov nabave. Nakupna cena je znižana za dobljene popuste.

Družba izvede odpis zalog, če je njihova prodaja v celoti ustavljena, ali v primeru nekurantnosti zalog.

Zaloge se prevrednotijo na koncu poslovnega leta, če knjigovodska vrednost presega izvirno vrednost zalog.

Kratkoročne finančne naložbe

Kratkoročna finančna naložba je finančna naložba, ki jo družba poseduje manj kot leto dni, ali naložba, s katero naj bi se trgovalo.

Izpeljani finančni instrument je lahko ena izmed kratkoročnih finančnih naložb, ki jih družba poseduje, da se zavaruje pred tveganji.

Kratkoročne finančne naložbe se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki ji ustrezajo naložena denarna sredstva. Med letom in na koncu poslovnega leta družba izvede prevrednotenje kratkoročnih finančnih naložb na pošteno vrednost, morebitno razliko pa vknjiži med finančne prihodke oz. finančne odhodke.

Kratkoročne finančne naložbe, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Kratkoročne poslovne terjatve

Med kratkoročnimi poslovnimi terjatvami družbe se izkazuje kratkoročne terjatve do kupcev doma in v tujini, kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun, kratkoročne terjatve za obračunane obresti od vpoglednih sredstev in finančnih naložb, dane avanse, terjatve za vstopni DDV, kratkoročne terjatve za evropska sredstva in druge terjatve.

Kratkoročne poslovne terjatve se ob začetnem pripoznanju izkazujejo z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo poplačani. Obresti se obračunavajo v skladu s pogodbo na dan zapadlosti kratkoročne terjatve in na dan bilanciranja. Terjatve, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Ustreznost izkazane velikosti posamezne terjatve družba ugotavlja posamično ob koncu obračunskega obdobja, v sklopu letnega popisa in na osnovi argumentiranih dokazov o dvomu o njihovi poplačljivosti. Za dvomljive terjatve, za katere se domneva, da ne bodo poravnane oz. ne bodo poravnane v celoti, družba oblikuje popravek vrednosti terjatev. Popravki terjatev se izkazujejo v dobro posebnih popravljalnih kontov terjatev in v breme prevrednotovalnih poslovnih odhodkov.

Družba izvede stoodstotni odpis terjatev, za katere je s skrbnostjo dobrega gospodarstvenika izvedla vsa dejanja, da bi dosegla plačilo terjatev, oziroma ugotavlja, da so nadaljnji pravni postopki ekonomsko neupravičeni oziroma je zaključen stečajni postopek ali prisilna poravnava. Za odpise terjatev so potrebne ustrezne dokazne listine: zavrnitev potrditve stanja terjatev, sodna odločba, sklep o prisilni poravnavi, sklep o stečajnem postopku in druge.

Denarna sredstva

Denarna sredstva vključujejo gotovino v blagajni, denarna sredstva na računih pri bankah, denar na poti in depozite na odpoklic. Denar na poti je denar, ki se prenaša iz blagajne na ustrezen račun pri banki in se tistega dne še ne vpiše kot dobroimetje pri njej.

Denarna sredstva so ločeno prikazana v domači in tuji valuti. Denarna sredstva, izražena v domači valuti, se izkazujejo po nominalni vrednosti. Tuje valute se preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na dan prejema. Stanje denarnih sredstev v tujih valutah je preračunano v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na zadnji dan poslovnega leta. Tečajna razlika, ki se pojavi pri tem, poveča finančne prihodke ali finančne odhodke.

Kapital

Kapital je obveznost do lastnikov, ki ne zapade v plačilo, če družba preneha delovati. Kapital družbe sestoji iz vpoklicanega kapitala, kapitalskih rezerv, rezerv iz dobička (zakonske rezerve, statutarne rezerve in druge rezerve iz dobička), rezerve za pošteno vrednost in še nerazdeljenega čistega dobička poslovnega leta.

Kot kapitalne rezerve ima družba izkazan znesek prenesenega stvarnega premoženja za opravljanje nalog upravljanja in vzdrževanja avtocest, ki ga je zagotovila RS ob preoblikovanju družbe, splošni prevrednotovalni popravek kapitala, ki je bil 1. januarja 2006 prenesen v kapitalne rezerve, ter presežek sredstev, ki predstavlja razliko med stvarnim vložkom RS in vrednostjo novoizdanih delnic družbe.

Zakonske rezerve so rezerve, ki so določene z Zakonom o gospodarskih družbah. Družba mora imeti oblikovane zakonske rezerve v taki višini, da vsota zneska zakonskih rezerv in kapitalskih rezerv iz točk 1–3 64. člena ZGD-1 predstavlja najmanj deset odstotkov osnovnega kapitala. Če zakonske in kapitalske rezerve iz točk 1–3 prvega odstavka 64. člena ZGD-1 skupaj ne dosegajo desetodstotnega deleža osnovnega kapitala in družba v poslovnem letu izkaže čisti dobiček, mora pri sestavi bilance stanja za to poslovno leto v zakonske rezerve odvesti pet odstotkov zneska čistega dobička, zmanjšanega za znesek, ki je bil uporabljen za kritje morebitne prenesene izgube.

Družba oblikuje statutarne rezerve do višine 25 odstotkov osnovnega kapitala. Statutarne rezerve se oblikujejo tako, da se 25 odstotkov čistega dobička, ki ostane po morebitni uporabi za kritje prenesene izgube, za oblikovanje zakonskih rezerv in za oblikovanje rezerv za lastne deleže, uporabi za oblikovanje statutarne rezerv, dokler te ne dosežejo 25 odstotkov osnovnega kapitala. Te rezerve niso namenjene delitvi.

V skladu s tretjim odstavkom 230. člena ZGD-1 lahko organi vodenja ali nadzora pri sprejemu letnega poročila iz zneska čistega dobička, ki ostane po uporabi čistega dobička za namene iz prvega odstavka 230. člena ZGD-1, oblikujejo druge rezerve iz dobička, vendar za ta namen ne smejo uporabiti več kot polovice zneska čistega dobička, ki ostane po uporabi dobička za namene iz prvega odstavka tega člena.

Druge rezerve iz dobička so nenominirani kapital in se letno povečujejo z razporeditvijo čistega dobička.

Družba prikazuje sestavine in gibanje kapitala v izkazu gibanja kapitala in bilanci stanja.

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Rezervacije se oblikujejo za trenutne obveze, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanjih poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno, ter je njihovo velikost mogoče zanesljivo oceniti. Dolgoročne rezervacije so oblikovane na račun vnaprej vračunanih stroškov oz. odhodkov in se zmanjšujejo zaradi koriščenja za namene, za katere so v skladu s predvidenim načrtom oblikovane.

Družba je v skladu z zakonskimi predpisi, kolektivno pogodbo in internim pravilnikom zavezana k plačilu jubilejnih nagrad zaposlencem ter odpravnin ob upokojitvi, za kar so oblikovane dolgoročne rezervacije v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za jubilejne nagrade in odpravnine, diskontirane na dan bilance stanja.

Družba oblikuje dolgoročne rezervacije tudi iz naslova dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov za odpravnine za tehnološke viške za delavce na cestninskih postajah, ki bodo nastali ob uvedbi novega sistema cestninjenja (pojasnjeno v točki II.4.1.13), in dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov za izplačila ob upokojitvi za zaposlene, ki v skladu z dogovorom med sindikati in družbo niso vključeni v pokojninski načrt kolektivnega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Družba izkazuje dolgoročne rezervacije na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov iz naslova pričakovanih izgub, ki nastanejo zaradi odškodninskih zahtevkov za tožbe, povezane z gradnjo in obnavljanjem avtocest, njihovim upravljanjem in vzdrževanjem, ter za tožbe delavcev iz delovnih razmerij. Rezervacije za obveznosti za tožbe družba oblikuje na podlagi ocene o verjetnem izidu tožb, in sicer takrat, ko je verjetnost za negativen izid spora za družbo več kot 50-odstotna.

Med dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami družba izkazuje dolgoročno odložene prihodke, ki bodo v obdobju, daljšem od enega leta, pokrili predvidene odhodke.

Med dolgoročno odloženimi prihodki vodi družba prejete namenske državne podpore za pridobitev osnovnih sredstev. Namenjene so za pokrivanje stroškov amortizacije tako nabavljenih osnovnih sredstev in se porabljajo s prenašanjem med poslovne prihodke.

Odloženi prihodki iz naslova državnih podpor se pripoznajo, ko so prejeti oz. ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bo družba odložene prihodke prejela in da bo izpolnila pogoje v zvezi z njimi. Odloženi prihodki, prejeti za kritje stroškov, se dosledno pripoznavaajo kot prihodki v obdobjih, v katerih nastajajo stroški, ki naj bi jih ti prihodki nadomestili. S sredstvi povezani odloženi prihodki se v izkazu poslovnega izida dosledno pripoznavaajo med drugimi prihodki iz poslovanja v dobi koristnosti posameznega sredstva.

Dolgoročno odloženi prihodki so oblikovani tudi za sredstva, prejeta od unovčenih garancij za odpravo napak, garancij za dobro izvedbo del in garancij za resnost ponudbe. Unovčeni zneski garancij služijo za pokrivanje stroškov namena unovčitve oziroma v primeru unovčitve garancij za dobro izvedbo del tudi za namen garancije za odpravo napak v garancijski dobi.

Družba izkazuje dolgoročno odložene prihodke v višini sofinancerskih deležev uporabnikov sistema ABC, to je vozil tretjega in četrtega cestninskega razreda. Odloženi prihodki se nanašajo na dana jamstva od prodaje elektronskih tablic. Na koncu obračunskega obdobja se oblikovani dolgoročno odloženi prihodki preračunajo tako, da je njihova vrednost enaka trenutni vrednosti izdatkov, ki so predvidoma potrebni za poravnavo obveznosti. Elektronska tablica sistema ABC ima enoletno garancijo, ki velja od dneva njenega prevzema. Njena življenjska doba je sedem let. Če uporabnik kupi in uporablja elektronsko tablico ter jo v času njene življenjske dobe nepoškodovano vrne, je upravičen do vračila sorazmernega deleža sofinanciranja glede na neamortizirano vrednost vrnjene elektronske tablice. Letna amortizacijska stopnja znaša 14,29 odstotka. Uveljavljanje vračila sorazmernega deleža sofinanciranja glede na neamortizirano vrednost elektronske tablice in vračila neizkoriščenega, dejansko vplačanega dobroimetja je možno na podlagi pisnega zahtevka uporabnika, v katerem mora biti navedena identifikacijska številka (ID), in vrnjene elektronske tablice ter potrdila o nakupu (oziroma plačilu sofinancerskega deleža).

Dolgoročne finančne obveznosti do bank

Med dolgoročnimi finančnimi obveznostmi do bank se izkazujejo dolgoročno prejeta posojila za nabavo osnovnih sredstev.

Dolgoročne finančne obveznosti, ki bodo zapadle v plačilo v letu dni po dnevu bilance stanja, se izkazujejo kot kratkoročne finančne obveznosti.

Dolgoročne finančne obveznosti se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev. Dolgovi, izraženi v tujih valutah, se ob nastanku preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Na koncu poslovnega leta se dolgoročne finančne obveznosti na osnovi prejetih tujih posojil prevrednotijo po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na zadnji dan poslovnega leta.

Plačila obresti od najetih dolgoročnih posojil za nabavo osnovnih sredstev povečujejo nabavno vrednost osnovnega sredstva, dokler je osnovno sredstvo, za katerega so bili krediti najeti, v pridobivanju. Po usposobitvi osnovnega sredstva plačila obresti od najetih posojil predstavljajo finančne odhodke.

Družba se zadolžuje v svojem imenu in za svoj račun. Vse obveznosti iz najetih posojil so zavarovane s poroštvom RS.

Dolgoročne obveznosti na podlagi obveznic

Dolgoročne obveznosti na podlagi izdanih obveznic se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev.

Plačila kuponov od izdanih obveznic povečujejo nabavno vrednost osnovnega sredstva, dokler je osnovno sredstvo, za katerega so bile obveznice izdane, v pridobivanju. Po usposobitvi osnovnega sredstva plačila kuponov od izdanih obveznic predstavljajo finančne odhodke.

Družba se zadolžuje v svojem imenu in za svoj račun. Vse obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom RS.

Dolgoročne poslovne obveznosti

Med dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi je izkazana obveznost iz naslova nadomestila za stavbno pravico. Na temelju Letne izvedbene pogodbe o izvajanju naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 se kratkoročni del dolgoročne obveznosti prenese na kratkoročne obveznosti.

V dolgoročnih poslovnih obveznostih so izkazane tudi obveznosti v višini stroškov sofinanciranja gradnje avtocest s strani lokalnih skupnosti in javnih podjetij za izgradnjo infrastrukture za potrebe teh sofinancerjev, kjer mora DARS d. d. po dokončanju grajene objekte prenesti na posamezne sofinancerje.

Kratkoročne finančne obveznosti

Kratkoročne finančne obveznosti za posojila za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev v upravljanju zajemajo:

- kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu;
- natečene obresti na dan 31. decembra 2014 in obračunane obresti na dan 31. decembra 2014 za najeta posojila in izdane obveznice za gradnjo in obnavljanje avtocest ter natečene obresti za izvedene finančne instrumente, sklenjene za zavarovanje bančnih posojil pred tveganjem spremembe obrestnih mer; in
- obveznosti za izvedene finančne instrumente.

Družba uporablja izvedene finančne instrumente za ščitenje denarnega toka za varovanje pred izpostavljenostjo obrestnim tveganjem.

Ob uvedbi varovanja pred tveganjem družba vodi formalne listine o razmerju varovanja pred tveganjem in o namenu ravnanja s tveganjem v podjetju ter o strategiji projekta varovanja pred tveganjem kot tudi o metodah, ki se uporabijo pri ocenjevanju učinkovitosti razmerja pri varovanju pred tveganjem. Družba ocenjuje varovanje pred tveganjem na ustaljen način in ob njegovi uvedbi, kadar se pričakuje zelo uspešno varovanje pred tveganjem pri doseganju pobotanih sprememb poštene vrednosti ali denarnih tokov, ki se pripisujejo varovanemu tveganju, in kadar dejanski rezultati vsakega posameznega varovanja dosegajo od 80 do 125 odstotkov. Pri varovanju pred tveganji denarnih tokov mora biti predvideni posel, ki je predmet varovanja, zelo verjeten in izpostavljen spremembam denarnih tokov, ki lahko odločilno vplivajo na poslovni izid.

Izpeljani finančni instrumenti se na začetku pripoznajo po pošteni vrednosti; stroški, povezani s poslom, se pripoznajo v poslovnem izidu, in sicer ob njihovem nastanku. Po začetnem pripoznanju se izpeljani finančni instrumenti merijo po pošteni vrednosti, pripadajoče spremembe pa se obravnavajo, kot je opisano v nadaljevanju.

Varovanje denarnega toka pred tveganji

Ko se izpeljani finančni instrument določi kot varovanje pred tveganjem v primeru izpostavljenosti spremenljivosti denarnih tokov, ki jih je mogoče pripisati posameznemu tveganju, povezanim s pripoznanim sredstvom ali obveznostjo ali zelo verjetnimi predvidenimi posli, ki lahko vplivajo na poslovni izid, se uspešen del sprememb v pošteni vrednosti izpeljanega finančnega instrumenta pripozna v drugem vseobsegajočem donosu obdobja in razkrije v rezervi za varovanje pred tveganjem oziroma postavki kapitala. Neuspešen del sprememb poštene vrednosti izpeljanega finančnega instrumenta se pripozna neposredno v poslovnem izidu.

Znesek, pripoznan v kapitalu, se prenese v poslovni izid za isto obdobje, v katerem pred tveganjem varovana postavka vpliva na poslovni izid. Družba predvidoma preneha obračunavati varovanje pred tveganjem, če instrument za varovanje pred tveganjem ne zadošča več sodilom za obračunavanje varovanja pred tveganjem, če se instrument za varovanje pred tveganjem proda, odpove ali izkoristi ali če družba prekliče označitev. Če predvidenega posla ni več pričakovati, se znesek v drugem vseobsegajočem donosu mora pripoznati neposredno v poslovnem izidu.

Kratkoročne poslovne obveznosti

Med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi se izkazujejo kratkoročne obveznosti do dobaviteljev, izvajalcev gradbenih del (vključno s pogodbeno zadržanimi zneski) in tretjih oseb; obveznosti iz naslova kupnin in odškodnin pri pridobivanju zemljišč; obveznosti do zaposlenih ter obveznosti do državnih institucij za davke in prispevke. Posebna vrsta kratkoročnih poslovnih dolgov so obveznosti do kupcev za dobljene predujme pa tudi za prejete kratkoročne varščine.

Kratkoročne poslovne obveznosti se ob začetnem pripoznanju izkazujejo z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da upniki zahtevajo njihovo plačilo. Obveznosti, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Kratkoročne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve zajemajo kratkoročno nezaračunane prihodke in kratkoročno odložene stroške, ki ob svojem nastanku ne bremenijo dejavnosti, s katero se družba ukvarja, in ne vplivajo na poslovni izid. Kot aktivne časovne razmejitve so med drugim izkazani odloženi stroški provizije prodajnim zastopnikom vinjet in odloženi stroški tiskanja vinjet, ki se pripoznajo v ustreznem deležu vsakokratnega pripoznanega zneska prihodkov od prodanih vinjet.

Pasivne kratkoročne časovne razmejitve zajemajo vnaprej vračunane stroške in kratkoročno odložene prihodke. Vnaprej vračunani stroški so stroški, ki bremenijo poslovni izid tekočega poslovnega leta. Obveznost za plačilo se pričakuje v naslednjem obračunskem obdobju. Kot vnaprej vračunane stroške družba izkazuje tudi stroške za poslovno uspešnost uprave in vodilnih delavcev.

Kratkoročno odloženi prihodki nastanejo, če še niso opravljene sicer že zaračunane ali celo plačane storitve. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani za prihodke od prodaje cestnine v obliki dobroimetja, naloženega na elektronske cestninske medije (elektronske tablice sistema ABC, kartice DARS in kartice DARS Transporter), ki so bili zaračunani in plačani v letu 2014, a jim ne sledijo cestninski prehodi v tem letu. Prihodki bodo odloženi, dokler uporabniki storitev ne bodo opravili cestninskega prehoda. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani tudi za v letu 2014 zaračunane letne vinjete, ki bodo veljale v letu 2015, in polletne enosledne vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2015 (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2015 pa od 1. decembra 2014 do 31. januarja 2016).

Prihodki

Prihodki se pripoznajo, če je povečanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano s povečanjem sredstva ali z zmanjšanjem dolga in je povečanje mogoče zanesljivo izmeriti. Prihodki se pripoznajo, ko se upravičeno pričakuje, da bodo vodili do prejemkov, če slednji niso uresničeni že ob nastanku prihodkov. Delijo se na poslovne, finančne in druge prihodke.

Poslovni prihodki vključujejo:

- prihodke od cestnine,
- prihodke od zakupnin za oddajo površin za spremljajoče dejavnosti v zakup,
- prihodke od zapor in povračil za izredne prevoze,

- prihodke od služnosti za napeljevanje objektov in naprav javnega pomena ob avtocesti,
- prihodke od telekomunikacij,
- prihodke po pogodbi o izvajanju naročila,
- druge poslovne prihodke,
- usredstvene lastne proizvode in lastne storitve.

Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve se nanašajo na usredstvene lastne storitve, izvedene na avtocestah (investicijska vlaganja, vlaganja v povečanje prometne varnosti na avtocestah). Nabavna vrednost v družbi izdelanega sredstva zajema stroške materiala, neposredne stroške dela in ostale stroške, ki jih je mogoče neposredno pripisati usposobitvi sredstva za nameravano uporabo.

Finančni prihodki so prihodki iz naslova obresti in pozitivnih tečajnih razlik. Finančni prihodki se pripoznajo, če ne obstaja utemeljen dvom o njihovi velikosti in plačljivosti. Obresti se obračunavajo v sorazmerju s pretečenim obdobjem ter glede na neodplačni del glavnice in veljavno obrestno mero.

Druge prihodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovnem letu povečujejo poslovni izid (prejete odškodnine, nagrade za zaposlovanje invalidov nad predpisano kvoto ipd.).

Odhodki

Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstev ali povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti. Odhodki se delijo na poslovne, finančne in druge odhodke.

Poslovni odhodki se pripoznajo, ko je porabljen material oz. opravljena storitev, in sicer v obdobju, na katerega se nanašajo. Poslovni odhodki DARS d. d. zajemajo odhodke, povezane z gradnjo, obnavljanjem ter upravljanjem in vzdrževanjem avtocest, ter so sestavljeni iz:

- stroškov materiala in nabavne vrednosti prodanega blaga,
- stroškov storitev,
- stroškov dela,
- odpisov vrednosti (razkritja, povezana z obračunom amortizacije, so prikazana v sklopu razkritij neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev),
- drugih poslovnih odhodkov.

Finančni odhodki so odhodki iz naslova obresti iz prejetih posojil in izdanih obveznic, odhodki iz izvedenih finančnih instrumentov za varovanje pred finančnimi tveganji, negativnih tečajnih razlik, zamudnih obresti in oslabitve finančnih naložb. Finančni odhodki se pripoznajo po obračunu, in to ne glede na plačila, ki so povezana z njimi.

Druge odhodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovnem letu zmanjšujejo poslovni izid. Med drugimi poslovnimi odhodki družba evidentira:

- plačilo odškodnin po sodbah,
- povračila stroškov revizijskih postopkov,
- ostale denarne kazni.

Davek od dohodka pravnih oseb in odloženi davek

Davek od dohodka je obračunan po Zakonu o davku od dohodka pravnih oseb. Davek od dohodka za leto 2014 je obračunan po 17-odstotni stopnji na obdavčljivi dobiček, ki ga je ustvarilo podjetje v davčnem obdobju.

Odloženi davek je namenjen pokrivanju začasne razlike, ki nastane med davčno vrednostjo sredstev in obveznosti ter njihovo knjigovodsko vrednostjo, in se izračunava z metodo obveznosti po trenutno veljavnih davčnih stopnjah.

Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je sestavljen po posredni metodi (različica II) iz podatkov iz bilance stanja na dan 31. decembra 2013 in 31. decembra 2014, iz podatkov izkaza poslovnega izida za leto 2014 ter iz dodatnih podatkov, ki so potrebni za prilagoditev pritokov in odtokov.

Izkaz denarnih tokov sestavljajo denarni tokovi pri poslovanju, naložbenju in financiranju.

II.4. Pojasnila k računovodskim izkazom

II.4.1 Pojasnila k bilanci stanja

II.4.1.1 Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Kot neopredmetena sredstva vodi družba računalniške programe in stavbno pravico.

Pregled gibanja neopredmetenih sredstev v letu 2014

V EUR (brez centov)	Neopredmetena osnovna sredstva v gradnji	Računalniški programi	Stavbna pravica	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2013	15.600	7.411.631	190.810.787	198.238.018
Nabave	480.475	0	0	480.475
Aktiviranje	-473.005	473.005	0	0
Stanje na dan 31. 12. 2014	23.070	7.884.636	190.810.787	198.718.493
Popravek vrednosti				
Stanje na dan 31. 12. 2013	0	6.538.225	6.218.534	12.756.759
Amortizacija	0	481.064	3.927.495	4.408.559
Stanje na dan 31. 12. 2014	0	7.019.289	10.146.029	17.165.318
Sedanja vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2013	15.600	873.406	184.592.253	185.481.259
Stanje na dan 31. 12. 2014	23.070	865.347	180.664.758	181.553.175

Pregled gibanja neopredmetenih sredstev v letu 2013

V EUR (brez centov)	Neopredmetena osnovna sredstva v gradnji	Računalniški programi	Stavbna pravica	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2012	0	6.794.246	190.810.787	197.605.033
Nabave	632.985	0	0	632.985
Aktiviranje	-617.385	617.385	0	0
Stanje na dan 31. 12. 2013	15.600	7.411.631	190.810.787	198.238.018
Popravek vrednosti				
Stanje na dan 31. 12. 2012	0	5.915.510	2.291.039	8.206.549
Amortizacija	0	622.715	3.927.495	4.550.210
Stanje na dan 31. 12. 2013	0	6.538.225	6.218.534	12.756.759
Sedanja vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2012	0	878.736	188.519.748	189.398.484
Stanje na dan 31. 12. 2013	15.600	873.406	184.592.253	185.481.259

Večje nabave neopredmetenih dolgoročnih sredstev v letu 2014:

- nadgradnja projektnega informacijskega sistema DARS d. d. v vrednosti 72.275 evrov,
- nadgradnja programske opreme cestninskega sistema v vrednosti 136.598 evrov,
- nadgradnja programske opreme za nadzor in prodajo vinjet v vrednosti 23.346 evrov,
- nadgradnja programske opreme za sistemsko podporo na infrastrukturi PIS v vrednosti 3.500 evrov,
- nadgradnja programske opreme banke cestnih podatkov v vrednosti 45.130 evrov,
- nadgradnja sistema za elektronsko upravljanje in arhiviranje dokumentov v vrednosti 104.913 evrov,
- nadgradnje informacijske podpore za spremljanje in obveščanje o stanju prometa KAŽIPOT II v vrednosti 42.295 evrov,
- nadgradnja programske opreme NAVISION v vrednosti 41.649 evrov in
- nadgradnja aplikacije GIS v vrednosti 3.300 evrov.

Neopredmetena dolgoročna sredstva DARS d. d. na dan 31. decembra 2014 niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti in ne izkazujejo znakov slabitev, saj gre večinoma za novonabavljena neopredmetena osnovna sredstva.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist DARS d. d. na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Z Zakonom o uravnoteženju javnih financ je stavbna pravica postala odplačna in se zanjo plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1.

Stavbna pravica ima končno dobo koristnosti in jo amortiziramo v dobi koristnosti, to je v obdobju, za katero je ustanovljena. Doba koristnosti stavbne pravice je doba, v kateri jo ima družba pravico izrabljati.

II.4.1.2 Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo zemljišča, zgradbe, opremo ter opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi.

Zemljišča predstavljajo zemljišča vzdrževalnih avtocestnih baz, poslovnih in stanovanjskih stavb, počivališč in viškov ob avtocesti.

Zgradbe so sestavljene iz avtocest (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, cestna infrastruktura – drugi upravljavci) in ostalih zgradb (avtocestne baze, cestninske postaje, poslovna stavba v Celju, počitniške enote, stanovanja).

Slovenski računovodski standardi ne določajo podrobno, kateri stroški sestavljajo nabavno vrednost spodnjega ustroja avtoceste, zato je to opredelitev sprejela družba sama. Razmejitev stroškov, ki sestavljajo nabavno vrednost spodnjega in zgornjega ustroja avtoceste, je prikazana v tabeli amortizacijskih stopenj.

Oprema predstavlja premično opremo, namenjeno za opravljanje dejavnosti upravljanja, vzdrževanja in pobiranja cestnine.

Če je nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva velika, jo družba v skladu s SRS 1 in SRS 13 razdeli na pomembnejše sestavne dele takega osnovnega sredstva. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe, pomembne v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega sredstva, se obravnava vsak del posebej.

Večje nabave in aktiviranje opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2014:

- vlaganja v avtoceste in ostale zgradbe v vrednosti 25.282.661 evrov,
- nabava delovnih strojev, naprav in priključkov v vrednosti 2.293.333 evrov,
- nabava delovnih, tovornih in priklopnih vozil v vrednosti 2.039.159 evrov,
- nadgradnja sistema za cestninjenje v vrednosti 41.133 evrov,
- nabava pisarniškega pohištva ter ostale biroopreme v vrednosti 82.318 evrov,
- nabava računalniške opreme v vrednosti 218.977 evrov in
- nabava osebnih in kombiniranih vozil v vrednosti 233.935 evrov.

Opredmetena osnovna sredstva DARS d. d. na dan 31. decembra 2014 niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti. Krediti in izdane obveznice za financiranje opredmetenih osnovnih sredstev DARS d. d. so zavarovani s poroštvom RS.

Pregled gibanja opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2014

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Avtoceste (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, cestna infrastruktura – drugi upravljavci)	Zgradbe (baze, CP, poslovna stavba v Celju, počitniške eno- te, stanovanja ...)	Oprema in drobni inventar	Opredmetena osnovna sred- stva v gradnji	Skupaj
Nabavna vrednost						
Stanje na dan 31. decembra 2013	31.827.375	5.332.406.179	75.604.146	115.328.952	166.679.380	5.721.846.032
Nabave v letu 2014	0	0	0	0	80.392.265	80.392.265
Premiki med postavkami	0	0	0	0	0	0
Aktiviranje	0	24.784.577	498.084	4.912.920	-30.195.582	0
Izločitve v letu 2014 (odtuitve, odpisi)	0	0	0	-2.964.717	-20.350	-2.985.067
Stanje na dan 31. decembra 2014	31.827.375	5.357.190.756	76.102.230	117.277.156	216.855.714	5.799.253.231
Popravek vrednosti						
Stanje na dan 31. decembra 2013	0	396.720.804	7.399.412	96.635.593	0	500.755.809
Premiki med postavkami	0	0	0	0	0	0
Amortizacija v letu 2014	0	134.783.695	2.285.971	5.406.839	0	142.476.505
Izločitve v letu 2014 (odtuitve, odpisi)	0	0	0	-2.941.565	0	-2.941.565
Stanje na dan 31. decembra 2014	0	531.504.499	9.685.383	99.100.868	0	640.290.750
Sedanja vrednost						
Stanje na dan 31. decembra 2013	31.827.375	4.935.685.375	68.204.734	18.693.359	166.679.380	5.221.090.223
Stanje na dan 31. decembra 2014	31.827.375	4.825.686.257	66.416.848	18.176.288	216.855.714	5.158.962.481

Pregled gibanja opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2013

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Avtoceste (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, cestna infrastruktura – drugi upravljavci)	Zgradbe (baze, CP, poslovna stavba v Celju, počitniške eno- te, stanovanja ...)	Oprema in drobni inventar	Opredmetena osnovna sred- stva v gradnji	Skupaj
Nabavna vrednost						
Stanje na dan 31. decembra 2012	31.849.769	5.312.404.958	72.723.887	99.209.831	164.406.077	5.680.594.522
Nabave v letu 2013	0	0	0	0	41.926.346	41.926.346
Premiki med postavkami	0	-15.748.134	0	15.748.134	0	0
Aktiviranje	0	35.751.395	3.149.760	751.888	-39.653.043	0
Izločitve v letu 2013 (odtujitve, odpisi)	-22.394	-2.040	-269.501	-380.901	0	-674.837
Stanje na dan 31. decembra 2013	31.827.375	5.332.406.179	75.604.146	115.328.952	166.679.380	5.721.846.032
Popravek vrednosti						
Stanje na dan 31. decembra 2012	0	264.947.761	5.313.748	87.857.455	0	358.118.964
Premiki med postavkami	0	-1.889.154	0	1.889.154	0	0
Amortizacija v letu 2013	0	133.662.197	2.231.793	7.268.875	0	143.162.866
Izločitve v letu 2013 (odtujitve, odpisi)	0	0	-146.130	-379.891	0	-526.021
Stanje na dan 31. decembra 2013	0	396.720.804	7.399.412	96.635.593	0	500.755.809
Sedanja vrednost						
Stanje na dan 31. decembra 2012	31.849.769	5.047.457.197	67.410.149	11.352.376	164.406.077	5.322.475.559
Stanje na dan 31. decembra 2013	31.827.375	4.935.685.375	68.204.734	18.693.359	166.679.380	5.221.090.224

II.4.1.3 Dolgoročne finančne naložbe

Med dolgoročne finančne naložbe DARS d. d. se šteje 0,04-odstotni delež v družbi Slovenska cestna podjetja d. o. o. v vrednosti 964 evrov, ki se v letu 2013 ni spreminjal, in 100 odstotni delež v letu 2013 ustanovljene hčerinske družbe DELKOM d. o. o., Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje, v vrednosti 200.000 evrov.

Družba ne sestavlja konsolidiranega letnega poročila, ker to ni pomembno za resničen in pošten prikaz finančnega položaja, poslovnega izida, denarnih tokov in gibanja kapitala. Družba DELKOM d. o. o. je v letu 2014 ustvarila 71.248 evrov čistega dobička in ima 553.687 evrov sredstev. Knjigovodska vrednost kapitala družbe DELKOM d. o. o. znaša 281.521 evrov. Vrednost sredstev družbe DELKOM d. o. o. v sredstvih DARS d. d. znaša 0,01 odstotka.

II.4.1.4 Druge dolgoročne poslovne terjatve

Druge dolgoročne poslovne terjatve v višini 30.754 evrov se nanašajo na prenos potrjenega deleža terjatev iz naslova potrditve prisilne poravnave do družbe T-2 d. o. o. na dolgoročne obveznosti.

II.4.1.5 Odložene terjatve za davek

Pregled gibanja odloženih terjatev za davek v letu 2014

V EUR (brez centov)	31. 12. 2014	Spremembe v letu 2014	31. 12. 2013
Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	244.512	1.732	242.780
Rezervacije za tehnološke viške	47.668	9.457	38.210
Rezervacije za tožbene zahtevke	1.441.028	-12.216	1.453.244
Rezervacije za elektronske tablice	16.429	-6.501	22.930
Varovanje denarnega toka iz naslova obrestnih zamenjav	1.003.703	1.003.703	0
Popravek vrednosti terjatev	2.710.890	-6.495	2.717.385
Osnovna sredstva	78.889	50.189	28.700
Skupaj	5.543.119	1.039.869	4.503.250

Terjatve za odloženi davek se pripoznajo za zneske davka od dobička, ki bodo povrnjeni v prihodnjih obdobjih in se neposredno pripoznajo v kapitalu.

II.4.1.6 Sredstva za prodajo

Med kratkoročnimi sredstvi so evidentirana opredmetena osnovna sredstva v vrednosti 184.615 evrov, ki so namenjena prodaji. Ta sredstva se v celoti nanašajo na nepremičnine.

II.4.1.7 Zaloge materiala

Med zalogami materiala so evidentirane zaloge materiala, nadomestnih delov, drobnega inventarja in embalaže. Zaloge materiala so se v primerjavi s stanjem na dan 31. decembra 2013 povečale za 24 odstotkov. V strukturi zalog predstavljajo največji, 86-odstotni delež, zaloge materiala, v okviru teh pa zaloge posipnih materialov (48 odstotkov) in zaloge vinjet z letnico 2015 (devet odstotkov).

V EUR (brez centov)	31. 12. 2014	Delež	31. 12. 2013	Indeks
Material	2.899.994	86 %	2.379.785	122
Nadomestni deli	175.591	5 %	157.920	111
Drobni inventar in embalaža	310.724	9 %	203.808	152
Skupaj	3.386.309	100 %	2.741.513	124

Prodaja vinjet za osebna in motorna vozila z letnico 2014 se je končala 30. novembra 2014. V skladu s SRS 4.41 se je zaloga neprodanih vinjet z letnico 2014 s 30. novembrom 2014 odpisala v breme prevrednotovalnih poslovnih odhodkov v višini 126.826 evrov, kar predstavlja znesek nabavne vrednosti vinjet.

Pri letnem popisu zalog materiala in zalog drobnega inventarja sta bila ugotovljena primanjkljaj v višini 12.237 evrov in višek v višini 163.082 evrov.

Zaloge DARS d. d. na dan 31. decembra 2014 niso bile zastavljene kot jamstvo za obveznosti. Knjigovodska vrednost zalog ne presega iztržljive vrednosti. Zaloge DARS d. d. predstavljajo tekoče zaloge.

Zaloge ne izkazujejo znakov slabitev, zato slabitve niso bile izvedene.

II.4.1.8 Kratkoročne finančne naložbe do drugih

Kratkoročne finančne naložbe do drugih na dan 31. decembra 2014 v višini 163.790.817 evrov vključujejo:

- kratkoročne depozite pri bankah v višini 153.600.000 evrov, s povprečno ročnostjo 147 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 0,81 odstotka, in
- kratkoročna depozita pri dveh bankah, vezana čez noč, v skupni višini 10.190.817 evrov, z obrestnima merama 0,35 odstotka in 0,30 odstotka.

Kratkoročne finančne naložbe niso izpostavljene kreditnemu tveganju oziroma obstaja le minimalno tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila obveznosti, saj družba likvidnostne presežke sredstev vlaga v depozite bank s sedežem v RS.

II.4.1.9 Kratkoročne poslovne terjatve

V EUR (brez centov)	31. 12. 2014	Delež	31. 12. 2013	Indeks
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev:	11.962.750	30 %	12.758.917	94
- terjatve za cestnino	11.376.475	28 %	11.554.833	98
- terjatve za povračila za spremljajoče dejavnosti ob avtocesti	206.789	1 %	326.109	63
- kupci za zapore	370.192	1 %	339.686	109
- kratkoročne terjatve do odvisne družbe DELKOM d.o.o.	231.084	1 %	32.992	700
- druge kratkoročne terjatve	1.267.375	3 %	2.033.499	62
- popravek vrednosti kratkoročnih terjatev do kupcev	-1.489.165	-4 %	-1.528.202	0
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih:	28.355.722	70 %	23.705.077	120
- za dane predujme za obratna sredstva	120.781	0 %	12.387	975
- kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	37.694.860	93 %	36.386.668	104
- popravek vrednosti kratkoročnih terjatev za tuj račun	-14.434.530	-36 %	-14.434.530	100
- kratkoročne terjatve povezane s finančnimi prihodki	365.198	1 %	222.173	164
- popravek vrednosti kratkoročnih terjatev, povezanih s finančnimi prihodki	-22.718	0 %	-21.887	104
- terjatve za vstopni DDV	403.975	1 %	768.077	53
- druge kratkoročne terjatve do državnih institucij	3.820.943	9 %	152.299	2.509
- ostale kratkoročne terjatve	407.214	1 %	619.889	66
Skupaj	40.318.472	100 %	36.463.994	111

Večinski delež kratkoročnih poslovnih terjatev predstavljajo terjatve do RS v skupni višini 20.358.412 evrov, ki se nanašajo na poslovanje za tuj račun za posle iz 4. člena ZDARS-1 v višini 19.556.694 evrov in nadomestilo po pogodbi o izvajanju naročila v višini 801.718 evrov, in terjatve do domačih komisionarjev ter tujih prodajnih zastopnikov v višini 18.098.083 evrov. Terjatve do kupcev iz naslova cestnine predstavljajo 24 odstotkov vseh kratkoročnih poslovnih terjatev, preostanek pa so druge kratkoročne terjatve.

Na podlagi 4. člena ZDARS-1 DARS d. d. opravlja posle v imenu države in za njen račun. Te posle v poslovnih knjigah izkazuje kot posle za tuj račun. Gre za naloge prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest, ki jih družba opravlja skladno s pogodbo o izvajanju naročila. Za opravljene posle DARS d. d. evidentira terjatve do RS. Sredstva za te posle se v skladu z 10. členom ZDARS-1 zagotavljajo v proračunu RS.

Razčlenitev kratkoročnih poslovnih terjatev do kupcev po zapadlosti

V EUR (brez centov)	Nezapadle	Do 60 dni	Nad 60 dni	Skupaj
Kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	20.224.359	3.035.970	14.434.530	37.694.860
Oblikovani popravki vrednosti terjatev iz poslovanja za tuj račun	0	0	-14.434.530	-14.434.530
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	11.631.080	169.402	1.651.433	13.451.915
Oblikovani popravki vrednosti poslovnih terjatev do kupcev	0	0	-1.489.165	-1.489.165

Terjatve DARS d. d. na dan 31. decembra 2014 niso bile zastavljene kot jamstvo za obveznosti. Kratkoročne poslovne terjatve DARS d. d. niso zavarovane in predstavljajo tekoče terjatve družbe.

V letu 2014 je družba oblikovala popravek vrednosti kratkoročnih poslovnih terjatev v višini 145.295 evrov.

Na dan 31. decembra 2014 je imela družba oblikovan popravek vrednosti kratkoročnih terjatev do RS v višini:

- 14.434.530 evrov iz naslova terjatev do RS iz poslovanja za tuj račun za posle iz 4. člena ZDARS-1, izvedene leta 2010, in
- 801.718 evrov iz naslova terjatev za nadomestilo po pogodbi o izvajanju naročila za leto 2010.

Družba je sicer tudi 31. decembra 2014 menila, da je upravičena do navedenih terjatev, vendar pa je, ker država teh terjatev ne priznava ter glede na njihovo zapadlost, iz previdnosti že leta 2011 oblikovala popravek vrednosti v celotni višini terjatev.

II.4.1.10 Denarna sredstva

V EUR (brez centov)	31. 12. 2014	Delež	31. 12. 2013	Indeks
Denarna sredstva v bankah	611.182	38 %	371.214	165
Denarna sredstva v blagajni	1.730	0 %	1.807	96
Denarna sredstva v blagajnah na cestninskih postajah	350.750	22 %	348.540	101
Denar na poti	630.796	40 %	477.653	132
Denarna sredstva skupaj	1.594.457	100 %	1.199.214	133

Postavka denar na poti predstavlja denar od pobrane cestnine, ki še ni bil položen na transakcijski račun DARS d. d. Po opravljenem letnem popisu stanja denarja od pobrane cestnine na poti na dan 30. novembra 2014 je družba uskladila izkazano stanje v poslovnih knjigah z dejanskim stanjem.

II.4.1.11 Kratkoročne aktivne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve v višini 1.074.076 evrov se nanašajo na kratkoročno odložene stroške, ki bodo bremenili poslovni izid v prihodnjih obračunskih obdobjih, in kratkoročno nezaračunane prihodke.

Kratkoročno odloženi stroški v skupni višini 678.876 evrov med drugim vključujejo kratkoročno odložene stroške za provizijo prodajnim zastopnikom od prodanih vinjet v višini 322.679 evrov in kratkoročno odložene stroške za najem Microsoftove licenčne programske opreme v višini 233.699 evrov.

Kratkoročno nezaračunani prihodki se med drugim v višini 108.361 evrov nanašajo na prihodke za opravljene naloge po 4. členu ZDARS-1 za mesece september, oktober, november in december leta 2014, ki jih ni bilo mogoče zaračunati RS.

II.4.1.12 Kapital

Gibanje kapitala je prikazano v Izkazu gibanja kapitala za obdobje od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2014, iz katerega so razvidni tudi razlogi za vsako spremembo posameznih postavk kapitala.

Kapital odraža lastniško financiranje družbe in je z vidika družbe njena obveznost do lastnikov. Opremljen je ne samo z zneski, ki so jih lastniki vložili v družbo, temveč tudi z zneski, ki so nastali pri poslovanju družbe.

Osnovni kapital družbe znaša 2.319.866.345 evrov in je razdeljen med 55.592.292 navadnih imenskih kosovnih delnic, katerih lastnik je RS. Knjigovodska vrednost delnice je na dan 31. decembra 2014 znašala 45,53 evra. Izračunana je kot razmerje med celotno vrednostjo kapitala in številom delnic.

Delnice dajejo lastniku polno pravico do udeležbe pri upravljanju družbe, pravico do dela dobička (dividende) ter pravico do ustreznega dela preostalega premoženja ob likvidaciji ali stečaju družbe.

Ob pripravi računovodskih izkazov so se skladno z ZGD-1 oblikovale zakonske rezerve v višini 3.517.709 evrov, statutarne rezerve v višini 16.709.116 evrov in na podlagi odločitve poslovodstva družbe tudi druge rezerve iz dobička v višini 25.063.673 evrov.

Presežek iz prevrednotenja v višini 5.008.889 evrov se nanaša na:

- presežek iz prevrednotenja za aktuarske primanjkljaje in presežke
Kot aktuarski presežek ali primanjkljaj se izkazujejo spremembe sedanje vrednosti obveznosti do zaposlencev zaradi sprememb v aktuarskih predpostavkah. Konec leta 2014 je presežek iz prevrednotenja znašal 108.455 evrov.
- presežek iz prevrednotenja za izvedene finančne instrumente
Presežek iz prevrednotenja za izvedene finančne instrumente vključuje spremembe vrednosti izvedenih finančnih instrumentov, ki se uporabljajo za namene ščitenje denarnega toka, in je razviden iz izkaza vseobsegajočega donosa ter konec leta 2014 znaša 4.900.434 evrov. Izvedeni finančni instrumenti so podrobneje razkriti pri usmeritvah in pojasnilih Kratkoročnih finančnih obveznosti.

Čisti poslovni izid po preračunu na podlagi rasti cen življenjskih potrebščin

V EUR (brez centov)	Odstotek rasti	Znesek kapitala	Izračunani učinek	Zmanjšani poslovni izid
Kapital – vse postavke, razen dobička tekočega leta	0,20 %	2.460.924.208	4.921.848	65.432.323

II.4.1.13 Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev

Rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine so oblikovane na podlagi zakonskih predpisov, kolektivne pogodbe in internih aktov, iz katerih izhaja zaveza k plačilu jubilejnih nagrad in odpravnin ob upokojitvi zaposlenim. Rezervacije so oblikovane na podlagi aktuarskega izračuna, ki ga pripravi pooblaščen aktuar. Ob zaključku vsakega poslovnega leta se preveri višino oblikovanih rezervacij in se jih ustrezno poveča ali zmanjša. Aktuarski izračun na dan 31. decembra 2014 se je opravil za vsakega zaposlenega, tako da so se upoštevali

stroški odpravnine ob upokojitvi in stroški vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Pri aktuarskem izračunu so bile upoštevane sledeče predpostavke:

- nominalna dolgoročna obrestna mera se v skladu z določili standarda MRS 19 ocenjuje v višini 2,15 odstotka glede na povprečno dospelje v družbi, ki znaša 16,7 leta;
- pričakovana dolgoročna rast višine jubilejnih nagrad in neobdavčljivih zneskov v izračunu v višini pričakovane dolgoročne inflacije, ki znaša dva odstotka letno;
- fluktuacija zaposlenih, ki je odvisna predvsem od njihove starosti;
- pričakovana smrtnost delavcev v skladu s tablicami smrtnosti za Slovenijo za obdobje 2000–2002, ločena po spolih;
- prihodnja dolgoročna nominalna rast plač v višini dveh odstotkov letno.

V letu 2006 je družba začela izvajati pokojninski načrt dodatnega kolektivnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja. V skladu s pogodbo med družbo in sindikati so imeli možnost vstopa v zavarovanje vsi zaposleni družbe, razen tistih, ki so 31. decembra 2006 izpolnjevali starostni pogoji, tj. dopoljenih 50 let za ženske in dopoljenih 55 let za moške. Tem zaposlenim delodajalec ob upokojitvi izplača enkratni znesek v višini neobrestovanih premij, ki bi jih v skladu s pokojninsko shemo vplačal v korist zaposlenega, če bi bil slednji vključen v pokojninski načrt. V ta namen je družba oblikovala dolgoročne rezervacije.

V preteklih letih je družba oblikovala dolgoročne rezervacije na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov iz delovnih razmerij, ki bi nastali kot posledica prehoda na ECS v PPT. Končna vizija in cilj cestninskega sistema v RS je elektronski sistem cestninjenja, pri katerem uporabnik avtoceste plačuje stroške uporabe avtoceste po načelu prevožene poti. Vlada RS je 26. novembra 2009 sprejela Akcijski načrt za uvedbo ECS v PPT. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je junija 2012 DARS d. d. naložilo nalogo, da izvede vse potrebne aktivnosti, na osnovi katerih naj bi v prihodnjih letih prešli na ECS v PPT za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kg. Na dan 31. decembra 2014 je družba ponovno ocenila višino potrebnih dolgoročnih rezervacij iz naslova prestrukturiranja področja cestninjenja ter na podlagi programa prestrukturiranja sprejela sklep o uskladitvi oblikovanih dolgoročnih rezervacij za odpravnine za presežne delavce z oceno pričakovanih stroškov.

Družba oblikuje tudi dolgoročne odložene prihodke v višini sofinancerskih deležev uporabnikov sistema ABC, to je vozil tretjega in četrtega cestninskega razreda. Odloženi prihodki se nanašajo na dana jamstva od prodaje elektronskih tablic. Na koncu obračunskega obdobja se oblikovani dolgoročno odloženi prihodki preračunajo tako, da je njihova vrednost enaka trenutni vrednosti izdatkov, ki so po predvidevanjih potrebni za poravnavo obveznosti. Elektronska tablica sistema ABC ima enoletno garancijo, ki velja od dneva njenega prevzema. Njena življenjska doba je sedem let. Če uporabnik kupi in uporablja elektronsko tablico ter jo v času njene življenjske dobe vrne nepoškodovano, je upravičen do vračila sorazmernega deleža sofinanciranja glede na njeno neamortizirano vrednost. Letna amortizacijska stopnja znaša 14,29 odstotka. Uveljavljanje vračila sorazmernega deleža sofinanciranja glede na neamortizirano vrednost elektronske tablice in vračila neizkoriščenega dejansko vplačanega dobroimetja je možno na podlagi pisnega zahtevka uporabnika z obvezno navedbo identifikacijske številke (ID) in vračila elektronske tablice ter potrdila o nakupu (oziroma plačilu sofinancerskega deleža).

Družba je v letu 2014 oblikovala dolgoročno odložene prihodke za sredstva EU, prejeta za pripravo prostorske in projektne dokumentacije ter graditev avtocest oz. s tem povezane naloge (izboljšanje prometne varnosti – graditev sistemov nadzora in vodenja prometa). Ta sredstva je prejela v okviru kohezijskega sklada EU, projektov TEMPO-CONNECT, projektov TEN T in programa EasyWay.

Družba je v letu 2014 oblikovala dolgoročno odložene prihodke za sredstva, prejeta od unovčenih garancij za odpravo napak, garancij za dobro izvedbo del in garancij za resnost ponudbe. Unovčeni zneski garancij služijo za pokrivanje stroškov namena unovčitve oz. v primeru unovčitve garancij za dobro izvedbo del tudi za namen garancije za odpravo napak v garancijski dobi.

Gibanje rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev v letu 2014

V EUR (brez centov)	Stanje na dan 31. 12. 2013	Poraba v letu 2014	Odprava v letu 2014	Dodatno oblikovanje v letu 2014	Stanje na dan 31. 12. 2014
Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	1.405.121	42.246	0	289.403	1.652.278
Rezervacije za jubilejne nagrade za zaposlene	707.013	95.221	0	140.826	752.618
Rezervacije za prostovoljno pokojninsko zavarovanje	65.736	7.172	86	8.892	67.370
Rezervacije za tožbene zahteve iz vzdrževanja in upravljanja avtocest	13.320	0	2.732	466	11.054
Rezervacije za tožbene zahteve iz delovnih razmerij	15.000	15.000	0	203.791	203.791
Rezervacije za tožbene zahteve s področja gradnje in obnov	19.037.029	31.094	272.566	5.002.925	23.736.294
Rezervacije za odpravnine ob spremembi sistema cestninjenja	422.077	0	0	111.264	533.341
Amortizacija počitniških kapacitet in stanovanja	186.649	7.424	0	0	179.225
Oprema – brezplačna pridobitev	796	808	0	666	654
Vračilo elektronskih tablic	269.765	3.295	73.185	0	193.285
Zakup optičnih vlaken	441.616	49.695	0	0	391.921
Unovčene garancije	12.984.166	3.526.545	0	313.102	9.770.724
Prejete državne podpore	66.197.263	2.541.621	0	14.426.625	78.082.267
Skupaj	101.745.551	6.320.120	348.569	20.497.960	115.574.823

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve so oblikovane za sledeče namene:

- Na podlagi aktuarskega izračuna so bile na dan 31. decembra 2014 oblikovane rezervacije za jubilejne nagrade v višini 752.618 evrov in rezervacije za odpravnine ob upokojitvi v višini 1.652.278 evrov.
- Na dan 31. decembra 2014 so bile za izplačila ob upokojitvi za zaposlene, ki v skladu z dogovorom med sindikati in družbo niso vključeni v pokojninski načrt dodatnega kolektivnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja, oblikovane rezervacije v višini 67.370 evrov.
- Družba izkazuje rezervacije v višini 11.054 evrov na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov iz naslova pričakovanih izgub zaradi odškodninskih zahtevkov za tožbe, povezane z upravljanjem in vzdrževanjem avtocest, in v višini 23.736.294 evrov za tožbe v zvezi s tožbenimi zahtevki s področja gradnje in obnov ter v višini 203.791 evrov za tožbene zahteve iz delovnih razmerij.
- V letih 2005–2007 so bile oblikovane rezervacije v breme dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov za dokup zavarovalne dobe delavcem in odpravnine za tehnološke viške delavcem, ki bi nastali ob uvedbi ECS v PPT. Vlada RS je 26. novembra 2009 sprejela Akcijski načrt za uvedbo ECS v PPT. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je junija 2012 naložilo nalogo DARS d. d., da izvede vse potrebne aktivnosti, na osnovi katerih naj bi v prihodnjih letih prešel na ECS v PPT za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov. Na dan 31. decembra 2014 je družba ponovno ocenila višino potrebnih dolgoročnih rezervacij iz naslova predvidenih stroškov prestrukturiranja področja za izvedbo cestninjenja in ima na podlagi programa prestrukturiranja oblikovane rezervacije za odpravnine za presežne delavce v višini 533.341 evrov.

- V preteklih letih so bile oblikovane dolgoročne pasivne časovne razmejitev iz donacij v višini nabavne vrednosti počitniških objektov in stanovanj, ki služijo pokrivanju stroškov amortizacije počitniških objektov z opremo in stanovanj v celotni življenjski dobi. Leta 2014 so se te rezervacije zmanjšale za stroške amortizacije v višini 7.424 evrov.
- Za poravnavo potencialnih obveznosti vračila kupnine kupcem iz naslova prodanih elektronskih tablic ob njihovem morebitnem vračilu so bili 31. decembra 2014 oblikovani dolgoročno odloženi prihodki v višini 193.285 evrov (kupci lahko elektronsko tablico vrnejo v sedmih letih od dneva nakupa).
- Med dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami podjetje izkazuje dolgoročno razmejeni prihodek iz naslova vnaprej plačanega zakupa optičnih vlaken s strani uporabnika v višini 391.921 evrov.
- Družba je oblikovala dolgoročne pasivne časovne razmejitve v višini 9.770.724 evrov za sredstva, pridobljena z unovčenjem garancij za dobro izvedbo del, garancij za odpravo napak in garancij za resnost ponudbe.

Družba je na dan 31. decembra 2014 izkazovala dolgoročne pasivne časovne razmejitve za prejete državne podpore za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev v skupnem znesku 78.082.267 evrov. Povečanje v letu 2014 se nanaša na sredstva, prejeta iz kohezijskega sklada EU za projekt »Gradnja protihrupnih ograj na posameznih avtocestnih odsekih« v višini 13.715.181 evrov in prejeta sredstva TEN-T za projekt »Izdelava projekta za izvedbo (PZI) za avtocestni odsek Draženci–MMP Gruškovje« v višini 711.444 evrov. Vrednost dolgoročno odloženih prihodkov se zmanjšuje za znesek amortizacije osnovnih sredstev in za zneske drugih vrst stroškov, za katere so bila sredstva prejeta.

II.4.1.14 Dolgoročne finančne obveznosti

Družba se za potrebe poslovanja zadolžuje na mednarodnih in domačih finančnih trgih. Namen zadolževanja je financiranje gradnje in obnavljanja avtocest. Vsa najeta posojila so zavarovana s poroštvom RS. V letu 2014 je bil v teku postopek za novo zadolževanje v višini 37,78 milijona evrov, ki je bil zaključen v januarju 2015.

Obrestne mere in načini obračunavanja obresti za najeta posojila so pogodbeno določeni ter predstavljajo poslovno skrivnost, ponderirana letna obrestna mera celotnega dolga DARS d. d. pa je na dan 31. decembra 2014 znašala 1,91 odstotka. Obrestna mera celotnega dolga DARS d. d. na dan 31. decembra 2014 je bila v intervalu od 0,21 do 5,05 odstotka.

Dolgoročne finančne obveznosti se v celoti nanašajo na graditev in obnavljanje avtocest.

V EUR (brez centov)	31. 12. 2014	Delež
Dolgoročno dobljena posojila pri domačih bankah	891.121.328	37 %
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih bankah	1.321.874.249	55 %
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih podjetjih	31.849.553	1 %
Izdane dolgoročne obveznice	160.364.547	7 %
Skupaj	2.405.209.677	100 %

Dolgoročne finančne obveznosti po zapadlosti

V EUR (brez centov)	31. 12. 2014	Delež
Dolgoročne finančne obveznosti z zapadlostjo do pet let	1.075.645.783	45 %
Dolgoročne finančne obveznosti z zapadlostjo nad pet let	1.329.563.894	55 %
Skupaj	2.405.209.677	100 %

Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti v letu 2014

Dolgoročne finančne obveznosti	Stanje na dan 31. 12. 2013	Povečanje v letu 2014	Zmanjšanje v letu 2014	Stanje na dan 31. 12. 2014
Evropska investicijska banka	854.164.553	0	65.707.716	788.456.838
Nova Ljubljanska banka	394.062.500	0	26.466.346	367.596.154
Kreditanstalt für Wiederaufbau	242.421.875	105.000.000	37.718.750	309.703.125
Konzorcij slovenskih bank	300.356.505	0	32.018.064	268.338.440
Depfa Bank	184.523.810	0	23.809.524	160.714.286
UniCredit Banka Slovenija	108.689.201	0	17.735.837	90.953.363
Kommunalkredit	70.000.000	0	7.000.000	63.000.000
Hypo Alpe Adria Bank	52.737.083	0	4.170.379	48.566.704
Autovie Venete S.p.A.	35.034.508	0	3.184.955	31.849.553
Banka Koper	16.333.333	50.000.000	10.666.667	55.666.667
Sberbank Slovenija	60.000.000	0	0	60.000.000
Obveznice	160.364.547	0	0	160.364.547
Skupaj	2.478.687.915	155.000.000	228.478.238	2.405.209.677

V letu 2014 je bila podaljšana ročnost kreditom BIIS 50 mio (prenos na Banko Koper), KfW 50 mio in KfW 55 mio, v skupni vrednosti 155 mio evrov, z amortizacijskim odplačevanjem do leta 2020 oziroma 2019. Konec leta 2013 so bile tako dolgoročne obveznosti za navedeni znesek manjše.

II.4.1.15 Dolgoročne finančne obveznosti do bank

Stanje dolgoročnega dela glavnice bančnih posojil po posameznih posojilodajalcih

Posojilodajalec	V EUR (brez centov)	
	Stanje na dan 31. 12. 2014	Delež
Konzorcij slovenskih bank	268.338.440	12 %
Hypo Alpe Adria Bank	48.566.704	2 %
UniCredit Banka Slovenija	90.953.363	4 %
Banka Koper	55.666.667	3 %
NLB	367.596.154	17 %
Sberbank Slovenija	60.000.000	3 %
Evropska investicijska banka	788.456.838	36 %
Kreditanstalt für Wiederaufbau	309.703.125	14 %
Depfa Bank	160.714.286	7 %
Kommunalkredit Austria AG	63.000.000	3 %
Skupaj	2.212.995.577	100 %

a) Posojila konzorcija slovenskih bank

Družba DARS d. d. je v letih 1996–2004 pri konzorciju domačih bank najela sedem posojil. Posojila konzorcija slovenskih bank so bila v letu 2014 odplačana v skupnem znesku 31.793.980 evrov.

Dolgoročne obveznosti do konzorcija bank ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2002 do 2016	24.456.810
II	od 2004 do 2019	39.588.126
III	od 2007 do 2019	63.785.687
IV	od 2008 do 2020	31.686.299
V	od 2007 do 2020	36.326.486
VI	od 2009 do 2021	29.004.845
VII	od 2012 do 2024	43.490.187
Skupaj		268.338.440

b) Posojila Hypo Alpe Adria Bank

V letih 2003, 2004 in 2005 je družba DARS d. d. najela tri posojila pri Hypo Alpe Adria Bank. Posojila Hypo Alpe Adria Bank so bila v letu 2014 odplačana v skupnem znesku 4.170.379 evrov. V letu 2014 se je začela odplačevati glavnica kredita Hypo Alpe Adria III v vrednosti 2.086.463 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Hypo Alpe Adria Bank ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	21.242.569
II	od 2012 do 2024	10.632.431
III	od 2014 do 2023	16.691.704
Skupaj		48.566.704

c) Posojila UniCredit Banke Slovenija

V letih 2005, 2006 in 2009 je družba DARS d. d. najela tri posojila pri UniCredit Banki Slovenija. Posojilo, najeto leta 2006, je bilo namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov, najetih pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau. Posojila UniCredit Banke Slovenija so bila v letu 2014 odplačana v skupnem znesku 8.335.837 evrov.

Dolgoročne obveznosti do UniCredit Banke Slovenija ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	13.353.363
II	od 2007 do 2021	40.000.000
III	od 2015 do 2019	37.600.000
Skupaj		90.953.363

d) Posojilo Banke Koper

Leta 2006 je družba DARS d. d. najela posojilo pri Banki Koper, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov, najetih pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau. S 1. 1. 2014 je Banka Koper prevzela terjatev banke BIIS za posojilo v višini 50 milijonov evrov, ki mu je bila podaljšana ročnost do leta 2020.

Posojilo Banke Koper je bilo v letu 2014 odplačano v znesku 2.333.333 evrov.

Dolgoročna obveznost do Banke Koper ter roka odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2007 do 2021	14.000.000
II	od 2015 do 2020	41.666.667
Skupaj		55.666.667

e) Posojila NLB

V letih 2007, 2008 in 2013 je družba DARS d. d. najela tri posojila pri NLB, ki jih je v celoti uporabila za financiranje gradnje avtocest.

Posojila NLB so bila v letu 2014 odplačana v znesku 15.312.500 evrov.

Dolgoročna obveznost do NLB ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2012 do 2027	183.750.000
II	od 2015 do 2027	133.846.154
III	od 2016 do 2023	50.000.000
Skupaj		367.596.154

f) Posojilo Sberbank

Leta 2013 je DARS d. d. najel posojilo pri Sberbank v višini 60 milijonov evrov, ki ga je uporabil za financiranje gradnje avtocest.

Dolgoročna obveznost do Sberbank ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2016 do 2022	60.000.000
Skupaj		60.000.000

g) Posojila Evropske investicijske banke (EIB)

Posojila Evropske investicijske banke, najeta v obdobju 1994–2006, so bila v letu 2013 odplačana v znesku 53.673.313 evrov. V letu 2014 je zapadel zadnji obrok glavnice pri kreditu EIB A. Končna zapadlost posojil je tako med letoma 2015 in 2037.

Dolgoročne obveznosti do Evropske investicijske banke ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
B, C	od 2000 do 2015, 2016	2.028.000
II	od 2003 do 2018	21.666.667
III	od 2004 do 2019	40.833.333
IV	od 2005 do 2019	42.666.666
V	od 2007 do 2027	69.000.000
VI	od 2012 do 2029	84.920.000
VII	od 2014 do 2037	239.772.727
VIII	od 2015 do 2033	287.569.444
Skupaj		788.456.838

h) Posojila Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)

Prvo posojilo Kreditanstalt für Wiederaufbau je bilo najeto leta 1997; v letih 2008 in 2009 je družba DARS d. d. pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau najela še tri posojila, ki so bila prav tako namenjena financiranju gradnje avtocest. V letu 2014 je zapadel zadnji obrok glavnice prvega posojila Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW I) v višini 2.641.672 evrov. V letu 2014 je bila podaljšana ročnost kreditoma KfW 50 in KfW 55 v vrednosti 105 milijonov evrov, z amortizacijskim odplačevanjem do leta 2019. Posojilo KfW 267,5 je bilo v letu 2014 odplačano v vrednosti 16.718.750 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Kreditanstalt für Wiederaufbau ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
II	od 2013 do 2029	225.703.125
III	od 2014 do 2019	44.000.000
IV	od 2014 do 2019	40.000.000
Skupaj		309.703.125

i) Posojili Pfandbriefsbank (DEPFA)

Leta 2006 je družba DARS d. d. najela dve posojili pri Depfa Bank v skupnem znesku 225.000.000 evrov. Posojili Depfa Bank sta bili v letu 2014 odplačani v znesku 23.809.523 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Depfa Bank ter roka odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	V EUR (brez centov)
I	od 2014 do 2024	60.714.286
II	od 2013 do 2021	100.000.000
Skupaj		160.714.286

j) Posojilo Kommunalkredit Austria AG (Kommunalkredit)

Leta 2010 je družba DARS d. d. najela posojilo v višini 70.000.000 evrov pri banki Kommunalkredit Austria AG. Posojilo je bilo najeto po fiksni obrestni meri. Glavnica posojila Kommunalkredit Austria AG v letu 2014 še ni zapadla v plačilo.

Dolgoročne obveznosti do Kommunalkredit ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	V EUR (brez centov)
I	od 2015 do 2020	63.000.000
Skupaj		63.000.000

II.4.1.16 Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic

Družba DARS d. d. je za financiranje gradnje in obnavljanja avtocest v letih 2004 in 2005 izdala tri izdaje obveznic. Obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom RS.

Izdaja	Zapadlost	Velikost izdaje v EUR (brez centov)
DRS1	2024	56.042.047
DRS2	2025	61.758.920
DRS3	2020	42.563.580
Skupaj		160.364.547

a) Obveznice DARS d. d. prve emisije (DRS1)

Družba DARS d. d. je leta 2004 izdala obveznice prve emisije z oznako DRS1 v skupni nominalni vrednosti 56.042.047 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2024, letna kuponska obrestna mera je 5,1 odstotka. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

b) Obveznice DARS d. d. druge emisije (DRS2)

Družba DARS d. d. je v letu 2005 izdala obveznice druge emisije z oznako DRS2 v skupni nominalni vrednosti 61.758.920 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2025, letna kuponska obrestna mera je 4,5 odstotka. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

c) Obveznice DARS d. d. tretje emisije (DRS3)

Družba DARS d. d. je leta 2005 izdala obveznice tretje emisije z oznako DRS3 v skupni nominalni vrednosti 42.563.580 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2020, letna kuponska obrestna mera je štiri odstotke. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

II.4.1.17 Druge dolgoročne finančne obveznosti

Posojilo Autovie Venete (AVV)

Posojilo DARS d. d. pri podjetju Autovie Venete je bilo pridobljeno na podlagi memoranduma o soglasju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Italije za gradnjo avtocestnih objektov, potrebnih za povezavo slovenskega avtocestnega omrežja z italijanskim. Posojilo je bilo najeto leta 2000. V letu 2014 je bilo posojilo Autovie Venete odplačano v znesku 3.184.955 evrov.

Dolgoročne obveznosti do AVV ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	V EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2025	31.849.553
Skupaj		31.849.553

II.4.1.18 Dolgoročne poslovne obveznosti

Med dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi je izkazana obveznost iz naslova nadomestila za stavbno pravico v višini 141.763.711 evrov. Na podlagi Letne izvedbene pogodbe (za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 za leto 2015) se kratkoročni del dolgoročne obveznosti prenese na kratkoročne obveznosti.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist DARS d. d. na zemljiščih v lasti RS, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Po Zakonu o uravnoteženju javnih financ se za stavbno pravico plačuje nadomestilo.

Vrednost nadomestila za stavbno pravico je bila na podlagi mnenja pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin, podanega 7. junija 2012, določena v znesku 190.810.787 evrov brez DDV.

Družba je na dan 31. 12. 2014 odplačala za 23.120.730 evrov nadomestila za stavbno pravico več, kot znaša nadomestitvena vrednost stavbne pravice kot neopredmetenega osnovnega sredstva.

Med dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi so izkazane obveznosti do sofinancerjev spremljajoče infrastrukture (večinoma občin) v višini 4.027.802 evrov, ki se gradi v okviru avtocestne infrastrukture in ne predstavlja avtoceste ter jo mora družba po izgradnji predati sofinancerjem.

II.4.1.19 Kratkoročne finančne obveznosti

Kratkoročne finančne obveznosti v skupni višini 250.220.064 evrov predstavljajo kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu, ter natečene obresti iz posojil, izdanih obveznic in obveznosti iz naslova izvedenih finančnih instrumentov.

Kratkoročne finančne obveznosti do bank v skupni višini 233.401.832 evrov predstavljajo:

- a. del glavnice kratkoročnih bančnih posojil za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev, ki zapadejo v plačilo v letu 2015;

Posojilodajalec	EUR (brez centov)	
	31. 12. 2014	31. 12. 2013
Evropska investicijska banka A, B, C	4.161.200	6.021.999
Evropska investicijska banka II	8.666.667	8.666.667
Evropska investicijska banka III	11.666.667	11.666.667
Evropska investicijska banka IV	10.666.667	10.666.667
Evropska investicijska banka V	6.000.000	6.000.000
Evropska investicijska banka VI	6.270.000	6.270.000
Evropska investicijska banka VII	6.818.182	3.409.091
Evropska investicijska banka VIII	11.458.333	972.222
Kreditanstalt für Wiederaufbau I	0	2.641.672
Kreditanstalt für Wiederaufbau 267,5	16.718.750	16.718.750
Kreditanstalt für Wiederaufbau 55	11.000.000	55.000.000
Kreditanstalt für Wiederaufbau 50	10.000.000	50.000.000
Kommunalkredit	7.000.000	0
Pfandbriefsbank (DEPFA) I	7.142.857	7.142.857
Pfandbriefsbank (DEPFA) II	16.666.667	16.666.667
IntesaSanpaolo (BIIS)-Banka Koper II	8.333.333	50.000.000
Banka Koper I	2.333.333	2.333.333
Konzorcij bank I	24.127.749	24.127.749
Konzorcij bank II	672.254	448.169
Konzorcij bank III	700.942	700.942
Konzorcij bank IV	344.416	344.416
Konzorcij bank V	397.011	397.011
Konzorcij bank VI	659.201	659.201
Konzorcij bank VII	5.116.492	5.116.492
Hypo Alpe Adria I	833.042	833.042
Hypo Alpe Adria II	1.250.874	1.250.874
Hypo Alpe Adria III	2.086.463	2.086.463
Unicredit bank I	1.669.170	1.669.170
Unicredit bank II	6.666.667	6.666.667
Unicredit bank III	9.400.000	0
Nova Ljubljanska banka I	15.312.500	15.312.500
Nova Ljubljanska banka II	11.153.846	0
Skupaj glavnice	225.293.283	313.789.288

b. natečene obresti od dolgoročnih bančnih posojil na dan 31. decembra 2014 v višini 8.108.549 evrov. Kratkoročne finančne obveznosti za obresti se nanašajo na obresti, natečene do 31. decembra 2014, in na obračunane obresti na dan 31. decembra 2014. Obrestne mere in način obračunavanja obresti za sklenjene posle so pogodbeno določeni in so bili 31. decembra 2014 v intervalu od 0,21 do 5,05 odstotka letno.

Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic v višini 3.416.071 evrov se nanašajo na obresti, natečene do 31. decembra 2014.

Druge kratkoročne finančne obveznosti v višini 13.402.161 evrov se nanašajo na:

V EUR (brez centov)	31. 12. 2014	31. 12. 2013
Kratkoročni del glavnice posojila Autovie Venete	3.184.955	3.184.955
Obresti od izvedenih finančnih instrumentov	99.336	4.409
Obveznosti iz izvedenih finančnih instrumentov	10.117.869	4.909.741
Skupaj	13.402.160	8.099.105

Da bi se zavarovala pred obrestnimi tveganjem, se je družba v preteklih letih – v skladu s politiko aktivnega upravljanja finančnega tveganja – odločila, da bo zmanjšala izpostavljenost tveganju sprememb obrestnih mer na trgu. Tako je bilo 31. decembra 2013 variabilni obrestni meri izpostavljenih 60 odstotkov vrednosti portfelja zadolženosti, fiksni obrestni meri pa 39 odstotkov. Preostali odstotek predstavlja brezobrestni kredit. V letu 2014 je družba DARS d. d. sklenila tri posle zavarovanja obrestnih tveganj v skupni višini 150 milijonov evrov in tako zmanjšala izpostavljenost variabilni obrestni meri na 54 odstotkov. Izpostavljenost fiksni obrestni meri je tako 45 odstotkov, preostali odstotek predstavlja brezobrestni kredit.

Obveznosti iz izvedenih finančnih instrumentov v višini 10.117.869 evrov se nanašajo na obveznosti iz naslova vrednotenja izvedenih finančnih instrumentov na dan 31. decembra 2014.

Podrobnejši opis izvedenih finančnih instrumentov, ki jih je imela družba sklenjene na dan 31. decembra 2014

Zavarovanje obrestnega tveganja v višini 40 milijonov evrov

Družba DARS d. d. je leta 2007 sklenila posel zavarovanja obrestnega tveganja v višini 40.000.000 evrov z ročnostjo treh let. S tem poslom je DARS d. d. delno zavaroval posojilo, najeto pri UniCredit Banki Slovenija. Posojilo je bilo zavarovano za tri leta s fiksno obrestno mero ter z opcijo podaljšanja posla za nadaljnjih sedem let. V letu 2010 se je izvršila opcija podaljšanja posla za nadaljnjih sedem let.

Zavarovanje obrestnega tveganja v skupni višini 150 milijonov evrov

Družba DARS d. d. je v drugi polovici leta 2014 sklenila tri posle zavarovanja obrestnega tveganja v skupni višini 150.000.000 evrov z ročnostjo deset let. S posameznimi posli v višini po 50 milijonov evrov je DARS d. d. delno zavaroval posojila, najeta pri banki KfW (posojilo KfW 267,5) in pri NLB (za posojilo 245 milijonov evrov in 145 milijonov evrov). Posojila so bila zavarovana za deset let s fiksno obrestno mero.

II.4.1.20 Kratkoročne poslovne obveznosti

V EUR (brez centov)	31. 12. 2014	Delež v odstotkih	31. 12. 2013	Indeks
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	45.554.676	54 %	42.755.278	107
Kratkoročne obveznosti za predujme	5.833	0 %	37.916	15
Kratkoročne obveznosti do delavcev	3.524.811	4 %	3.354.088	105
Kratkoročne obveznosti do države	30.937.766	36 %	29.211.938	106
– obveznosti za davek od dohodka pravnih oseb	8.095.747	10 %	2.174.800	372
– obveznosti za obračunani DDV	6.236.092	7 %	6.184.772	101
– obveznosti za davke in prispevke izplačevalca	350.295	0 %	338.285	104
– kratkoročna obveznost za stavbno pravico	15.780.319	19 %	19.846.511	80
– druge obveznosti do države	475.314	1 %	667.571	71
Kratkoročne obveznosti do drugih	4.850.938	6 %	1.146.781	423
Skupaj	84.874.023	100 %	76.506.001	111

Največji delež (54-odstoten) predstavljajo obveznosti družbe do dobaviteljev. Te obveznosti zajemajo neplačane obveznosti za izvedena in obračunana dela pri gradnji avtocest, ki so jih izvajali domači in tuji dobavitelji (vključno s pogodbeno zadržanimi zneski), obveznosti iz naslova odškodnin pri pridobivanju zemljišč za posle v imenu RS in za njen račun, obveznosti iz poslovanja iz naslova upravljanja in vzdrževanja avtocest ter druge kratkoročne poslovne obveznosti.

Pogodbeno zadržana sredstva predstavljajo varščino za dobro izvedbo del in se do izpolnitve vseh pogodbenih obveznosti izvajalca (prevzem del, odprava vseh pomanjkljivosti, predaja garancij za odpravo napak v garancijski dobi) zadržijo v višini do največ petih odstotkov pogodbene vrednosti. Zadržana sredstva po sklenjenih pogodbah z izvajalci pripadajo izvajalcem in se nakažejo, ko izvajalci izpolnijo pogodbeno obveznost in dostavijo investitorju zahtevano dokumentacijo. Na zadnji dan leta 2014 so obveznosti na podlagi zadržanih sredstev znašale 29.023.694 evrov in so predstavljale 64-odstotni delež vseh obveznosti do dobaviteljev.

Med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi je tudi kratkoročni del dolgoročne obveznosti iz naslova nadomestila za stavbno pravico, ki za leto 2015 v skladu z Letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 znaša 15.780.319 evrov.

Pregled kratkoročnih poslovnih obveznosti do dobaviteljev po zapadlosti

V EUR (brez centov)	Nezapadle	Do 60 dni	Nad 60 dni	Skupaj
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (tekoče obveznosti)	16.396.536	124.255	7.458	16.528.249
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (zadržani zneski)	29.023.694	0	0	29.023.694

Pregled obveznosti do dobaviteljev na dan 31. decembra 2014

V EUR (brez centov)	31. 12. 2014	Delež
SCT, d. d., Ljubljana, Slovenija – v stečaju	9.761.620	21 %
ALPINE BAU GMBH, Salzburg – Podružnica Celje	3.434.063	8 %
ASFINAG	2.992.358	7 %
Werkos d. o. o. podružnica v Republiki Sloveniji	2.777.856	6 %
NGR d. d. – v stečaju	1.956.020	4 %
CPM, d. d. – v stečaju	1.413.414	3 %
CPG, d. d.	1.348.116	3 %
CPK d. d.	1.324.500	3 %
CGP, d. d.	1.254.754	3 %
CP Ljubljana, d. d. – v stečaju	1.196.055	3 %
Ostali dobavitelji	18.095.919	40 %
Skupaj	45.554.676	100 %

Obveznosti družbe do delavcev predstavljajo predvsem obračunane decembrske plače ter nadomestila plač in povračila stroškov, povezanih z delom zaposlenih v družbi, izplačana januarja 2015.

II.4.1.21 Kratkoročne pasivne časovne razmejitev

V EUR (brez centov)	31. 12. 2014	Delež	31. 12. 2013	Indeks
Kratkoročno vnaprej vračunani stroški	492.136	2 %	343.934	143
Kratkoročno odloženi prihodki	23.203.388	98 %	20.191.630	115
Skupaj	23.695.524	100 %	20.535.564	115

Med obveznostmi družbe so vnaprej vračunani stroški oz. odhodki, ki zajemajo vnaprej vračunane stroške za izvedbo revizije računovodskih izkazov za leto 2014 v višini 17.606 evrov ter stroške za izvedbo aktuarskega izračuna rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine na dan 31. decembra 2014 v višini 495 evrov, vnaprej vračunane stroške za spremenljivi prejemek uprave v višini 234.165 evrov in variabilni del plače za zaposlene po individualni pogodbi v višini 239.871 evrov.

Kratkoročno odloženi prihodki nastanejo, ko še niso opravljene že zaračunane ali celo plačane storitve. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani za prihodke od prodaje cestnine v obliki dobroimetja, naloženega na elektronske cestninske medije (elektronske tablice sistema ABC, kartice DARS in kartice DARS Transporter), ki so bili zaračunani in plačani v letu 2014, a jim niso sledili cestninski prehodi v istem letu. Prihodki so odloženi, dokler uporabniki storitev ne opravijo cestninskega prehoda. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani tudi za v letu 2014 že zaračunane letne vinjete, ki bodo veljale v letu 2015, in polletne enosledne vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2015 (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2015 pa od 1. decembra 2014 do 31. januarja 2016).

Kratkoročno odloženi prihodki so:

- že zaračunane letne vinjete za leto 2015 in polletne vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2015, v skupni vrednosti 12.797.358 evrov (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2015 pa od 1. decembra 2014 do 31. januarja 2016);
- dobroimetje, naloženo na predplačniške cestninske medije (kartice DARS, kartice ABC), zaračunano in plačano leta 2014, ki mu niso sledili cestninski prehodi v istem letu, v vrednosti 10.342.636 evrov. Prihodki so odloženi, dokler uporabniki storitev ne opravijo cestninskega prehoda;
- drugi kratkoročno odloženi prihodki v višini 63.395 evrov.

Zunajbilančna evidenca

V zunajbilančni evidenci ima družba skupaj evidentiranih 129.420.419 evrov. Znesek v višini 128.403.368 evrov predstavlja potencialna denarna sredstva oz. terjatve iz naslova prejetih garancij oz. drugih instrumentov zavarovanja za dobro izvedbo del/odpravo napak v garancijski dobi.

274.283 evrov predstavljajo evidentirane potencialne terjatve do občin na podlagi neupravičeno zaračunanih in izterjanih nadomestil za uporabo stavbnih zemljišč z zamudnimi obrestmi.

Vrednost zaloge vinjet za uporabo cestninskih cest v Republiki Avstriji, ki jih prodaja DARS d. d., znaša 742.768 evrov.

II.4.2 Pojasnila k izkazu poslovnega izida

II.4.2.1 Čisti prihodki od prodaje

V EUR (brez centov)	2014	Delež	2013	Indeks 2014/2013
Prihodki od cestnin	344.163.641	97 %	305.296.550	113
– prihodki od prodaje vinjet	155.560.318	44 %	138.983.036	112
– prihodki od cestnine za tovorni promet	188.603.323	53 %	166.313.513	113
Prihodki od zakupnin za počivališča	6.914.136	2 %	6.798.574	102
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	897.712	0 %	741.471	121
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	578.738	0 %	763.150	76
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	743.165	0 %	955.645	78
Prihodki po pogodbi za izvajanje naročila	418.721	0 %	412.267	102
Drugi prihodki od prodaje	739.639	0 %	672.821	110
Skupaj čisti prihodki od prodaje	354.455.753	100 %	315.640.479	112

Prihodki od pobrane cestnine so leta 2014 znašali 344.163.641 evrov in predstavljajo 97 odstotkov vseh prihodkov od prodaje ter so za tri odstotke višji kot leta 2013. Od tega znašajo prihodki od cestninjenja vozil, težkih do 3,5 tone (vinjetni sistem), 155.560.318 evrov in predstavljajo 45 odstotkov prihodkov od cestnin, prihodki od cestninjenja vozil, težjih od 3,5 tone, pa znašajo 188.603.323 evrov oz. 55 odstotkov.

Prihodkom od cestnine sledijo prihodki od zakupnin za počivališča, ki so leta 2014 znašali 6.914.136 evrov. Prihodki od zakupnin nastanejo z oddajanjem v zakup pravice do uporabe zemljišč ob avtocestah za izvajanje

servisnih dejavnosti s področja gostinstva in postavitev bencinskih črpalk s servisi. V primerjavi z letom 2013 so se povišali za dva odstotka.

Med prihodke od prodaje spadajo še prihodki od zapor in prekomernih obremenitev v višini 897.712 evrov, prihodki od zakupa optičnih vlaken v višini 743.165 evrov in prihodki od zaračunanih služnosti v višini 578.738 evrov.

Prihodki po pogodbi za izvajanje naročila so leta 2014 znašali 418.721 evrov. Ti prihodki se nanašajo na izvajanje nalog, ki jih DARS d. d. opravlja v imenu in za račun RS na podlagi letne izvedbene pogodbe in 4. člena ZDARS-1. Naloge vključujejo prostorsko načrtovanje in umeščanje avtocest v prostor ter pridobivanje nepremičnin za potrebne graditve avtocest.

Druge prihodke od prodaje v višini 739.639 evrov predstavljajo prihodki od provizije, ustvarjene pri prodaji avstrijskih vinjet, prihodki od prodaje elektronskih tablic, prihodki od vlek, pluzenja, reševanja prometnih nezgod, prihodki iz naslova najemnin za počitniške kapacitete in stanovanja, prihodki od prodaje odpadnega materiala in ostali prihodki.

Čisti prihodki od prodaje so bili v celoti ustvarjeni na domačem trgu.

II.4.2.2 Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve

Lastne storitve investicijskih vlaganj na avtocestah, ki jih ni zaračunala zunanjim izvajalcem storitev obnavljanja avtocest, je družba v letu 2014 usredstvila. Prihodki od usredstvenih lastnih storitev so leta 2014 znašali 1.249.490 evrov.

II.4.2.3 Drugi poslovni prihodki

V EUR (brez centov)	2014	Delež	2013	Indeks
Odprava dolgoročnih rezervacij	525.481	9 %	2.248.871	23
Odškodnine od zavarovalnic	2.232.461	40 %	2.451.679	91
Drugi poslovni prihodki	2.852.973	51 %	2.995.190	95
Drugi poslovni prihodki skupaj	5.610.915	100 %	7.695.740	73

Odprava dolgoročnih rezervacij v višini 525.481 evrov med drugim vključuje odpravo rezervacij za tožbe, odpravo vnaprej vračunane poslovne uspešnosti za leto 2013, ki ni bila izplačana, odpravo rezervacij za neizkoriščen letni dopust leta 2013 ter odpravo dolgoročno odloženih prihodkov iz naslova prodaje elektronskih tablic.

Odškodnine zavarovalnic vključujejo odškodnine, prejete od zavarovalnic za odpravo škode, ki je nastala na avtocestnih odsekih in objektih ob avtocestah. Leta 2014 jih je bilo za 2.232.461 evrov.

Med drugimi poslovnimi prihodki v skupni višini 2.852.973 evrov sta najpomembnejši postavki sredstva, prejeta iz naslova sredstev EU (kohezijski sklad, TEN-T, program EasyWay, projekt Tip, projekt HOME), v višini 2.003.949 evrov, in drugi poslovni prihodki v višini 534.605 evrov, prejeti iz naslova sofinanciranja občin, ki se v prihodke prenašajo ob prejemu sredstev iz naslova oblikovanih dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev, skladno z nastankom stroškov (obračunano amortizacijo). 208.000 evrov drugih poslovnih prihodkov se nanaša na prevrednotovalne poslovne prihodke, ustvarjene s prodajo nepremičnin in opreme.

II.4.2.4 Stroški in poslovni odhodki

Pregled stroškov

V EUR (brez centov)	2014	Delež	2013	Indeks
Stroški materiala	9.363.390	4 %	11.896.765	79
Stroški storitev	25.085.583	11 %	25.078.481	100
Stroški dela	35.658.179	16 %	34.310.284	104
Amortizacija	146.885.064	66 %	147.713.076	99
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstev	26.560	0 %	151.219	18
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	319.620	0 %	223.986	143
Drugi poslovni odhodki	5.529.137	2 %	1.367.954	404
Poslovni odhodki skupaj	222.867.533	100 %	220.741.765	101

Razčlenitev stroškov materiala

V EUR (brez centov)	2014	Delež	2013	Indeks
Stroški materiala	3.375.705	36 %	5.602.757	60
Stroški energije	4.227.125	45 %	4.956.330	85
Stroški nadomestnih delov	497.407	5 %	497.772	100
Odpis drobnega inventarja	1.096.009	12 %	602.196	182
Drugi stroški materiala	167.144	2 %	237.711	70
Skupaj	9.363.390	100 %	11.896.765	79

Stroški materiala predstavljajo štiri odstotni delež vseh poslovnih odhodkov in so glede na leto 2013 nižji za 21 odstotkov.

Razčlenitev stroškov storitev

V EUR (brez centov)	2014	Delež	2013	Indeks
Stroški nadzornega inženirja	627.200	3 %	386.648	162
Stroški vzdrževanja osnovnih sredstev	5.951.137	24 %	6.445.789	92
Najemnine	1.012.230	4 %	1.046.671	97
Stroški plačilnega prometa in zavarovalnih premij	2.568.894	10 %	2.598.819	99
Provizija od prodanih vinjet	6.270.916	25 %	6.631.700	95
Stroški drugih storitev	8.655.207	35 %	7.968.854	109
Skupaj	25.085.583	100 %	25.078.481	100

Stroški storitev predstavljajo 11-odstotni delež vseh poslovnih odhodkov. Pomembnejše storitve v letu 2014 so bile provizije od prodanih vinjet (25-odstotni delež), stroški vzdrževanja osnovnih sredstev (24-odstotni delež) ter stroški plačilnega prometa in zavarovalnih premij (10-odstotni delež).

II.4.2.5 Stroški dela

Stroški dela zavzemajo 16-odstotni delež v vseh poslovnih odhodkih DARS d. d. Leta 2014 so bili za štiri odstotke višji kot leta 2013.

Vrsta stroškov dela	2014	Delež	2013	Indeks
Stroški plač	26.222.694	74 %	25.226.863	104
Stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja	5.156.447	14 %	4.874.417	106
Drugi stroški dela	4.279.037	12 %	4.209.004	102
Skupaj	35.658.179	100 %	34.310.284	104

Družba med stroški dela izkazuje tudi obračunane premije dodatnega pokojninskega zavarovanja v višini 808.175 evrov.

Na zadnji dan leta 2014 je bilo v družbi zaposlenih 1251 delavcev. V povprečju je bilo leta 2014 v družbi zaposlenih 1200 delavcev (podatek je pridobljen na podlagi delovnih ur).

V letu 2014 je družba izplačevala plače na podlagi Splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti in Podjetniške kolektivne pogodbe DARS d. d.; plače uprave DARS d. d. pa tudi v skladu z Zakonom o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti RS in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZPPOGD, Ur. l. RS, št. 21/2010).

Povprečna plača v DARS d. d. v letu 2014 (v evrih)

Povprečna bruto plača	Leto 2014	Leto 2013
DARS d. d.	1.797	1.742
Republika Slovenija	1.540	1.523

Število zaposlenih in izobrazbena struktura zaposlenih na dan 31. decembra 2014 sta prikazana v poslovnem delu letnega poročila, v poglavju Upravljanje človeških virov (točka I.15.3).

Skupni obračunani bruto prejemki članov uprave DARS d. d. so v letu 2014 znašali 399.408 evrov. V tabeli so prikazani prejemki uprave DARS d. d. po posameznih članih.

V EUR (brez centov)	Matjaž Knez predsednik uprave	Tine Svöljšak član uprave	Franc Skok član uprave	Marjan Sisinger član uprave / delavski direktor od 9. 5. 2014	Skupaj
Bruto plače	103.980	93.474	93.979	52.539	343.972
Izplačilo spremenljivega prejemka za leto 2013	9.927	8.955	8.982	0	27.863
Bonitete	4.992	6.616	7.005	4.242	22.855
Povračila stroškov	1.175	869	1.074	757	3.875
Dodatno pokojninsko zavarovanje	0	0	456	387	843
SKUPAJ	120.074	109.914	111.495	57.925	399.408

Zaposlenim na podlagi pogodbe o zaposlitvi, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, so bili v letu 2014 obračunani bruto prejemki v višini 802.609 evrov.

Prejemki članov nadzornega sveta v letu 2014 so prikazani v spodnji tabeli.

V EUR (brez centov)	Prejemek za opravljane funkcije v nadzor- nem svetu	Sejnine za delo v nadzornem svetu	Prejemek za opravljane funkcije v revizijski komisiji	Sejnine za delo v revizijski komisiji	Prejemek za opravljane funkcije v kadrovski komisiji	Sejnine za delo v kadrovski komisiji	Potni stroški	Bonitete	Skupaj
Dušan Hočevar	12.738	2.805	0	0	2.123	440	227	146	18.479
Ivan Križnič	8.492	2.805	0	0	3.184	440	1.264	146	16.331
Silva Savšek	8.492	2.805	3.184	1.276	0	0	169	146	16.071
Robert Čehovin	8.492	2.805	2.123	1.276	0	0	808	146	15.649
Vito Meško	13.000	4.180	0	0	3.169	440	0	180	20.968
Marjan Sisinger	4.613	1.760	0	0	0	0	0	81	6.453
mag. Robert Ličen	6.467	1.375	0	0	1.503	0	129	34	9.507
Andraž Lipolt	4.508	1.375	0	0	1.002	0	107	34	7.026
Gregor Osojnik	4.508	1.375	1.002	440	0	0	200	34	7.559
Gregor Lukan	4.508	1.375	1.503	440	0	0	135	34	7.995
Rožle Podboršek	7.688	2.420	1.002	440	0	0	0	87	11.637
Silva Jamnik	0	0	0	2.320	0	0	687	0	3.007
Skupaj	83.504	25.080	8.814	6.192	10.980	1.320	3.726	1.067	140.684

Dругih prejemkov člani nadzornega sveta niso prejeli.

Zahtevki zaposlenih, izhajajoči iz delovnih sporov, ki jim uprava DARS d. d. nasprotuje, so razkriti v pojasnilih postavke dolgoročnih rezervacij.

II.4.2.6 Odpisi vrednosti

V EUR (brez centov)	2014	Delež	2013	Indeks
Amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev	4.408.559	3 %	4.550.210	97
Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev	142.476.505	97 %	143.162.866	99
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstvih	26.560	0 %	151.219	18
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	319.620	0 %	223.986	143
Skupaj	147.231.244	100 %	148.088.281	99

Amortizacija neopredmetenih osnovnih sredstev, ki zajema amortizacijo programske opreme in stavbne pravice, je v letu 2014 znašala 4.408.559 evrov. Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist DARS d. d. na zemljiščih v lasti RS, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za obdobje 50 let.

Prevrednotovalni poslovni odhodki od obratnih sredstev vključujejo predvsem popravke vrednosti terjatev do kupcev v višini 146.126 evrov, odpise terjatev v višini 45.689 evrov ter prevrednotenje zalog vinjet z letnico 2014, katerih prodaja je bila zaključena 30. novembra 2014, v višini 126.826 evrov.

II.4.2.7 Drugi poslovni odhodki

V postavko drugi poslovni odhodki v višini 5.529.137 evrov so vključeni tudi stroški oblikovanja dolgoročnih rezervacij v višini 5.327.338 evrov. Stroški oblikovanja dolgoročnih rezervacij v letu 2014 se nanašajo na:

- dolgoročno vnaprej vračunane stroške iz naslova pričakovanih izgub v zvezi z odškodninskimi zahtevki za tožbe, povezane z gradnjo in obnavljanjem avtocest, v višini 5.002.925 evrov, za tožbe, povezane z upravljanjem in vzdrževanjem avtocest, v višini 466 evrov, ter za tožbe delavcev iz naslova delovnih razmerij v višini 203.791 evrov;
- oblikovane rezervacije za odpravnine za presežne delavce ob spremembi cestninskega sistema v višini 111.264 evrov,
- oblikovane rezervacije v višini 8.892 evrov za izplačila ob upokojitvi za zaposlene, ki v skladu z dogovorom med sindikati in družbo niso vključeni v pokojninski načrt dodatnega kolektivnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja.

II.4.2.8 Finančni prihodki od posojil, danih drugim

Finančni prihodki od posojil, danih drugim, v višini 3.843.022 evrov izhajajo iz nalaganja kratkoročnih viškov likvidnih sredstev DARS d. d. pri bankah v obliki depozitov ter prevrednotenja finančnih naložb, namenjenih prodaji.

II.4.2.9 Finančni prihodki od poslovnih terjatev do drugih

Finančni prihodki od poslovnih terjatev do drugih v višini 97.589 evrov zajemajo finančne prihodke iz poslovnih terjatev, zaračunane zamudne obresti in pozitivne tečajne razlike.

II.4.2.10 Finančni odhodki od posojil, prejetih od bank

Finančni odhodki v višini 44.787.525 evrov predstavljajo obračunane obresti dolgoročnih kreditov. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih kreditov je na dan 31. decembra 2014 znašala 1,69 odstotka.

II.4.2.11 Finančni odhodki od izdanih obveznic

Finančni odhodki v višini 7.339.724 evrov predstavljajo obračunane obresti iz izdanih dolgoročnih vrednostnih papirjev. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih vrednostnih papirjev je na dan 31. decembra 2014 znašala 4,35 odstotka.

II.4.2.12 Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti

Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti v višini 2.092.972 evrov med drugim vključujejo negativne obresti iz izvedenih finančnih instrumentov (97 odstotkov), ki so razlika med variabilno obrestno mero zavarovanega posojila in fiksno obrestno mero izvedenega instrumenta.

II.4.2.13 Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti

Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti v višini 1.015.880 evrov med drugim vključujejo obračunane zamudne obresti iz naslova nepravočasno poravnanih obveznosti.

II.4.2.14 Drugi prihodki

Drugi prihodki v višini 101.252 evrov predstavljajo odškodnine, prejete po sodbah, zaračunane pogodbene kazni, nagrade za preseganje kvote zaposlenih invalidov, povrnjene stroške postopka DARS d. d. v okviru izvajanja prekrškovnega nadzora nad cestninjenjem in podobno.

II.4.2.15 Drugi odhodki

Drugi odhodki v višini 2.834.017 evrov vključujejo predvsem odškodnine, plačane po sodbah, povrnjene stroške v revizijskih postopkih po zakonu o javnih naročilih, dane donacije in podobno.

II.4.2.16 Davek od dohodka pravnih oseb

Davek od dohodka pravnih oseb je obračunan po Zakonu o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2). Davek od dohodka za leto 2014 je obračunan po 17-odstotni stopnji na obdavčljivi dobiček, ki ga je ustvarilo podjetje v davčnem obdobju.

V EUR (brez centov)	2014	2013
1 Prihodki	365.358.022	327.666.309
2 Odhodki	280.937.651	271.187.458
3 Celotni dobiček (1 – 2)	84.420.370	56.478.851
4 Zmanjšanje prihodkov	117.364	120.068
5 Povečanje prihodkov	0	0
6 Zmanjšanje odhodkov za oblikovanje rezervacij in prevrednotenje terjatev	376.662	325.492
7 Zmanjšanje odhodkov, drugi nepriznani odhodki	1.459.095	1.420.573
8 Povečanje priznanih odhodkov	196.744	33.505
9 Razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki (1 – 2 – 4 + 5 + 6 + 7 – 8)	85.942.019	58.071.343
10 Davčna osnova (9)	85.942.019	58.071.343
11 Sprememba davčne osnove zaradi spremembe računovodskih usmeritev in popravkov napak	-131.276	-134.705
12 Povečanje davčne osnove za izkoriščene davčne olajšave	3.361,82	0
13 Olajšava za investiranje	1.658.412	534.039
14 Olajšava za zaposlovanje invalidov	301.308	296.042
15 Olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju	0	0
16 Olajšava za dodatno pokojninsko zavarovanje	808.175	804.596
17 Olajšava za donacije	91.120	17.410
18 Osnova za davek (10 + 11 + 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17)	82.955.090	56.284.551
19 Davek od dohodkov pravnih oseb	14.102.365	9.568.374

Celotni dobiček, ugotovljen v izkazu poslovnega izida, zmanjšan za obveznost za davek od dohodka pravnih oseb za obračunsko obdobje ter za odložene davke, predstavlja čisti poslovni izid obračunskega obdobja.

V EUR (brez centov)	2014	2013
Dobiček iz poslovanja	138.448.626	102.999.842
Dobiček iz financiranja	-51.295.490	-46.454.064
Dobiček zunaj rednega delovanja	-2.732.765	-66.927
CELOTNI DOBIČEK	84.420.370	56.478.851
Davek od dobička	-14.102.365	-9.568.374
Odloženi davki	36.166	233.396
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	70.354.171	47.143.873

Terjatve za odloženi davek so pripoznane za zneske davka od dobička, ki bodo povrnjeni v prihodnjih obdobjih. Efektivna davčna stopnja, izračunana kot kvocient med celotnim plačanim davkom in celotnim dobičkom za leto 2014, znaša 16,70 odstotka.

II.5. Poslovna in finančna tveganja

Poslovno in finančno tveganje je predstavljeno v poslovnem delu letnega poročila v poglavjih I.8 in I.9.

II.6. Dogodki po datumu bilance stanja

Dogodki, ki so se zgodili po datumu bilance stanja, niso vplivali na računovodske izkaze družbe DARS d. d. za leto 2014.

II.7. Revidiranje letnega poročila za leto 2014

Pogodbeni znesek storitev revidiranja letnega poročila za leto 2014 za družbo DARS d. d. znaša 22.007 evrov (brez DDV). Revizijo je opravila družba Deloitte revizija d. o. o., Ljubljana. V letu 2014 revizijska družba ni opravila nobene druge storitve za družbo DARS d. d.

II.8. Revizorjevo poročilo

Deloitte.

Deloitte Revizija d.o.o.
Dunajska cesta 165
1000 Ljubljana
Slovenija

Tel: + 386 (0)1 3072 800
Fax: + 386 (0)1 3072 900
www.deloitte.si

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA lastnikom družbe Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d.

Poročilo o računovodskih izkazih

Revidirali smo priložene računovodske izkaze družbe Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d., ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2014, izkaz poslovnega izida, izkaz drugega vseobsegajočega donosa, izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe.

Odgovornost posloводства za računovodske izkaze

Poslovodstvo je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi in za takšen notranji nadzor, ki je po mnenju posloводства potreben za pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi revizije. Revizija smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanjem in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov družbe, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja družbe. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen posloводства kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Ime Deloitte se nanaša na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, pravno osebo, ustanovljeno v skladu z zakonodajo Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske (v izvirniku »UK private company limited by guarantee«), in mrežo njenih članic, od katerih je vsaka ločena in samostojna pravna oseba. Podroben opis pravne organiziranosti združenja Deloitte Touche Tohmatsu Limited in njenih družb članic je na voljo na www.deloitte.com/sinasa-druzba.

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Mnenje

Po našem mnenju računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo finančni položaj družbe Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d. na dan 31. decembra 2014 ter njen poslovni izid in denarne tokove za tedaj končano leto v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi.

Poročilo o drugih zakonskih in regulativnih zahtevah:

Poslovodstvo je odgovorno tudi za pripravo poslovnega poročila v skladu z zahtevami Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1). Naša odgovornost je podati oceno o tem, ali je poslovno poročilo skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi. Naši postopki v zvezi s tem so opravljeni v skladu z mednarodnim standardom revidiranja 720 in omejeni zgolj na oceno skladnosti poslovnega poročila z revidiranimi računovodskimi izkazi. Po našem mnenju je poslovno poročilo skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi.

DELOITTE REVIZIJA d.o.o.

Yuri Sidorovich
Pooblaščen revizor
Predsednik uprave

Ljubljana, 14. april 2015

Deloitte.
DELOITTE REVIZIJA D.O.O.
Ljubljana, Slovenija 3

Priloga 1: Preglednost finančnih odnosov in ločeno izkazovanje poslovanja po dejavnostih

DARS d. d. skladno z Zakonom o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (ZPFOLERD-1, Ur. l. RS, št. 33/2011) ločeno izkazuje poslovanje za posle, ki jih po 4. členu ZDARS-1 opravlja v imenu RS in za njen račun, ter za posle, ki jih opravlja v svojem imenu in za svoj račun, to so gradnja in obnavljanje avtocest, njihovo upravljanje in vzdrževanje ter izvajanje cestninjenja.

Na podlagi 4. člena ZDARS-1 in Pogodbe o izvajanju naročila DARS d. d. opravlja naloge, povezane s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor ter pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest. DARS d. d. opravlja te posle kot posle za tuj račun in za opravljene storitve evidentira terjatve do RS. Sredstva za te posle se v skladu z 10. členom ZDARS-1 zagotavljajo v proračunu RS. Leta 2012 sta RS in DARS d. d. sklenila Pogodbo o izvajanju naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 ter na podlagi le-te letno izvedbeno pogodbo za leto 2014, ki je podrobneje urejala medsebojna razmerja v letu 2014. V izvedbeni pogodbi za leto 2014 so opredeljeni vsebina ter predvidena vrednost opravljenih del, nadomestilo DARS d. d. za opravljene naloge ter dinamika zaračunavanja in plačevanja storitev, zajetih v pogodbo.

DARS d. d. je na podlagi letne izvedbene pogodbe za leto 2014 upravičen do nadomestila, ki je skladno s številom ur dejansko opravljenih nalog. Stroški za opravljene naloge, ki nastanejo v odnosu do tretjih oseb, v celoti bremenijo RS in jih DARS d. d. prefakturira RS.

DARS d. d. kot prihodek od dejavnosti prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest izkazuje nadomestilo po Pogodbi o izvajanju naročila, ki ga RS priznava DARS d. d. za opravljanje naročila. Družba kot strošek dejavnosti prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest izkazuje stroške Oddelka za prostorsko načrtovanje, Pravne službe, Službe za finance in računovodstvo, Področja investicij (splošno), Kontrolinga in Mednarodnih odnosov, ki se nanašajo na dejavnosti prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest.

Leta 2014 je družba iz dejavnosti po 4. členu ZDARS-1 izkazala dobiček v višini 4.096 evrov.

Družba v okviru koncesijske dejavnosti, ki jo opravlja v svojem imenu in za svoj račun, izvaja gradnjo in obnavljanje avtocest, jih upravlja, vzdržuje ter izvaja cestninjenje. Med prihodke koncesijske dejavnosti zajema vse prihodke, razen prihodkov po pogodbi o izvajanju naročila, med stroški pa izkazuje vse stroške, razen stroškov Oddelka za prostorsko načrtovanje, Pravne službe, Službe za finance in računovodstvo, Področja investicij (splošno), Kontrolinga in Mednarodnih odnosov, ki se nanašajo na dejavnosti prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest.

Posamezne postavke so podrobneje obrazložene v pojasnilih k računovodskim izkazom.

Z vidika pomembnosti posameznih postavk družba ne pripravlja ločene bilance stanja. Opredmetena osnovna sredstva oz. pripadajoči stroški amortizacije so razporejeni med dejavnosti v skladu z zgoraj opisano delitvijo.

Izkaz poslovnega izida po dejavnostih za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2014

V EUR (brez centov)	Pogodba o naročilu	Koncesijska pogodba	Skupaj
1. Čisti prihodki od prodaje	418.721	354.037.031	354.455.753
Prihodki od cestnin	0	344.163.641	344.163.641
Prihodki od zakupnin za počivališča	0	6.914.136	6.914.136
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	0	897.712	897.712
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	0	578.738	578.738
Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila	418.721	0	418.721
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	0	743.165	743.165
Drugi prihodki od prodaje	0	739.639	739.639
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	0	1.249.490	1.249.490
4. Drugi poslovni prihodki	0	5.610.915	5.610.915
5. Stroški blaga, materiala in storitev	-39.895	-34.409.078	-34.448.973
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter str. porab. materiala	-5.360	-9.358.029	-9.363.390
b) Stroški storitev	-34.535	-25.051.049	-25.085.583
6. Stroški dela	-373.540	-35.284.639	-35.658.179
a) Stroški plač	-296.970	-25.925.724	-26.222.694
b) Stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja	-57.018	-5.099.430	-5.156.447
c) Drugi stroški dela	-19.552	-4.259.485	-4.279.037
7. Odpisi vrednosti	-410	-147.230.834	-147.231.244
a) Amortizacija	-410	-146.884.654	-146.885.064
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopred. sr. in opred. osnovnih sr.	0	-26.560	-26.560
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	0	-319.620	-319.620
8. Drugi poslovni odhodki	-781	-5.528.357	-5.529.137
10. Finančni prihodki iz danih posojil	0	3.843.022	3.843.022
b) Finančni prihodki iz posojil, danih drugim	0	3.843.022	3.843.022
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	0	97.589	97.589
a) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do družb v skupini	0	88	88
b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	0	97.501	97.501
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	0	-54.220.221	-54.220.221
b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	0	-44.787.525	-44.787.525
c) Finančni odhodki iz izdanih obveznic	0	-7.339.724	-7.339.724
č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	0	-2.092.972	-2.092.972
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0	-1.015.880	-1.015.880
b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev	0	-1.012.904	-1.012.904
c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	0	-2.977	-2.977
15. Drugi prihodki	0	101.252	101.252
16. Drugi odhodki	0	-2.834.017	-2.834.017
17. Davek iz dobička	0	-14.102.365	-14.102.365
18. Odloženi davki	0	36.166	36.166
19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	4.096	70.350.075	70.354.171

DARS

2014